

Załącznik do Uchwały NR XXXIX/297/22
Rady Gminy Kościelec
z dnia 31 marca 2022 roku

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Centrum Profilaktyki i Reedukacji ATELIER
Kościelec, 2022

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
Metodologia opracowania Strategii	6
Podstawy prawne	8
Spójność z dokumentami strategicznymi	12
Dokumenty europejskie.....	12
Dokumenty krajowe	13
Dokumenty regionalne.....	14
Dokumenty lokalne	14
CHARAKTERYSTYKA GMINY	15
Położenie Gminy	15
Sytuacja demograficzna	17
Rynek pracy i sytuacja gospodarcza	20
Wychowanie i edukacja.....	24
Kultura, sport i rekreacja	25
Opieka zdrowotna	26
Bezpieczeństwo publiczne	27
Współpraca z organizacjami pozarządowymi	28
Pomoc społeczna	30
Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	37
CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	38
Diagnoza Problemów Społecznych.....	38
DZIEDZINY PLANOWANIA STRATEGICZNEGO	39
Wspieranie rodziny.....	39
Wsparcie osób z niepełnosprawnościami	47
Zdrowie psychiczne	52
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych	55
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	65
Aktywność i integracja społeczna seniorów	72
Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu	78
Wsparcie osób z problemem ubóstwa.....	84
Problem przestępczości	90

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

ANALIZA SWOT	92
CZĘŚĆ PROGRAMOWA	97
Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych.....	98
Cele strategiczne i operacyjne	99
Cele strategiczne	99
Ramy finansowe Strategii.....	117
System wdrażania Strategii	118
System aktualizacji Strategii	119
Komunikacja społeczna i promocja Strategii	120
Monitoring i ewaluacja.....	121
WNIOSKI I PODSUMOWANIE	127
BIBLIOGRAFIA	128
SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW	129
Spis rysunków	129
Spis tabel	129
Spis wykresów.....	130

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Wykaz skrótów:

FS – Fundusz Solidarnościowy

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna w Kościelcu

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GUS – Główny Urząd Statystyczny

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia

NGO (ang. *non-government organization*) – organizacja pozarządowa (fundacje i stowarzyszenia)

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

POZ – podstawowa opieka zdrowotna

KPP – Komenda Powiatowa Policji w Kole

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

pp. – punkt procentowy

PK – Punkt Konsultacyjny

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

UG – Urząd Gminy

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

WPROWADZENIE

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX w. były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów ekonomii społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026² jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mające na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych. W celu zwiększenia skuteczności, konieczne jest systematyczne śledzenie zjawisk i problemów społecznych, które są przedmiotem Strategii.

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, w działalności lokalnej polityki społecznej potrzebne jest strategiczne podejście. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

² Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy. Strategia stanowi zatem ważny instrument zarządzania, dzięki któremu możliwe jest rozpoznanie i wdrażanie przedsięwzięć o charakterze społecznym oraz integracja różnych środowisk lokalnych w ramach wspólnie zaplanowanych i skoordynowanych działań.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026 zawiera kilka części składowych: charakterystykę Gminy, diagnozę problemów społecznych, diagnozę sytuacji społecznej oraz część programową obejmującą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring, ewaluację i ramy finansowe.

W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- wspieranie rodziny,
- wsparcie osób z niepełnosprawnościami,
- zdrowie psychiczne,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- aktywność i integracja społeczna seniorów,
- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- problem przestępczości.

Do każdego z tych obszarów wskazane zostały podstawowe informacje, działania interwencyjne podejmowane przez instytucje publiczne i organizacje pozarządowe oraz najważniejsze problemy wynikające z przeprowadzonej diagnozy.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026 jest wyrazem zintegrowanego planowania strategicznego. Określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów i pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych. Pozwoli to na zapewnienie lokalnej społeczności gminy Kościelec dogodnych warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego oraz integracji i reintegracji społecznej.

METODOLOGIA OPRACOWANIA STRATEGII

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Wskazane w nich cele główne, szczegółowe oraz poszczególne zadania mają na celu przybliżyć Gminę do osiągnięcia wskazanego przez lokalne władze i mieszkańców pożądanego obrazu Gminy w przyszłości. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat. Jest to podejście zgodne z założeniami strategicznego planowania i zarządzania w administracji publicznej.

W naukach o zarządzaniu wyróżnia się trzy główne poziomy planowania:

- **planowanie strategiczne** (długofalowe), w ramach którego określone zostają priorytetowe kierunki działań Gminy, cele i zasoby umożliwiające ich osiągnięcie;
- **planowanie taktyczne** (średniookresowe), czyli programy wskazujące zadania niezbędne do osiągnięcia celów głównych;
- **planowanie operacyjne** (krótkookresowe), które obejmuje jednorazowe lub cykliczne projekty i zadania pozwalające na realizację poszczególnych, mniej złożonych elementów planów taktycznych³.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Zdefiniowane w dokumentach strategicznych problemy oraz kierunki działań skierowanych na rozwój społeczno-gospodarczy Gminy i wsparcie mieszkańców w zaspokajaniu ich potrzeb, mają szczególne znaczenie dla opracowywania i wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Spójna wizja Gminy w przyszłości pozwala podmiotom realizującym zadania z zakresu polityki społecznej na wprowadzanie kompleksowych i adekwatnych do potrzeb mieszkańców działań.

³ R. W. Gryffin (2004), Podstawy zarządzania organizacjami, Warszawa: PWN., s. 224-225.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak np. Program Współpracy Gminy z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, Program Wspierania Rodziny, czy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za realizację Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Uwzględnienie ich oraz merytoryczna spójność dokumentów umożliwia pełne wykorzystanie potencjału Gminy w poszczególnych aspektach lokalnej polityki. Poniżej zawarte zostały elementy tworzące Strategię oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Etap	Charakterystyka
Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i głównych potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych, trendów społecznych, a także Diagnoza Problemów Społecznych wśród mieszkańców. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej, które wpływa na jej rozwój i wykorzystanie dostępnych zasobów. Dodatkowym sposobem na określenie możliwości i ograniczeń Gminy jest Analiza SWOT, wskazująca na jej mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.
Sformułowanie Misji i Wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów wskazanych w niej, natomiast Misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wyszczególnienie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Gminy. Wskazanie najdotkliwszych trudności mieszkańców i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami lokalnej społeczności oraz podniesienie jakości jej życia.
Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać ona zrealizowana. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego zarówno w trakcie, jak i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest narzędziem służącym instytucjom samorządowym i NGO odpowiedniemu wspieraniu oraz wzmocnieniu potencjału lokalnej społeczności. Z tego powodu proces jej tworzenia i wdrażania nie może pomijać udziału osób szczególnie nią zainteresowanych, czyli mieszkańców. Włączenie lokalnej społeczności w procesy decyzyjne i kreowanie działań nazywa się *partycypacją społeczną*, a jej najczęściej spotykanymi formami są konsultacje społeczne, warsztaty strategiczne z lokalną społecznością, badania diagnozujące zagrożenia lokalne oraz potrzeby mieszkańców w obszarach ujętych w dokumencie. Uspołecznienie Strategii i powierzenie części odpowiedzialności za jej charakter mieszkańcom daje możliwość zaplanowania działań adekwatnych do rzeczywistych oczekiwań społeczności lokalnej oraz stwarza warunki do pełniejszego wykorzystania jej potencjału.

PODSTAWY PRAWNE

Opracowanie całościowej, spójnej i wieloletniej koncepcji rozwiązywania problemów społecznych danej gminy lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Podstawą jurejdczną do opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.), art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, który w powiązaniu z art. 16 b., ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.), stanowi, iż do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy:

opracowanie oraz realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka⁴.

⁴ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Wśród najistotniejszych ustaw kompetencyjnych, nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki, należy wyszczególnić m.in.:

1. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 2009 r. poz. 946),
2. ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1805 z późn. zm.),
3. ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 735 z późn. zm.),
4. ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE WSPARCIA RODZINY I DZIECKA

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1774),
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.),
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 877 z późn. zm.),
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OCHRONY ZDROWIA ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm),
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 711 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OŚWIATY, ZATRUDNIENIA ORAZ WSPARCIA SOCJALNEGO

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
(t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1100 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1915 z późn. zm.),
5. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176 z późn. zm.),
6. ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2085),
7. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 508 z późn. zm.),
8. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2021),
9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 611 z późn. zm.),

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

10. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 423 z późn. zm.),
11. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 291 z późn. zm.),
12. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 z późn. zm.),
13. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023,
14. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061).

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE ASPEKTY FINANSOWE

1. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1672 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217 z późn. zm.).

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE POBYT CUDZOZIEMCÓW NA TERENIE KRAJU

1. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2354 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1472 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1108 z późn. zm.).

SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie Unii Europejskiej, kraju, regionu oraz o charakterze lokalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

DOKUMENTY EUROPEJSKIE

„Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” jest kluczowym dokumentem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej. Strategia ta obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich:

- „Unia innowacji” – projekt na rzecz poprawy warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, tak by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy;
- „Młodzież w drodze” – projekt na rzecz poprawy wyników systemów kształcenia oraz ułatwiania młodzieży wejścia na rynek pracy;
- „Europejska agenda cyfrowa” – projekt na rzecz upowszechnienia szybkiego Internetu i umożliwienia gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpania korzyści z jednolitego rynku cyfrowego;
- „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” – projekt na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizacji transportu oraz propagowania efektywności energetycznej;
- „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” – projekt na rzecz poprawy otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP oraz wspierania rozwoju silnej

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencji na rynkach światowych;

- „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” – projekt na rzecz modernizacji rynków pracy i wzmocnienia pozycji obywateli poprzez rozwój kwalifikacji przez całe życie w celu zwiększenia współczynnika aktywności zawodowej i lepszego dopasowania popytu do podaży na rynku pracy, między innymi dzięki mobilności siły roboczej;
- „Europejski program walki z ubóstwem” – projekt na rzecz zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa⁵.

DOKUMENTY KRAJOWE

Niniejsza Strategia jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)** jest głównym dokumentem strategicznym Polski, który przedstawia największe wyzwania dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz wskazuje na kluczowe kierunki działań w tym obszarze. W Strategii zawarte są rekomendacje dla polityk publicznych, w tym polityki społecznej, których celem jest poprawa jakości życia Polaków, a także rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony. Według Strategii, rozwój Polski powinien odbywać się w ramach 3 celów szczegółowych: poprzez wzrost gospodarczy oparty o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną; rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, a także skuteczną działalność państwa i instytucji służących wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest *rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia*⁶. W Strategii wyznaczono 5 celów szczegółowych:
 1. Wzrost zatrudnienia.
 2. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych.
 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

⁵ Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

⁶ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

4. Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej.
5. Podniesienie kwalifikacji i kompetencji obywateli.

■ **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowi kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Realizacja celu odbywa się w 3 obszarach:

1. Współdziałanie – społeczeństwo obywatelskie,
2. Kultura – tożsamość i postawy obywatelskie,
3. Kreatywność – potencjał kulturowy i kreatywny.

DOKUMENTY REGIONALNE

Na poziomie regionalnym najważniejszym dokumentem strategicznym dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026 jest Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku przyjęta Uchwałą nr XVI/287/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 stycznia 2020 roku oraz Strategia Polityki Społecznej Województwa Wielkopolskiego do roku 2030 przyjęta na mocy Uchwały nr XXV/476/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 21 grudnia 2020 roku. Na szczeblu powiatowym wiodącymi dokumentami jest Strategia Rozwoju Powiatu Kolskiego na lata 2015-2025 przyjęta Uchwałą nr XXI/132/2016 Rady Powiatu Kolskiego z dnia 28 kwietnia 2016 roku oraz Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kolskiego na lata 2021-2025 przyjęta Uchwałą nr XXXIX/277/2021 Rady Powiatu Kolskiego z dnia 29 kwietnia 2021 roku.

DOKUMENTY LOKALNE

Najważniejszym dokumentem strategicznym na poziomie lokalnym jest dla gminy Kościelec *Strategia Rozwoju Gminy Kościelec na lata 2021-2030*, która zatwierdzona została na mocy Uchwały nr XXXVI/274/21 Rady Gminy Kościelec z dnia 30 grudnia 2021 roku w sprawie przyjęcia Strategii Gminy Kościelec na lata 2021-2030. Zakreśla ona podstawowe kierunki lokalnego rozwoju społecznego i gospodarczego Gminy w dłuższej perspektywie czasowej, a jej zasadniczym celem jest rozwój potencjału gospodarczego w oparciu o racjonalną i zrównoważoną eksploatację walorów i zasobów lokalnych, rozwój kapitału społecznego oraz wzrost atrakcyjności regionu.

CHARAKTERYSTYKA GMINY

POŁOŻENIE GMINY

Gmina Kościelec to jednostka administracyjna o charakterze wiejskim, położona w południowo-zachodniej części powiatu kolskiego, w województwie wielkopolskim, a jej siedzibą jest wieś Kościelec, na której obszarze zlokalizowane są najważniejsze dla lokalnej społeczności instytucje publiczne i podmioty gospodarcze. Jednostka sąsiaduje z 7 gminami należącymi do powiatu kolskiego, konińskiego oraz tureckiego:

- Koło,
- Miasto Koło,
- Dąbie,
- Brudzew,
- Władysławów,
- Krzymów,
- Kramsk.

Gmina Kościelec położona jest na obszarze Niziny Południowowielkopolskiej, czyli Kotlinie Kolskiej, natomiast jej zachodnia część usytuowana jest na Wysoczyźnie Tureckiej, co w znaczący sposób determinuje jej równinny charakter terenu, wzbogacony wzniesieniami. Przez Gminę przepływa rzeka Kiełbaska, natomiast przez jej wschodnią oraz północną część przepływa Warta. Co ważne, we wsi Gozdów znajduje się Zamek w Kole, który usytuowany jest na wzniesieniu nad Wartą, co znacząco wpływa na atrakcyjność turystyczną Gminy i potencjał inwestycyjno-gospodarczy.

Gmina obejmuje powierzchnię 104,64 km², czyli 10,47% powierzchni powiatu kolskiego. W Gminie rozwija się przede wszystkim rolnictwo, co jest efektem ukształtowania terenu, bowiem 69% powierzchni zajmują użytki rolne, a grunty leśne stanowią 22% terytorium Gminy.

Gmina Kościelec obejmuje 21 jednostek pomocniczych, tj. sołectw: Biazków Górny, Biazków Kościelny, Daniszew, Dąbrowice Częściowe, Dąbrowice Stare, Dobrów, Gąsiorów, Gozdów, Kościelec, Leszcze, Łęka, Mariampol, Police Mostowe, Police Średnie, Ruszków Pierwszy, Ruszków Drugi, Straszków, Trzęśniew, Trzęsiew Mały, Tury i Waki.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Atutem Gminy niewątpliwie jest dostępność komunikacyjna, gdyż odległość od siedziby powiatu, czyli Miasta Koło wynosi zaledwie 6 km, a także od stolicy województwa, Poznania, liczy około 130 km.

Rysunek 1. Położenie gminy Kościelec na tle powiatu kolskiego

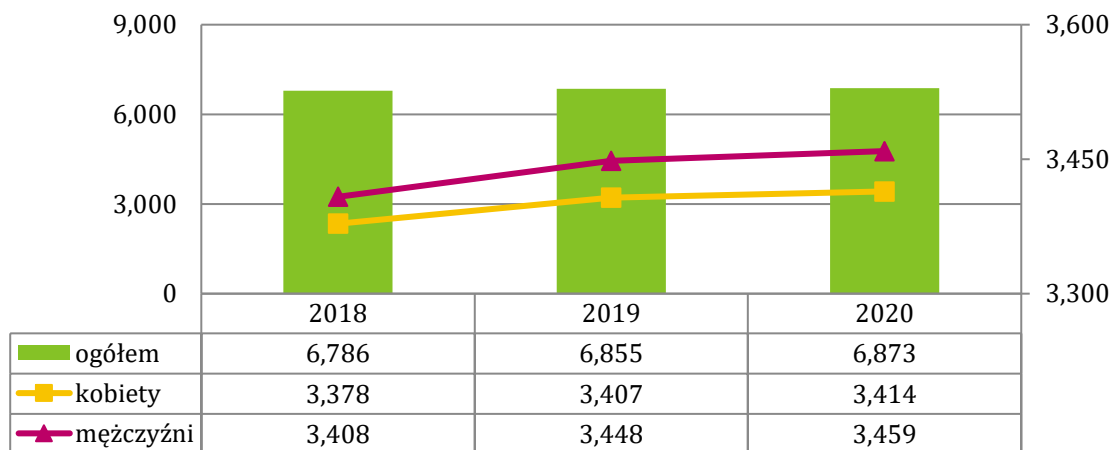
Źródło: <http://google.com/>

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Struktura demograficzna jest rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, natomiast determinuje ona kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Na koniec 2020 roku populacja gminy Kościelec liczyła 6 873 mieszkańców, spośród których było 3 414 kobiet oraz 3 459 mężczyzn. Dysproporcja względem płci mieszkańców jest niewielka, jednakże mężczyźni stanowią większość wśród lokalnej społeczności, a wskaźnik feminizacji w Gminie na koniec 2020 roku wyniósł 99, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadało 99 kobiet. Udział kobiet w populacji Gminy w przedmiotowym roku wynosił 49,7%, natomiast mężczyźni stanowili pozostałe 50,3%. Na przestrzeni ostatnich lat obserwowany jest systematyczny wzrost liczby osób zamieszkujących Gminę – populacja w 2020 roku zwiększyła się o 87 osób w stosunku do 2018 roku. Wzrost liczby ludności w gminie Kościelec w latach 2018-2020 wyniósł zaledwie 1,3%.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Kościelec z podziałem na płeć w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

W 2020 roku odnotowano 88 zameldowań w ruchu migracji wewnętrznych, a zarazem 60 wymeldowań, przez co saldo migracji wewnętrznych ukształtowało się na dodatnim poziomie, tj. 28, czyli 4,1 na 1 000 mieszkańców. Na przestrzeni ostatnich lat wskaźnik salda migracji ulegał systematycznemu wzrostowi, a od 2019 przyjmuje wartość dodatnią – w 2018 roku wynosił -24, w 2019 roku zwiększył się do poziomu 19, a w 2020 roku do 28.

Tabela 2. Saldo migracji w Gminie w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
napływ osób	57	95	88
odpływ osób	81	76	60
saldo migracji wewnętrznych	-24	19	28
saldo migracji wewnętrznych na 1 000 mieszkańców	-3,5	2,8	4,1

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W 2020 roku mieszkańcy gminy Kościelec zawarli 22 związki małżeńskie, co oznacza, że na 1 000 mieszkańców zawarte zostały 3,5 małżeństwa. W porównaniu do 2019 roku oznacza to znaczący spadek, ponieważ wskaźnik ten wyniósł wówczas 7,1. Wartość wskaźnika na terenie Gminy w 2020 roku była nieznacznie niższa niż w całej Polsce, bowiem na terenie kraju wyniósł on 3,8.

Przyrost naturalny na 1 000 ludności, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów podzielona przez 1000 na przestrzeni ostatnich lat był zmienny i zazwyczaj przyjmował wartość ujemną. W tym okresie zarówno liczba urodzeń, jak i liczba zgonów ulegała wahaniom. W 2020 roku urodziło się 67 dzieci, a zmarło 89 osób, w wyniku czego przyrost naturalny wyniósł -22, zatem na 1 000 mieszkańców było to -3,20. Niemniej, sytuacja demograficzna w gminie Kościelec była w przedmiotowym roku korzystniejsza niż miało to miejsce w całym powiecie kolskim, gdzie przyrost naturalny na 1 000 ludności wyniósł -5,01.

Tabela 3. Przyrost naturalny w gminie Kościelec i w powiecie kolskim w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
urodzenia żywe	67	68	67
zgony	87	61	89
przyrost naturalny	-20	7	-22
przyrost naturalny na 1 000 ludności	-2,93	1,03	-3,20
przyrost naturalny na 1 000 ludności w powiecie	-2,75	-1,62	-5,01

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Struktura ludności w gminie Kościelec według ekonomicznych grup wieku w roku 2020 przedstawiała się następująco:

- 21,5% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 17 roku życia;
- 60,6% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64;
- 17,9% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet to 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Poniższa tabela przedstawia rozkład udziału mieszkańców gminy Kościelec w poszczególnych grupach wiekowych. Na przestrzeni ostatnich trzech lat zauważyć można niepokojące trendy demograficzne, które przejawiają się w szczególności systematycznym wzrostem udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności przy jednoczesnym spadku odsetka osób w wieku produkcyjnym. W ostatnich latach udział osób w wieku przedprodukcyjnym nieznacznie się zwiększył. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się korzystniej od wskaźników w całym kraju. Struktura demograficzna w Polsce wskazuje na udział 18,2% osób w wieku przedprodukcyjnym, 59,5% w wieku produkcyjnym oraz 22,3% w wieku poprodukcyjnym w całej populacji.

Tabela 4. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w gminie Kościelec w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
wiek przedprodukcyjny	20,6%	21,5%	21,5%
wiek produkcyjny	62,1%	60,9%	60,6%
wiek poprodukcyjny	17,2%	17,6%	17,9%

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

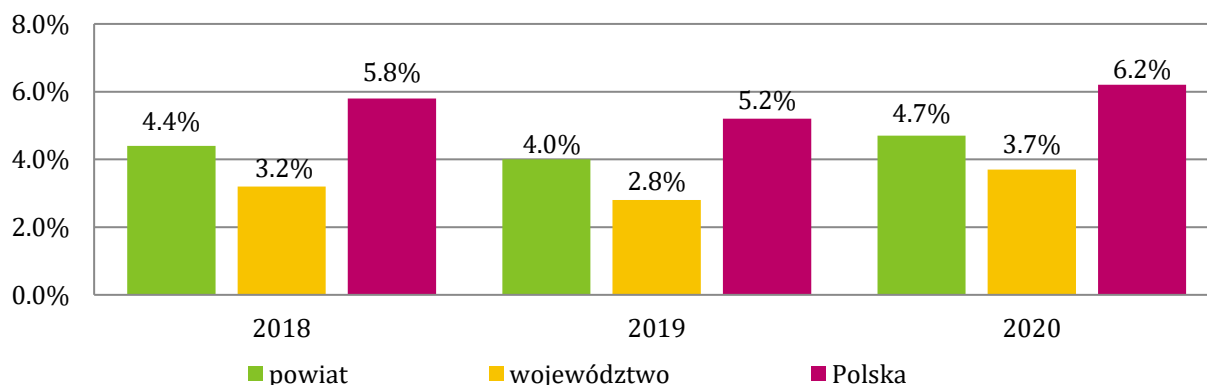
RYNEK PRACY I SYTUACJA GOSPODARCZA

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest **stopa bezrobocia rejestrowanego**, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, przedstawiona została więc stopa bezrobocia w powiecie kolskim. W 2020 roku ukształtowała się ona na poziomie 4,7%, a więc była znacznie niższa niż stopa bezrobocia rejestrowana w całej Polsce (o 1,5 pp.), a zarazem nieco wyższa niż w województwie wielkopolskim (o 1 pp.). Zarówno w przypadku powiatu, województwa, jak i całego kraju zauważalna jest tożsama tendencja – do 2019 roku stopa bezrobocia ulegała spadkowi, co świadczyło o polepszającej się sytuacji na rynku pracy, natomiast w 2020 roku nastąpił znaczący wzrost tego wskaźnika. Powodem tego zjawiska bez wątpienia jest wystąpienie pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 i konieczność wdrożenia ograniczeń i obostrzeń, które zawiesiły aktywność podmiotów działających w szczególności w obszarze usług turystycznych i gastronomicznych.

Analizując poziom stopy bezrobocia w powiecie kolskim na tle województwa i kraju można stwierdzić również, że lokalna sytuacja na rynku pracy jest mniej korzystna, co bezpośrednio determinuje ograniczenia w zakresie rozwoju Gminy, skalę problemów społecznych, konieczność udzielania pomocy i wsparcia osobom w trudnej sytuacji finansowej spowodowanej bezrobociem oraz brakiem możliwości wykorzystania pełni potencjału mieszkańców w rozwiązywaniu doświadczanych przez nich trudności.

Wykres 2. Stopa bezrobocia w powiecie kolskim w porównaniu do województwa wielkopolskiego i całej Polski na przestrzeni lat 2018-2020 (stan na koniec roku)

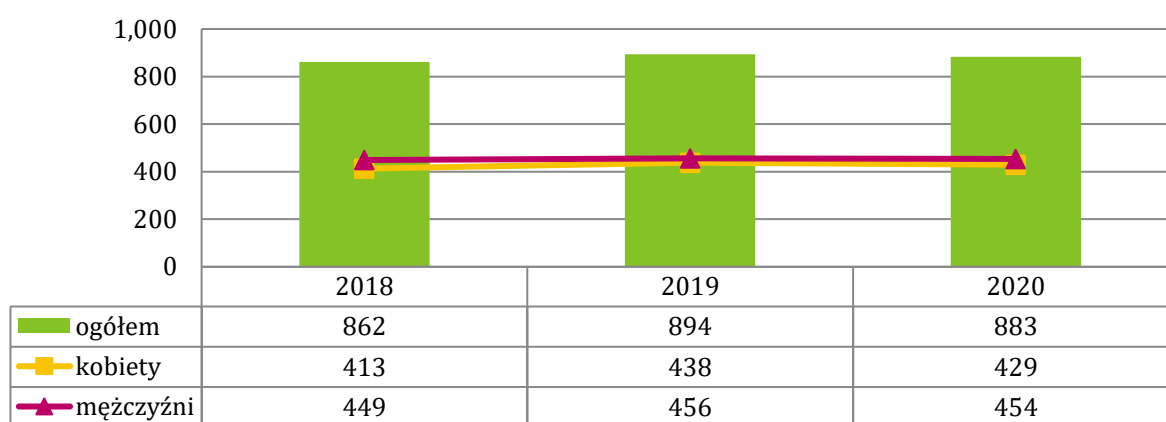

Źródło: <http://kolo.praca.gov.pl/>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

W świetle danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2020 roku w gminie Kościelec na 1000 mieszkańców pracowało 128 osób⁷, a wszystkich osób podejmujących pracę zarobkową było wówczas 883. Pod względem płci można zauważyć niewielką różnicę. Mężczyźni w 2020 roku stanowili większość pracujących mieszkańców, tj. 51% (454 osoby), natomiast kobiety pozostałe 49% (429 osób). Na przestrzeni ostatnich lat zarówno liczba pracujących kobiet, jak i mężczyzn ulegała nieznacznym wahaniom. W 2020 roku w porównaniu do 2018 roku liczba pracujących mieszkańców zwiększyła się o 21 osób, tj. o 2,4%, z kolei liczba mężczyzn wzrosła o 5 osób (1%), a kobiet o 16 osób (4%).

Wykres 3. Liczba osób pracujących w gminie Kościelec w latach 2018-2020

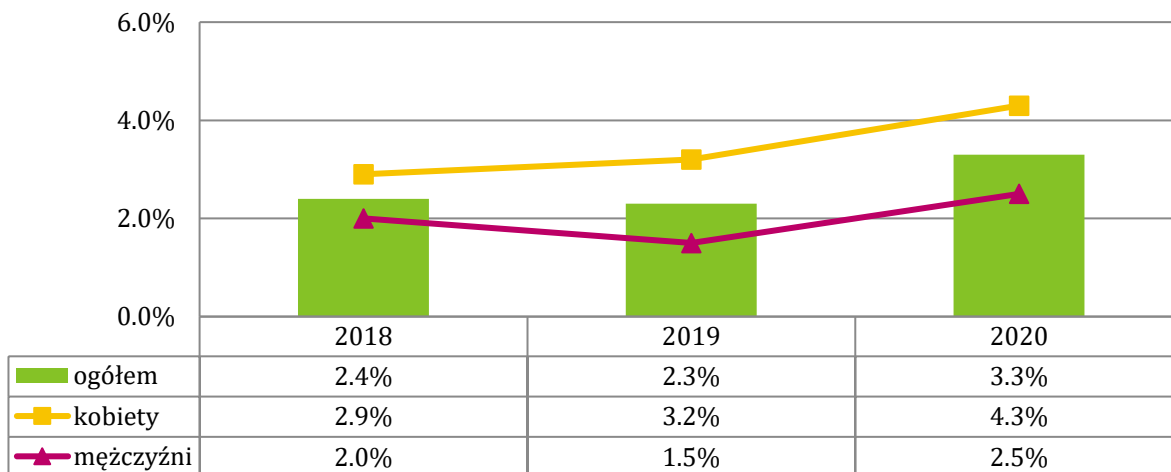
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym na przestrzeni lat 2018-2020 ulegał wahaniom, niemniej w 2020 roku był wyższy niż w 2018 roku – w 2018 roku ich udział ukształtował się na poziomie 2,4%, w roku kolejnym zmniejszył się do 2,3%, z kolei w 2020 roku zwiększył się o 1 pp. i wyniósł 3,3%. Należy zauważyć utrzymującą się w Gminie dysproporcję w zakresie płci osób bezrobotnych. W 2020 roku kobiety stanowiły 4,3% ogółu osób pozostających bez pracy w wieku produkcyjnym, natomiast w przypadku mężczyzn wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 2,5%, zatem różnica wyniosła 1,8 pp. Znacząca różnica między odsetkiem mężczyzn i kobiet pozostających bez pracy wskazuje, że lokalny rynek pracy posiada pewne ograniczenia w rozwoju zawodowym kobiet, w tym również tych, które chcą wrócić do aktywności zawodowej po urodzeniu dziecka.

⁷ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

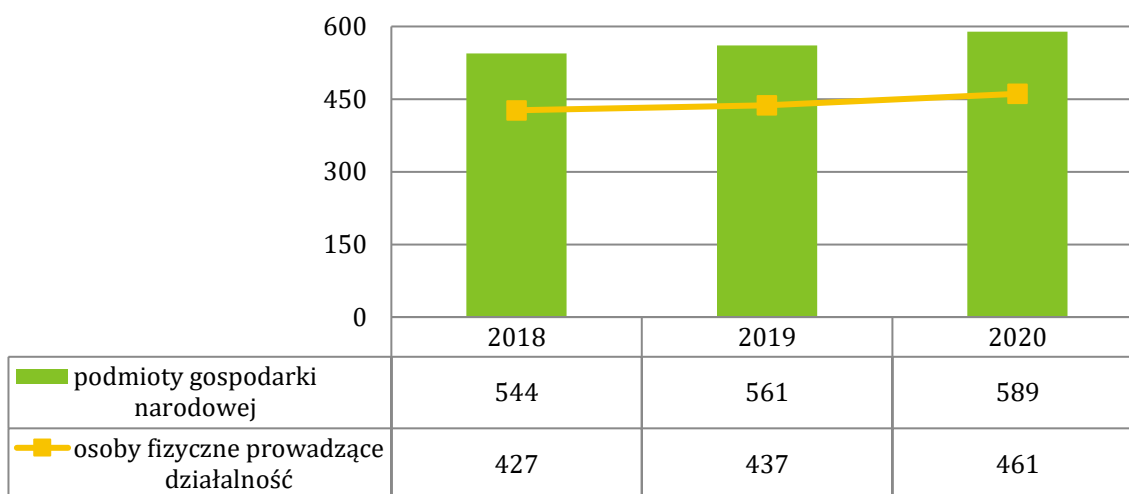
Wykres 4. Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Kościelec na koniec 2020 roku w **rejestrze REGON** zarejestrowanych było łącznie 589 podmiotów gospodarki narodowej, a większość z nich stanowiły te, które prowadzone były przez osoby fizyczne, tj. 461 podmiotów (78%). Podobnie sytuacja przedstawiała się w latach poprzednich. Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w Gminie sukcesywnie się zwiększała. W tym okresie utworzonych zostało 45 nowych podmiotów, co oznacza wzrost o 8% w tym zakresie.

Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2018-2020

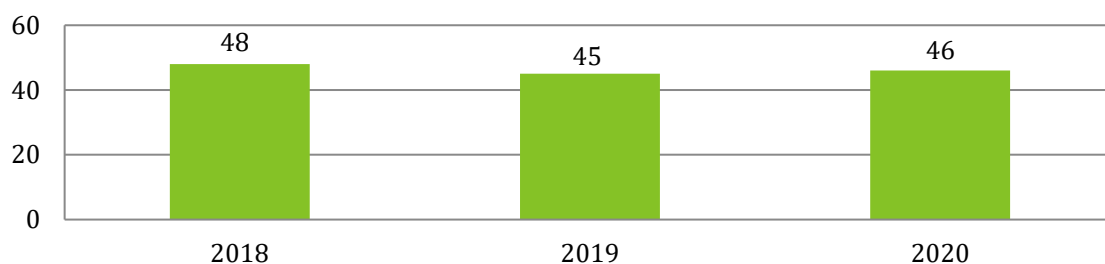

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

W 2020 roku zarejestrowanych zostało 46 nowych podmiotów gospodarki narodowej, natomiast ich największa liczba, czyli 48, odnotowana została w 2018 roku. W latach 2018-2020 obserwowane było wahanie się liczby tworzonych podmiotów. W przyszłości na terenie Gminy mogą zostać zaobserwowane niekorzystne zmiany w zakresie rozwijania lokalnego rynku usług i tworzenia nowych podmiotów gospodarki narodowej bezpośrednio związane z wystąpieniem pandemii koronawirusa i wdrożonych w jej efekcie obostrzeń. Dane w tym zakresie zostały przedstawione na kolejnym wykresie.

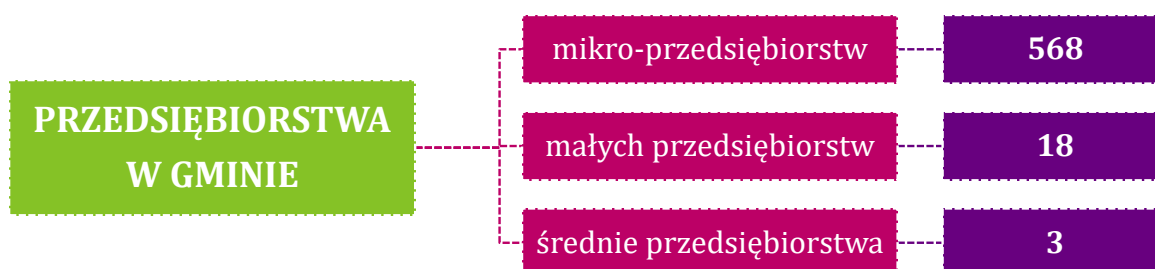
Wykres 6. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa liczba podmiotów gospodarczych działających w Gminie według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników, których jest 568 (stan na koniec 2020 roku). Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników jest w Gminie 18, a dodatkowo działalność prowadzą 3 średnie przedsiębiorstwa zatrudniające 50-249 pracowników.

Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Kościelec według klas wielkości (stan na koniec 2020 roku)

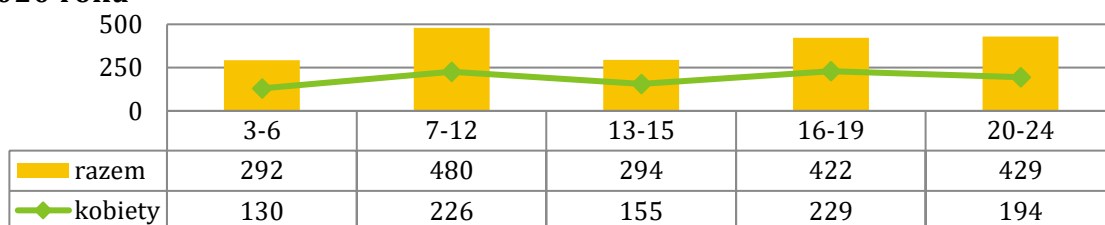
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Mieszkańcy Gminy prowadzą swoje przedsiębiorstwa w ramach poszczególnych sekcji PKD (*Polska Klasyfikacja Działalności*). Wśród najpopularniejszych branż lokalnych przedsiębiorców można wskazać sekcję F, która obejmuje budownictwo, inżynierię lądową i wodną oraz specjalistyczne roboty budowlane (141 podmiotów), sekcję G, czyli handel hurtowy i detaliczny oraz naprawę pojazdów samochodowych (124 podmioty) oraz sekcję C, czyli przetwórstwo przemysłowe (49 podmiotów).

WYCHOWANIE I EDUKACJA

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2020 roku było 1 917 mieszkańców gminy Kościelec. Analizując kwestię ludności Gminy z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe można zauważyć, że najwięcej osób miało wówczas 7-12 lat (480 osób) oraz 20-24 lata (429 osób). Na kolejnym miejscu pod tym względem znalazła się młodzież w wieku 16-19 lat (422 osoby), natomiast dzieci w wieku 13-15 lat było 294. Najmniejszą grupę tworzyły dzieci w wieku 3-6 lat, których było 292. Struktura płci i wieku osób w wieku potencjalnej nauki wskazuje na nieznaczną dysproporcję, bowiem dziewczynek w tym wieku było 934 i stanowiły one 48,7% osób w tej grupie wiekowej.

Wykres 7. Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Gmina Kościelec jest organem prowadzącym placówki oświatowe funkcjonujące na terenie poszczególnych sołectw. Dzieci i młodzież zamieszkujące Gminę, a także dzieci w wieku przedszkolnym pobierają naukę w **Szkole Podstawowej w Dobrowie**, **Szkole Podstawowej w Ruszkowie Pierwszym**, **Szkole Podstawowej w Trzęsniewie** oraz **Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Kościelcu**. Ponadto, dla dzieci i młodzieży organizowane są różne zajęcia doszkalające lub rozwijające ich zdolności, w tym koła naukowe, zainteresowań, czy też sekcje sportowe.

W 2020 roku Gmina zawnioskowała o środki na dofinansowanie utworzenia placówki opieki dla dzieci do lat 3, w wyniku czego na terenie Kościelca powstał **Żłobek Gminny BĄCZEK**, dysponujący 20 miejscami. Placówka jest kluczowym zasobem Gminy w zakresie wsparcia rodziców w powrocie na rynek pracy, w szczególności kobiet po urodzeniu dziecka.

Wszyscy uczniowie objęci są wsparciem pedagogów szkolnych oraz udzielana jest im pomoc psychologiczno-pedagogiczna w ramach Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Kole. Uczniowie biorą również udział w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych, gimnastyki korekcyjnej, rewalidacyjnych oraz logopedycznych. Gmina zapewnia transport uczniom, w tym do szkół specjalnych i ośrodków rehabilitacyjnych dla dzieci z niepełnosprawnościami.

KULTURA, SPORT I REKREACJA

Istotny wpływ na jakość życia mieszkańców oraz poziom integracji lokalnej społeczności mają instytucje prowadzące działalność kulturalną, rekreacyjną oraz sportową. Zadania realizowane w Gminie w zakresie wskazanym wyżej, a także w obszarze promocji i upowszechniania czytelnictwa, popularyzacji literatury, udzielania informacji oraz profesjonalnej pomocy użytkownikom w poszukiwaniu wiadomości zajmuje się **Gminna Biblioteka Publiczna w Kościelcu** wraz z filią w Dobrowie.

Stan księgozbioru w 2020 roku wyniósł 19 465 woluminów, czyli zmniejszył swoją objętość o 5% w stosunku do roku poprzedniego, a w porównaniu do 2018 roku o 1%. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba czytelników w Gminie ulegała systematycznemu spadkowi, a w 2020 roku zarejestrowano znacząco mniej czytelników niż w latach poprzednich, tj. 448 osób, czyli o 2% mniej niż w 2018 roku.

Tabela 5. Stan księgozbioru oraz liczba czytelników w Gminnej Bibliotece Publicznej w Kościelcu na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
stan księgozbioru	19 633	20 377	19 465
liczba czytelników	576	564	448

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Biblioteka w Kościelcu wraz z filią służy nie tylko rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelnicznych, ale zajmuje się również szeroko pojętym upowszechnianiem kultury i wiedzy wśród lokalnej społeczności, poprzez organizowanie licznych imprez okolicznościowych i wydarzeń kulturalnych dla mieszkańców, a także spotkań i zajęć dla dzieci i młodzieży, spotkań literackich, lekcji bibliotecznych dla uczniów, a ponadto organizuje spotkania autorskie. W celu upowszechniania szeroko pojętej wiedzy i kultury Biblioteka podejmuje współpracę z innymi podmiotami, w szczególności organizacjami pozarządowymi, których statutowa działalność obejmuje realizację zadań z zakresu kultury.

Na atrakcyjność rekreacyjną Gminy kluczowy wpływ ma również infrastruktura sportowa, czyli m.in. hala sportowa w Kościelcu, boiska sportowe, place zabaw oraz kluby sportowe, jak Warta Eremita Dobrów, WKS Straszkovia Straszków oraz UKS KKS "Kiełbaska" w Kościelcu, ale także rekreacyjna, która uwarunkowana jest ukształtowaniem terenu. W Gminie znajduje się kompleks leśny, ścieżki rowerowe nad Wartą i Kiełbaską. Na terenie poszczególnych wsi znajdują się również liczne zabytki, wśród których wymienić należy w szczególności Pałac i park Kreutzów, Kaplicę (pustelnie) bł. Bogumiła, Sanktuarium bł. Bogumiła oraz Zajazd Pocztowy.

OPIEKA ZDROWOTNA

Nieodpłatna opieka zdrowotna oraz ambulatoryjna opieka specjalistyczna w zakresie medycyny rodzinnej świadczona jest dla mieszkańców gminy Kościelec przez:

- NZOZ „ESKULAP” w Kościelcu;
- Pielęgniarski Ośrodek Medycyny Szkolnej „CENTYLEK”.

Zakres usług medycznych w Gminie obejmuje również działalność pielęgniarki środowiskowej. Ponadto w Gminie usługi stomatologiczne świadczone są przez Specjalistyczny Gabinet Stomatologiczny Iwona Zielińska w miejscowości Gozdów.

Zakłady ochrony zdrowia świadczą również usługi w zakresie medycyny szkolnej, a w ich strukturze zatrudnieni są specjaliści jak lekarze POZ, położne, pediatrzy i pielęgniarki.

W 2020 roku na 1 przychodnie w Gminie przypadało 3 436 mieszkańców, a ich liczba ulegała systematycznemu wzrostowi na przestrzeni ostatnich lat. Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż w 2020 roku w ramach podstawowej opieki zdrowotnej udzielono łącznie 15 265 porad, a ich liczba w porównaniu do 2018 roku zmniejszyła się o 15%. Na przestrzeni ostatnich trzech lat zauważalna jest również tendencja spadkowa w zakresie liczby udzielonych porad POZ przypadających na 1 mieszkańca Gminy. W 2018 oraz 2019 roku wskaźnik ten wyniósł 2,6 porady, z kolei w 2020 roku uplasował się na najniższym w tym okresie poziomie, tj. 2,2 porad POZ na 1 mieszkańca.

Tabela 6. Liczba udzielonych porad zdrowotnych na terenie Gminy w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej	17 964	17 637	15 265
liczba porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	2,6	2,6	2,2
liczba mieszkańców na 1 przychodnie POZ	3 393	3 428	3 436

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

O bezpieczeństwo i porządek mieszkańców gminy Kościelec dba zespół dzielnicowych, który funkcjonuje przy **Komendzie Powiatowej Policji w Kole**.

Ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewnia z kolei 12 Ochotniczych Straży Pożarnych:

- Ochotnicza Straż Pożarna Biazków Kościelny,
- Ochotnicza Straż Pożarna Daniszew,
- Ochotnicza Straż Pożarna Dąbrowice Stare,
- Ochotnicza Straż Pożarna Dobrów,
- Ochotnicza Straż Pożarna Gąsiorów,
- Ochotnicza Straż Pożarna Police Średnie,
- Ochotnicza Straż Pożarna Ruszków Pierwszy,
- Ochotnicza Straż Pożarna Straszaków,
- Ochotnicza Straż Pożarna Trzęśniew,
- Ochotnicza Straż Pożarna Tury,
- Ochotnicza Straż Pożarna Waki,
- Ochotnicza Straż Pożarna Dąbrowice Częściowe.

WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku⁸. Do roli organizacji pozarządowych można zaliczyć: budowę kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizowanie grup społecznych i jednostek do większej aktywności „obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej”⁹.

Oprócz wspomnianych, ważną rolą omawianych instytucji jest dostawa usług nieopłacalnych z punktu widzenia sektora prywatnego oraz takich, których nie jest w stanie, z racji braku odpowiednich narzędzi, dostarczyć państwo. Zadaniem takich grup jest między innymi zapewnienie dóbr i usług w dążeniu do poprawy warunków ekologicznych, opieki zdrowotnej, przeciwdziałanie łamaniu praw człowieka, a także walka z głodem¹⁰.

Obszary, kierunki oraz formy realizacji wspólnych zadań i współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi określone zostały w *Programie współpracy Gminy Kościelec z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na rok 2022* zatwierdzonym uchwałą Nr XXXIII/252/21 Rady Gminy Kościelec z dnia 29 października 2021 roku.

W Programie przewidzianych zostało 9 głównych obszarów, w ramach których zadania mogą zostać finansowane:

- Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej przez wyrównywanie szans tych rodzin i osób;
- Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, turystyki oraz rekreacji;
- Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- Promocja Gminy, rozwój regionalny i lokalny;
- Ochrona i promocja zdrowia, w tym działalność lecznicza;
- Podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
- Pomoc rzeczowa, żywnościowa lub niematerialna dla rodzin i osób ubogich lub znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej;
- Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych;
- Inne sprawy z zakresu zadań własnych Gminy.

⁸ <https://poradnik.ngo.pl/>

⁹ J. Oniszczyk, Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy, s. 269.

¹⁰ M. Yaziji, J. Doh, Organizacje pozarządowe a korporacje, s. 15.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Na obszarze gminy Kościelec działalność prowadzi 15 organizacji pozarządowych wpisanych do KRS lub Ewidencji Stowarzyszeń Zwykłych Starosty Kolskiego, w tym 13 kół gospodyń wiejskich:

- Kościeleckie Towarzystwo Doradców w Kościelcu,
- Stowarzyszenie Wspierające Rozwój Kultury i Folkloru w Kościelcu,
- Stowarzyszenie Ochrony Środowiska i Przyrody Złotogórskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu,
- Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Dąbrowicach Częściowych,
- Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Gąsiorowie,
- Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Dobrowie,
- Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Dąbrowicach Starych,
- Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Kościelcu,
- Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Gozdowie,
- Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Wakach,
- Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Trzęśniewie,
- Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Policach Średnich,
- Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Daniszewie,
- Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Ruszkowie Drugim,
- Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Straszkwie,
- Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Łęce.

Wśród innych organizacji pozarządowych rozwijających się na terenie Gminy wymienić należy Ochotnicze Straże Pożarne.

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych (m.in. GOPS, placówki oświatowe). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.). To właśnie jakość pracy administracji w ogromnej mierze narzuca tempo rozwoju wspólnoty lokalnej. Podstawą wdrożenia w życie założeń Strategii będzie partnerstwo i skonsolidowane podejście do obszarów problemowych. Skala i charakter wyzwań rozwojowych, przed jakimi stoi samorząd w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, wymagają kompleksowego ich rozwiązywania oraz działania z wykorzystaniem efektu synergii.

POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Kościelec jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Zadania „Ośrodka” z zakresu ustawy o pomocy społecznej polegają w szczególności na:

1. przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
2. pracy socjalnej;
3. prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
4. analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
5. realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
6. rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym z zakresu pomocy społecznej, realizowanych przez „Ośrodek” należą:

1. opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
2. sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej;
3. udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
4. przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
7. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
8. przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

9. opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
10. praca socjalna;
11. organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
12. prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
13. dożywianie dzieci;
14. sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
15. kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
16. pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
17. sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
18. utworzenie i utrzymanie ośrodka, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
19. przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
20. opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych gminy realizowanych przez „Ośrodek” należą:

1. przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
2. przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
3. prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
4. podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

5. współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechnianie informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez „Ośrodek” należą:

1. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
2. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
3. prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
4. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
5. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom;
6. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
7. wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Ośrodek realizuje zadania własne gminy, zadania zlecone gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb gminy, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. Realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej Ośrodek kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne Gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Wójta Gminy Kościelec oraz uchwałami Rady Gminy.

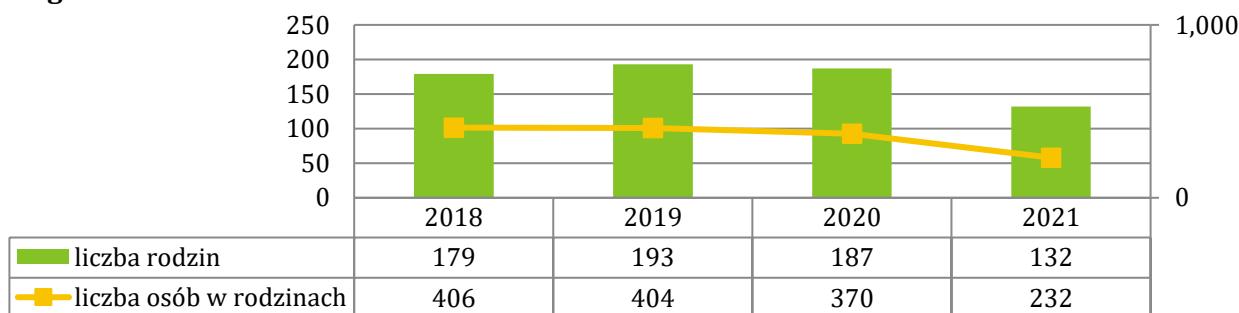
Na koniec 2020 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kościelcu zatrudnionych było łącznie 10 pracowników, w tym kierownik oraz 3 pracowników socjalnych i 1 asystent rodziny. Spośród pracowników zatrudnionych w Ośrodku, 9 osób posiada wykształcenie wyższe, specjalizację I i II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiada 1 pracownik, natomiast 2 osoby posiadają specjalizację z organizacji pomocy społecznej. Na przestrzeni lat 2018-2020 w GOPS w Kościelcu zatrudnionych było 3 pracowników socjalnych, dzięki czemu Ośrodek spełniał

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

ustawowy warunek co do kadry – 1 pracownik na 2000 osób lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin i minimum 3 zatrudnionych pracowników socjalnych.

Na przestrzeni lat 2018-2021 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej ulegała wahaniom, niemniej w 2020 roku zwiększyła się o 8 w stosunku do 2018 roku (5%), a zarazem zmniejszyła się o 6 w porównaniu do 2019 roku (3%). W 2021 roku liczba rodzin objętych wsparciem zmniejszyła się do 132, liczących łącznie 232 członków, czyli najmniej w całym analizowanym okresie. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższy wykres. Szczególną uwagę należy zwrócić na fakt, iż spadek liczby rodzin korzystających z pomocy GOPS w 2021 roku jest zjawiskiem odwrotnym do tych obserwowanych w skali kraju, gdzie w związku z negatywnymi konsekwencjami wystąpienia pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 oraz obostrzeń zwiększyła się liczba rodzin przeżywających trudności i wymagających wsparcia z pomocy społecznej. Może to wynikać m.in. z ograniczonych możliwości uzyskania wsparcia z powodu wdrożonych ograniczeń.

Wykres 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Kościelec w latach 2018-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok oraz MRiPS-03 za 2021 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę mieszkańców gminy Kościelec korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. W latach 2018-2020 liczba osób korzystających ze wsparcia w grupie osób w wieku przedprodukcyjnym ulegała systematycznemu spadkowi, który w 2020 roku w porównaniu do 2018 roku wyniósł 45%, natomiast w przypadku osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym zauważalne było wahanie się ich liczby. W 2020 roku w porównaniu do 2018 roku w grupie osób w wieku produkcyjnym nastąpił spadek liczby beneficjentów pomocy i wsparcia z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej o 22 osoby, natomiast w przypadku osób w wieku poprodukcyjnym nastąpił wzrost o 2. Rozpatrując kwestię osób objętych wsparciem z pomocy społecznej pod względem płci możemy zauważyć, że w gminie Kościelec występuje dysproporcja w tym zakresie, bowiem w 2020 roku kobiety stanowiły 54% osób objętych wsparciem pracowników GOPS.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Tabela 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2018-2020

wiek	2018		2019		2020	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
przedprodukcyjny	84	41	66	35	46	29
produkcyjny	152	70	124	54	130	54
poprodukcyjny	42	35	47	40	44	36
łącznie	278	146	237	129	220	119

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

W 2020 roku GOPS w Kościelcu przyznał 17 259 świadczeń niepieniężnych 55 osobom oraz 848 świadczeń pieniężnych dla 126 mieszkańców Gminy. Wsparcie finansowe stanowiło zatem zaledwie 4,7% wszystkich przyznanych w Gminie świadczeń. W 2021 roku liczba beneficjentów świadczeń w gminie Kościelec uległa znacznemu spadkowi, gdyż świadczenia pieniężne zostały skierowane do 112 osób, a niepieniężne do 28 mieszkańców. W stosunku do 2018 roku widoczna jest tendencja spadkowa w zakresie liczby osób otrzymujących świadczenie pieniężne o 30%, natomiast w przypadku pomocy niepieniężnej nastąpił spadek aż o 70%.

Tabela 8. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2018-2021 w gminie Kościelec

wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021
świadczenie pieniężne	159	134	126	112
świadczenie niepieniężne	94	93	55	28

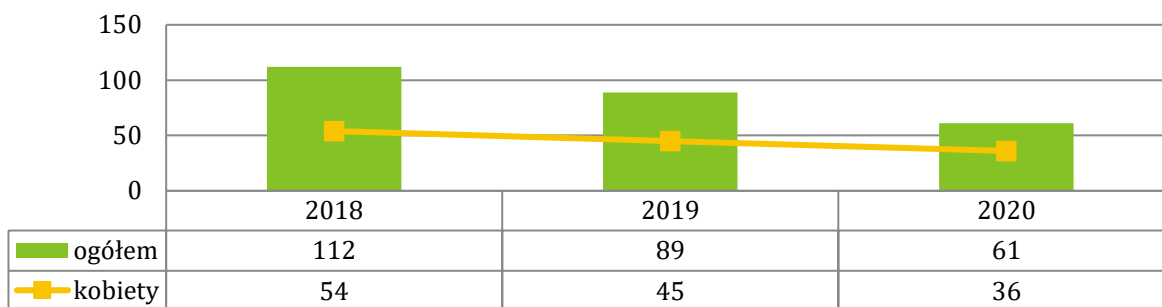
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok oraz MRiPS-03 za 2021 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) zarejestrowane były w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy.

Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie na przestrzeni ostatnich lat ulegała pozytywnym zmianom, bowiem w 2020 roku w porównaniu do 2018 roku zmniejszyła się o 51 mieszkańców (46%), a w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyła się o 28 osób, czyli o 32%. Wśród osób długotrwale pobierających świadczenie z pomocy społecznej w omawianym okresie odnotowana została dysproporcja pod względem płci, która wskazuje, że problem ten dotyczy częściej kobiet. W 2020 roku stanowiły one 59% beneficjentów.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Wykres 9. Liczba osób długotrwanie pobierających świadczenie w latach 2018-2020 w podziale na płeć

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2021 roku głównym powodem udzielenia wsparcia z pomocy społecznej w Gminie była niepełnosprawność, którą dotkniętych było 76 rodzin. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znajdowała się długotrwała lub ciężka choroba, która była przesłanką dla wsparcia 46 rodzin, z kolei na trzecim miejscu uplasował się problem bezrobocia, z którym zmagali się 33 rodziny. Częstym powodem korzystania ze wsparcia GOPS była również bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (10 rodzin), alkoholizm (8 rodzin) oraz potrzeba ochrony macierzyństwa (5 rodzin). W 2021 roku rodziny zamieszkujące Gminę dotknięte były również problemami takimi jak ubóstwo, bezdomność, trudności po opuszczeniu zakładu karnego, przemoc w rodzinie oraz zdarzenia losowe.

Tabela 9. Powody udzielania pomocy i wsparcia w 2021 roku – liczba rodzin

powód udzielenia świadczeń	liczba
niepełnosprawność	76
długotrwała lub ciężka choroba	46
bezrobocie	33
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	10
alkoholizm	8
potrzeba ochrony macierzyństwa	5
ubóstwo	7
bezdomność	2
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2
przemoc w rodzinie	1
zdarzenia losowe	1

Źródło: Sprawozdanie MRiPS-03 za 2021 rok

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

W latach 2018-2020 pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelcu przeprowadzili wywiady środowiskowe w celu rozpoznania i diagnozy sytuacji członków rodzin zmagających się z różnymi trudnościami. W 2018 roku przeprowadzono je z 506 osobami, w 2019 roku ich liczba zmniejszyła się do 433, natomiast w roku kolejnym wyniosła 384 osób, zatem zauważalny jest systematyczny spadek liczby osób objętych taką formą pomocy. Niemniej w 2020 roku w porównaniu do 2018 roku liczba rodzin, w których przeprowadzono wywiad zmniejszyła się o 19, tj. o 11%. W związku z wystąpieniem pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 oraz wynikających z tego konsekwencji, jak brak możliwości podjęcia pracy z osobami doświadczającymi trudności, w kolejnych latach również może wystąpić spadek liczby rodzin i osób objętych pomocą w formie wywiadu środowiskowego.

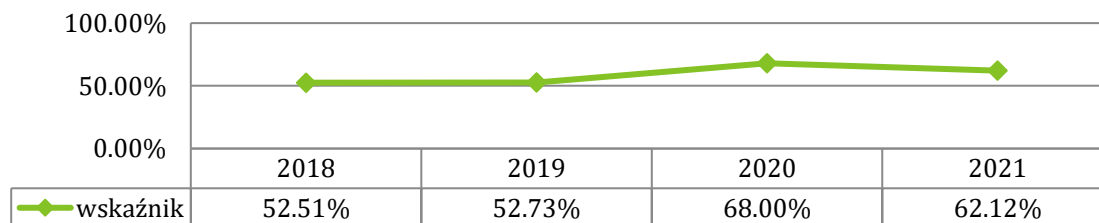
Tabela 10. Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba osób ogółem	506	433	384
liczba rodzin	179	165	160
liczba osób w rodzinach	406	354	331

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Wskaźnik pracy socjalnej, czyli stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do liczby rodzin, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100% do 2020 roku ulegał systematycznemu wzrostowi, niemniej w 2021 roku nieznacznie się zmniejszył. W 2018 roku wskaźnik wyniósł 52,51%, w roku kolejnym – 52,73%, w 2020 roku – 68,00%, natomiast w 2021 roku pracą socjalną objęto 82 rodziny, a ze świadczeń z pomocy społecznej korzystały 132 rodziny, zatem wartość wskaźnika ukształtowała się na poziomie 62,12%.

Wykres 10. Wskaźnik pracy socjalnej w Gminie na przestrzeni lat 2018-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok oraz Sprawozdanie MRiPS-03 za 2021 rok

GPS w Kościelcu jest miejscem, gdzie udzielane jest kompleksowe i różnorodne wsparcie – zarówno finansowe jak i niematerialne, polegające na specjalistycznej pomocy dla wszystkich mieszkańców przeżywających trudności życiowe. W Ośrodku udzielana jest pomoc w formie konsultacji i poradnictwa.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Poniżej przedstawione zostały wszystkie zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych zlokalizowane lub prowadzące działalność na terenie gminy Kościelec:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Urząd Gminy,
- Zespół Dzielnicowych w Kościelcu przy Komendzie Powiatowej Policji,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- placówki oświatowe,
- placówki ochrony zdrowia,
- Gminna Biblioteka Publiczna,
- świetlice wiejskie i przyszkolne,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

CZEŚĆ DIAGNOSTYCZNA

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W 2021 roku na terenie gminy Kościelec zostało przeprowadzone badanie diagnozujące lokalne zagrożenia wśród mieszkańców – „Diagnoza Problemów Społecznych na terenie gminy Kościelec”. Badanie miało na celu identyfikację problemów występujących w szczególności wśród uczniów, dorosłych mieszkańców Gminy oraz sprzedawców napojów alkoholowych, wskazanie przyczyn tych problemów oraz ich skali, a także rozwiązań służących złagodzeniu skutków rozpoznanych nieprawidłowości.

Zakres prac badawczych „Diagnozy Problemów Społecznych na terenie gminy Kościelec” dotyczył głównych problemów z zakresu uzależnień oraz przemocy i ujęto w nim:

- problem alkoholowy,
- problem narkotykowy,
- problem nikotynowy,
- problem przemocy w rodzinie,
- problem przemocy rówieśniczej.

Badanie zostało przeprowadzone wśród trzech grup badawczych, czyli:

- **187 uczniów**, wśród których rozpowszechniona została ankieta elektroniczna (CAWI) do samodzielnego uzupełnienia za pośrednictwem telefonu/komputera;
- **80 mieszkańców**, w przypadku których wykorzystana została papierowa wersja ankiety (PAPI) do samodzielnego uzupełnienia, która przekazywana była przez upoważnionego ankietera;
- **7 sprzedawców**, wśród których również wykorzystano technikę PAPI.

Wnioski z przeprowadzonej w 2021 roku Diagnozy Problemów Społecznych wśród dorosłych mieszkańców Gminy, uczniów oraz sprzedawców napojów alkoholowych zostały przedstawione w „obszarach problemowych”, które ujęte są w końcowej części danej dziedziny planowania strategicznego, a także w analizie SWOT.

DZIEDZINY PLANOWANIA STRATEGICZNEGO

WSPIERANIE RODZINY

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

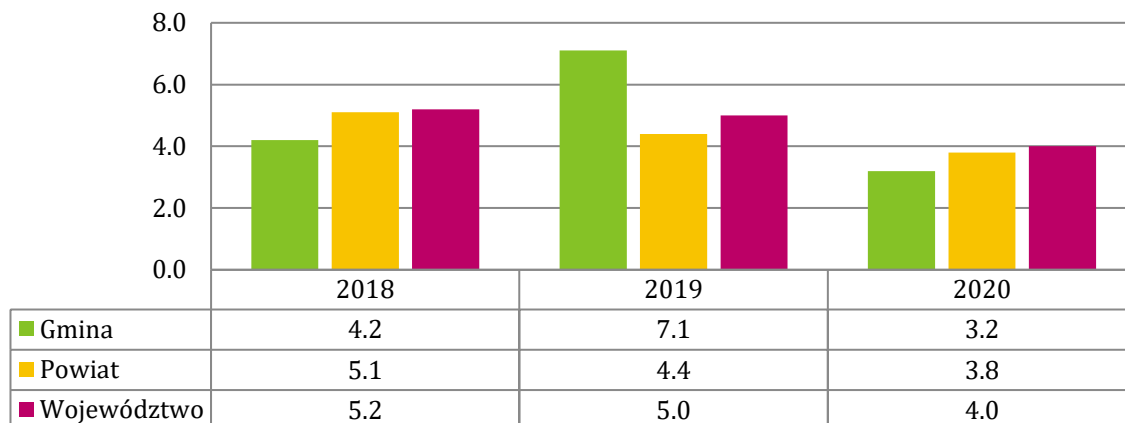
1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie Gminy w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, kompleksowe oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny. Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który służy pomocą rodzinom z Gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia ich niezbędnych potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Analiza niniejszego obszaru została rozpoczęta od przedstawienia wskaźnika dotyczącego małżeństw mieszkańców gminy Kościelec w porównaniu do wartości w całym województwie wielkopolskim oraz powiecie kolskim. Jak możemy zaobserwować, na przestrzeni lat 2018-2020 liczba małżeństw na 1 000 ludności w powiecie oraz województwie systematycznie się zmniejszała, natomiast w przypadku Gminy ulegała wahaniom. W 2020 roku na terenie Gminy wskaźnik małżeństw kształtował się na poziomie 3,2 i tym samym był niższy niż w powiecie o 0,6 oraz w województwie o 0,8. W porównaniu do 2018 roku wskaźnik małżeństw na 1 000 ludności w gminie Kościelec zmniejszył się o 1,0.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Wykres 11. Liczba małżeństw na 1 000 ludności w gminie Kościelec w porównaniu do powiatu kolskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W dalszej części analizy przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

W 2020 roku przyznano łącznie 2 722 świadczenia rodzinom, w których wychowują się dzieci. Największa liczba świadczeń skierowana była wówczas do rodzin, w których wychowuje się dwoje dzieci (1 512 świadczeń). Świadczenia zostały przyznane także rodzinom posiadającym troje dzieci (827 świadczeń), a także w których wychowuje się jedno dziecko (382 świadczenia). Ponadto 1 świadczenie zostało przyznane rodzinie wielodzietnej, tj. takiej, gdzie żyje czworo lub więcej dzieci. Można zauważyć, że w 2020 roku rodziny korzystające ze wsparcia znacznie częściej objęte były pomocą w formie niepieniężnej, bowiem takie świadczenia stanowiły 93% ogółem przyznanych. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Typy rodzin, którym udzielono świadczeń w 2020 roku

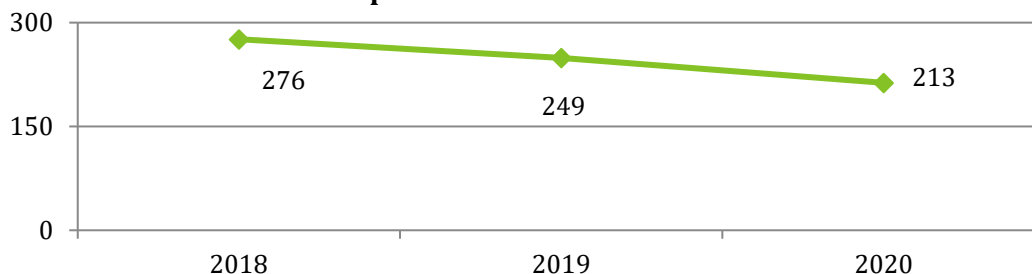
typ rodziny	liczba świadczeń niepieniężnych	liczba świadczeń pieniężnych	świadczenia ogółem
jedno dziecko	300	82	382
dwoje dzieci	1 431	81	1 512
troje dzieci	805	22	827
czworo i więcej dzieci	0	1	1
ogółem	2 536	186	2 722

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Na poniższym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w latach 2018-2020. Co roku zauważalny jest systematyczny spadek w zakresie liczby rodzin, które korzystają z takiej formy wsparcia. W 2018 roku takich rodzin w Gminie było 276, w roku 2019 o 10% mniej, tj. 249, natomiast w 2020 roku liczba rodzin zmniejszyła się o kolejne 15% i ukształtowała się na poziomie 213 rodzin. W 2020 roku w porównaniu do 2018 roku liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka zmniejszyła się o 63, czyli o 23%.

Wykres 12. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Dodatkowym świadczeniem wspierającym rodzinę jest „**świadczenie wychowawcze 500+**”. Program Rodzina 500+ został wprowadzony ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci i funkcjonuje od 1 kwietnia 2016 roku. Świadczenie wychowawcze przysługuje rodzicom bądź opiekunom dziecka do dnia ukończenia przez nie 18 roku życia w wysokości 500 zł miesięcznie. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. W 2020 roku wypłaconych zostało 15 448 świadczeń na łączną kwotę 7 724 000 zł i objęto nimi 1 235 dzieci wychowujących się w 813 rodzinach. Na przestrzeni ostatnich trzech lat zauważalny jest systematyczny wzrost liczby beneficjentów świadczeń wychowawczych, a także środków przeznaczanych na finansowanie niniejszego zadania. Należy zaznaczyć, iż od 2022 roku podmiotem odpowiedzialnym za realizację świadczenia jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Tabela 12. Liczba przyznanych świadczeń wychowawczych na przestrzeni lat 2018-2020

	2018	2019	2020
liczba świadczeń	9 200	11 780	15 448
liczba rodzin	573	856	813
liczba dzieci	843	1 203	1 235
kwota świadczeń (zł)	4 600 000	5 890 000	7 724 000

Źródło: Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelcu za 2018, 2019 i 2020 rok

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu otrzymał do realizacji nowe zadanie z dniem 01.07.2018 roku, którym było ustalenie prawa i wypłata jednorazowych świadczeń „Dobry start”, przysługujących w związku z rozpoczęciem roku szkolnego dzieciom lub osobom uczącym się do 20 roku życia oraz dzieciom lub osobom uczącym się do 24 roku życia – w przypadku dzieci lub osób uczących i legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności. W 2020 roku na realizację niniejszego zadania przeznaczono środki o łącznej wartości 272 100,00 zł i objęto wówczas wsparciem 907 dzieci. Na przestrzeni ostatnich lat zauważalny jest wzrost zainteresowania mieszkańców Gminy tą formą wsparcia kierowaną do rodzin z dziećmi.

Tabela 13. Liczba przyznanych świadczeń „Dobry start” na przestrzeni lat 2018-2020

	2018	2019	2020
liczba dzieci	890	906	907
kwota świadczeń (zł)	267 000	271 800	272 100

Źródło: Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelcu za 2018, 2019 i 2020 rok

Rodziny zamieszkujące gminę Kościelec korzystają również z ogólnopolskiej **Karty Dużej Rodziny**. Przysługuje ona niezależnie od dochodu rodzinom z co najmniej trójką dzieci. Karta dużej rodziny oferuje szeroki system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z bogatego katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej, czy transportowej na terenie całego kraju. Zniżki oferują nie tylko instytucje publiczne, ale również przedsiębiorcy prywatni, którzy wyrazili chęć partnerstwa w programie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

W 2018 roku do Ośrodka złożonych zostało 10 wniosków o włączenie rodzin do Programu i wydano wówczas 40 tradycyjnych Kart dla członków tych rodzin. W roku kolejnym grono beneficjentów Programu zostało rozszerzone o rodziców i opiekunów, którzy wychowywali co najmniej 3 dzieci, a które już osiągnęły pełnoletność, przez co liczba złożonych wniosków zwiększyła się do 102 i przyznano wówczas 185 Kart. W roku 2020 włączone do Programu były 33 rodziny, dla których wydano łącznie 114 kart, w tym 88 tradycyjnych i 26 elektronicznych.

Tabela 14. Realizacja Karty Dużej Rodziny w Gminie w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba wniosków	10	102	33
liczba wydanych Kart, w tym:	40	185	114
tradycyjnych	40	185	88
elektronicznych	0	0	26

Źródło: Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelcu za 2018, 2019 i 2020 rok

Należy zaznaczyć, iż gmina Kościelec przystąpiła również do realizacji „Wielkopolskiej Karty Dużej Rodziny”, która od 2014 roku koordynowana jest przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu, a także zainicjowała w 2016 roku lokalny program „Karta Dużej Rodziny Gminy Kościelec”, za którego realizację odpowiedzialny jest GOPS w Kościelcu. W 2020 roku w posiadaniu lokalnej Karty było 169 osób.

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. W ostatnich latach liczba osób korzystających z tego świadczenia ulegała niewielkim wahaniom, a w 2020 roku w porównaniu do 2018 roku zwiększyła się o 1 dziecko. W 2020 roku wsparciem z pomocy społecznej w ramach **świadczenia alimentacyjnego** objęto 18 członków 14 rodzin i przyznano im wsparcie finansowe w wysokości 83 467 zł.

Tabela 15. Wsparcie w ramach świadczenia alimentacyjnego w Gminie w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba osób	17	19	18
liczba rodzin	12	13	14
kwota świadczeń	79 660	86 980	83 467

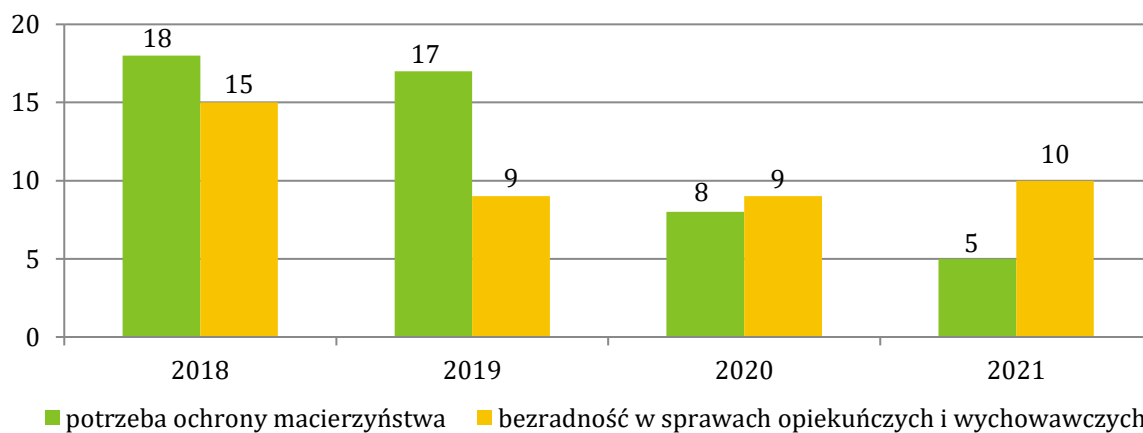
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Na przestrzeni lat 2018-2021 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ulegała niewielkiemu wahaniu. W 2018 roku udzielono pomocy i wsparcia z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych 15 rodzinom, w 2019 i 2020 roku – 9, natomiast w 2021 roku – 10 rodzinom. W przypadku potrzeby ochrony macierzyństwa, która również jest powodem do objęcia rodziny pomocą i wsparciem, obserwowany jest systematyczny spadek liczby rodzin korzystających ze wsparcia GOPS z tego tytułu. W 2018 roku potrzeba ochrony macierzyństwa była powodem do udzielenia pomocy 18 rodzinom, w 2019 roku z tego powodu udzielono wsparcia 17 rodzinom, natomiast w 2020 roku ich liczba zmniejszyła się do 8, a w 2021 wyniosła 5.

W 2021 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wyniosła 132, zatem **rodziny zmagające się z problemem bezradności stanowiły 8% ogółu, natomiast potrzeba ochrony macierzyństwa była powodem objęcia wsparciem 4% rodzin korzystających z pomocy GOPS.**

Wykres 13. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2018-2021

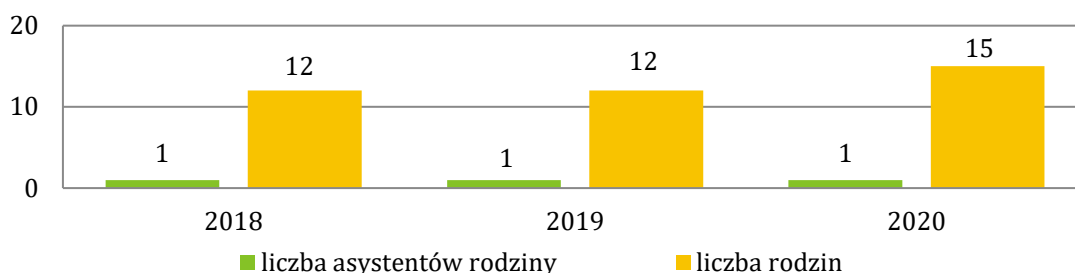
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościelcu zobowiązany jest do realizowania zadań przewidzianych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.). Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka z naturalnego środowiska. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa ogólnego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy m.in. w obszarze socjalnym, wychowawczym, psychologicznym, czy też ekonomicznym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Wsparcie dla rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych na terenie gminy Kościelec świadczone jest przez **1 asystenta rodziny** zatrudnionego w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej. Na przestrzeni ostatnich lat liczba pracowników GOPS pełniących tą funkcję utrzymywała się na stałym poziomie, z kolei liczba rodzin objętych pracą asystenta w 2020 roku zwiększyła się w stosunku do lat poprzednich. W 2018 i 2019 roku wsparciem objętych było 12 rodzin, natomiast w 2020 roku pomoc otrzymało 15 rodzin.

Wykres 14. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Na przestrzeni ostatnich trzech lat żadna z zamieszkujących w Gminie rodzin nie pełniła funkcji rodziny wspierającej, czyli takiej, której celem jest pomoc rodzinie w przewyżczeniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

W 2020 roku Gmina współfinansowała pobyt 10 dzieci w rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej, a łączna odpłatność wyniosła 35 407 zł. W latach 2018-2020 liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz odpłatność Gminy ulegała systematycznemu spadkowi.

Tabela 16. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej i odpłatność Gminy za ich pobyt dziecka w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba dzieci	12	11	10
kwota (zł)	48 833	40 351	35 407

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 i 2020 rok

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Polityka prorodzinna w Gminie, w szczególności w zakresie wzmocnienia kompetencji rodzicielskich, prowadzona jest również poprzez działalność placówek organizujących czas wolny dla dzieci i młodzieży, w szczególności placówek oświatowych oraz Biblioteki wraz z filią. Niemniej, na terenie Gminy nie jest prowadzona żadna placówka wsparcia dziennego, która byłaby odpowiedzialna za stałe organizowanie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i realizowanie programu opiekuńczo-wychowawczego i profilaktycznego.

W ramach wspierania rodziny Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z innymi instytucjami takimi jak: placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komenda Powiatowa Policji, Zespół Interdyscyplinarny, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Sąd Rejonowy, Prokuratura Rejonowa, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna oraz organizacje pozarządowe.

OBSZARY PROBLEMOWE

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego:

- brak placówek wsparcia dziennego oraz zajęć animujących czas wolny dzieci,
- niewystarczająca działalność podmiotów wsparcia w zakresie edukacji rodziców i opiekunów na temat prawidłowego wychowywania dzieci, m.in. szkoły dla rodziców,
- doświadczanie trudności opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców wynikających z niewystarczających kompetencji rodzicielskich oraz samotnego wychowywania dzieci,
- zaniedbanie wychowawcze dzieci w rodzinach oraz rozpad więzi rodzinnych, a także konieczność udzielania wsparcia dzieciom w ramach świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- konieczność udzielania wsparcia w celu ochrony macierzyństwa,
- brak możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia dla dzieci oraz rodzin (psycholog, mediator rodzinny, itp.),
- konieczność umieszczania dzieci w pieczy zastępczej z powodu niewydolności wychowawczej rodziców.

WSPARCIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

W świetle ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej*. Osoby z niepełnosprawnościami dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności.

Należy zaznaczyć, iż osoby z niepełnosprawnością tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji. Z powyższych względów w niniejszej Strategii wydzielono obszar zdrowia psychicznego jako osobne zagadnienie.

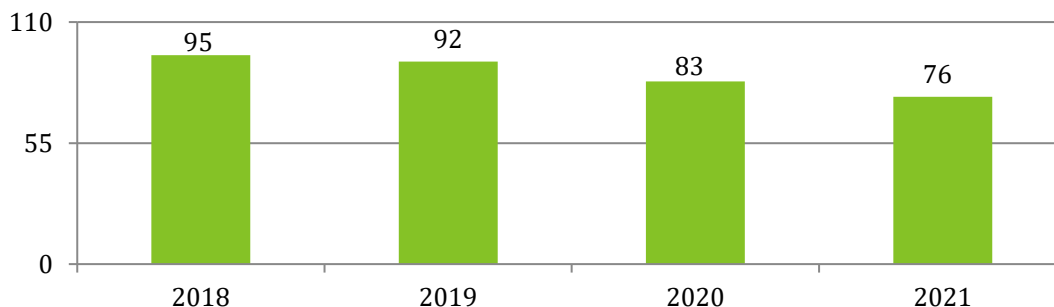
Działania w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy Kościelec realizuje przede wszystkim Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Niemniej, znaczący wpływ na możliwość integracji społecznej osób z niepełnosprawnościami oraz ich wsparcia mają inne jednostki organizacyjne Gminy, a także organizacje pozarządowe, które kreują warunki do integracji międzypokoleniowej wśród mieszkańców oraz wzmacniają lokalną społeczność w duchu solidarności.

W 2021 roku z powodu niepełnosprawności ze wsparcia Ośrodka skorzystało łącznie 76 rodzin. Pomocą społeczną objęto wówczas 132 rodziny, co oznacza, że ze wsparcia z powodu niepełnosprawności skorzystało 58% wszystkich rodzin objętych wsparciem GOPS. Problem niepełnosprawności wśród mieszkańców gminy Kościelec przyjmuje alarmująco wysoką skalę, gdyż od lat pozostaje ona głównym powodem korzystania przez rodziny z pomocy i wsparcia Ośrodka.

Na przestrzeni lat 2018-2021 skala problemu niepełnosprawności w Gminie ulegała systematycznemu spadkowi, bowiem w tym okresie liczba rodzin dotkniętych tym problemem zmniejszyła się o 19, czyli o 25%.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Wykres 15. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok oraz Sprawozdanie MRiPS-03 za 2021 rok

Poniższa tabela przedstawia szczegółowe informacje w zakresie zasiłków pielęgnacyjnych przyznanych z tytułu opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością. W 2018 roku przyznano 516 świadczeń na łączną kwotę 81 744,00 zł, natomiast w roku kolejnym nastąpił znaczny wzrost liczby przyznanych zasiłków (o 13%), który ukształtował się na poziomie 583 świadczeń na kwotę 110 533,00 zł. W 2020 roku liczba przyznanych świadczeń uległa nieznacznemu spadkowi, tj. o 7 i wyniosła 576 zasiłków na kwotę 124 324,00 zł. W 2020 roku w stosunku do 2018 roku liczba niniejszych świadczeń zwiększyła się o 60 (12%).

Tabela 17. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba świadczeń	516	583	576
kwota świadczeń (zł)	81 744	110 533	124 324

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

W ciągu ostatnich trzech lat liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności ulegała wahaniom, a w 2020 roku ich liczba była najniższa w porównaniu do lat ujętych w analizowanym okresie. W 2018 roku przyznano 1 177 świadczeń, w 2019 roku – 1 231, a w 2020 roku – 1 170. W tym okresie nastąpił spadek liczby świadczeń o 1%, a koszt świadczeń zwiększył się o 36%.

Tabela 18. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba świadczeń	1 177	1 231	1 170
kwota świadczeń (zł)	186 114	233 368	252 533

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Mieszkańcy Gminy powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności mają również możliwość otrzymania zasiłku z tytułu powstania niepełnosprawności przed 21 rokiem życia. W 2020 roku przyznano 921 takich świadczeń na łączną kwotę 198 789,00 zł. W latach 2018-2020 liczba przyznanych świadczeń ulegała systematycznemu spadkowi, niemniej zauważa się wysokie zapotrzebowanie mieszkańców na taką formę wsparcia, a także wzrost środków finansowych przeznaczanych na realizację niniejszego świadczenia.

Tabela 19. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba świadczeń	1 010	989	921
kwota świadczeń (zł)	159 746	187 419	198 789

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Na terenie gminy Kościelec nie podjęto dotychczas działań w celu zainicjowania Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” realizowanego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. Wdrożenie zadań przewidzianych w ramach niniejszego programu umożliwiłoby kompleksowe wsparcie osób z niepełnosprawnościami na terenie Gminy, w szczególności w zakresie integracji tych osób i uczestnictwa w środowisku lokalnym, a także pełniejszego wypełniania ról społecznych. Niemniej, usługi wspierające i opiekuńcze na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnościami świadczą opiekunki domowe, które zatrudnione są w strukturach GOPS.

Gmina realizuje zadania oświatowe w obszarze zapewnienia dostępności do edukacji dla uczniów z niepełnosprawnościami, dla których organizowany i finansowany jest dowóz do szkół specjalnych oraz ośrodków rehabilitacyjnych.

Na obszarze Gminy nie funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej skierowany do osób z niepełnosprawnościami fizycznymi, ani intelektualnymi, przez co osoby wymagające stałej, całodobowej opieki nie mają możliwości pozostania w swoim lokalnym środowisku. Niemniej, takie placówki zlokalizowane są na terenie sąsiednich powiatów, do których kierowani są mieszkańcy gminy Kościelec.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Kluczowy wpływ na wsparcie osób z niepełnosprawnościami mają organizacje samorządowe, które prowadzą działalność na terenie powiatu kolskiego, w szczególności:

1. Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną, Koło w Kole;
2. Kolskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Sprawni Inaczej”;
3. Polski Związek Niewidomych;
4. Polski Czerwony Krzyż;
5. Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów.

Organizacje te podejmują szereg inicjatyw w zakresie integracji społecznej i zawodowej mieszkańców powiatu kolskiego zmagających się z niepełnosprawnościami. Ważnym obszarem ich działań jest również realizowanie projektów aktywizacyjnych i umożliwienie terapii tej grupie mieszkańców.

Mieszkańcy gminy Kościelec posiadający orzeczenie o niepełnosprawności ze wskazaniem do terapii uczestniczą w zajęciach realizowanych w **Warsztacie Terapii Zajęciowej w Paprotni**, który znajduje się na obszarze sąsiedniej Gminy – Krzymów. Warsztat umożliwia korzystanie ze wsparcia dziennego codziennie przez 8 godzin od poniedziałku do piątku. Placówka dysponuje 35 miejscami i prowadzi zajęcia ogólnorozwojowe w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej, które odbywają się w 2 pracowniach informatycznych, plastycznej, krawieckiej, gospodarstwa domowego, stolarskiej oraz ogrodniczej.

Powiat kolski od 2005 roku we współpracy z Kolskim Stowarzyszeniem Osób Niepełnosprawnych „Sprawni Inaczej” prowadzi również **Warsztat Terapii Zajęciowej w Kole**, gdzie zajęcia odbywają się w ramach pracowni: gospodarstwa domowego, krawiecko-tkackiej, plastycznej, informatycznej oraz bukieciarsko-ogrodniczej. Ponadto przy niniejszej placówce rozwija się działalność spółdzielni „AKTYWNI”, gdzie osoby, które ukończyły terapię mają możliwość podjęcia zatrudnienia.

Dodatkowo, inna placówka **WTZ** prowadzona jest przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną w Kole. Placówka zapewnia możliwość rehabilitacji społeczno-zawodowej 40 osobom i prowadzi szereg zajęć z zakresu rehabilitacji ruchowej, muzykoterapii, treningu ekonomicznego, treningu higienicznego, zajęć z psychologiem oraz wizyt w powiatowym urzędzie pracy, które odbywają się w ramach 7 pracowni: gospodarstwa domowego, kosmetyczno-ogrodniczej, stolarskiej, artystycznej, plastyczno-krawieckiej, informatyczno-edukacyjnej oraz teatralno-rozwojowej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Celem WTZ jest wzmocnienie umiejętności uczestników i zdobycie przez nich nowych kompetencji społeczno-zawodowych. W ramach działalności Warsztatu uczestnicy zajęć mają możliwość uzyskania wszechstronnej rehabilitacji, poprawy zaradności i sprawności psychofizycznej, przygotowania się do podjęcia pracy i wzmocnienia swojej samodzielności.

OBSZARY PROBLEMOWE

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- niepełnosprawność jako najpowszechniejszy od lat problemem wśród osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie,
- rosnące zapotrzebowanie na wsparcie materialne i emocjonalne dla osób zależnych oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze i wsparcie asystenckie,
- zagrożenie wykluczeniem osób z niepełnosprawnościami w społeczności lokalnej, spowodowane ograniczoną infrastrukturą wsparcia oraz brakiem działań w zakresie zwiększania zasobów wsparcia środowiskowego dla osób zależnych, tj. brak placówki wsparcia dziennego dla osób z niepełnosprawnościami, wydarzeń i zajęć dla osób o ograniczonej mobilności/samodzielności, a także prowadzenia opieki wytchnieniowej w celu wsparcia opiekunów osób zależnych,
- występowanie barier osobistych, społecznych, technicznych i funkcjonalnych, a także na rynku pracy znacząco utrudniających pełną integrację osób zależnych w Gminie,
- zagrożenie wystąpienia problemu ubóstwa w rodzinach, w których członkowie zmagają się z niepełnosprawnościami,

ZDROWIE PSYCHICZNE

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia ról społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, emerytura) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian¹¹.

Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim pozostałe problemy społeczne, na temat których możemy znaleźć wyczerpujące statystyki.

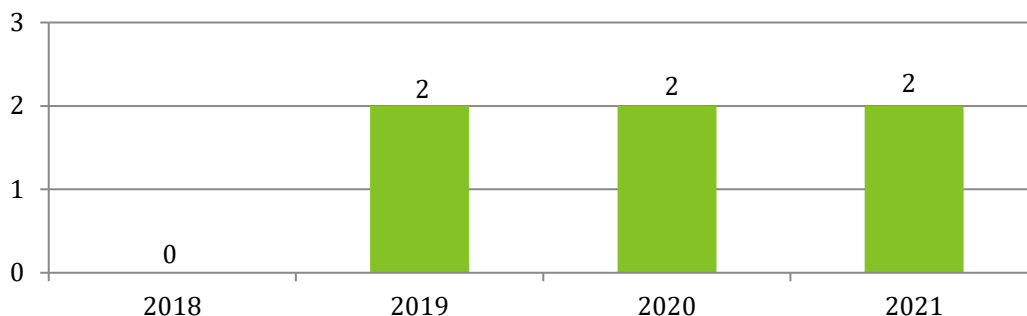
Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, realizowanych przez gminę, należy organizacja i świadczenie mieszkańcom **usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi**. Celem specjalistycznych usług opiekuńczych jest poprawa jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez: zapewnienie wysokiej jakości specjalistycznej pomocy osobom samotnym lub przebywającym w rodzinach z zaburzeniami psychicznymi, w przypadkach gdy są jej pozbawione oraz osobom, które wymagają takiej pomocy, a rodzina nie może jej zapewnić; pomoc dostosowaną do szczególnych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi oraz celów postawionych w planach postępowania terapeutyczno-wspierającego, świadczoną przez osoby z odpowiednim wykształceniem i doświadczeniem.

Z danych statystycznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelcu wynika, że na przestrzeni ostatnich lat potrzeba organizowania takich usług w Gminie utrzymuje się na stałym poziomie. W 2018 roku na terenie Gminy nie zaistniała potrzeba objęcia mieszkańców usługami opiekuńczymi, natomiast w latach 2019-2021 działania te skierowano do 2 mieszkańców gminy Kościelec w celu poprawy ich ogólnej sytuacji życiowej.

¹¹ www.psychiatriapolska.pl

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Wykres 16. Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2018-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok oraz Sprawozdanie MRiPS-03 za 2021 rok

Kompleksowe działania wspierające osoby z zaburzeniami psychicznymi realizowane są m.in. przez działalność **Środowiskowego Domu Samopomocy w Dąbiu**. Placówka prowadzona jest przez gminę Dąbie, a w ramach porozumienia międzygminnego korzystają z niej również mieszkańcy gminy Kościelec. ŚDS w Dąbiu dedykowany jest osobom przewlekle psychicznie chorym (typ A) oraz upośledzonym umysłowo (typ B) i dysponuje 14 miejscami stacjonarnego pobytu czasowego oraz 16 miejscami pobytu dziennego. Zajęcia z zakresu wzmacniania umiejętności społecznych, samoobsługi, socjoterapii, muzykoterapii, arteterapii, biblioterapii i psychoedukacji odbywają się w ramach pracowni gospodarstwa domowego, plastyczno-technicznej, fryzjersko-krawieckiej, stolarskiej, artystycznej oraz klubo-kawiarni i świetlicy ogólnodostępnej. Pensjonariusze mają także możliwość uczestniczenia w różnorodnych wydarzeniach i imprezach okolicznościowych, a także objęci są stałą opieką psychologiczną i psychiatryczną.

Problemy w zakresie zdrowia psychicznego mogą nasilać się w najbliższych latach ze względu na pandemię COVID-19. Pandemia wiąże się z poczuciem zagrożenia, lękiem, niepewnością oraz niepokojem. W skrajnych przypadkach mogą pojawić się stany paniki oraz poczucie beznadziei. Konsekwencją tego mogą być narastające zaburzenia psychiczne, począwszy od teraz, po ustąpieniu zagrożenia, a nawet ujawniające się przez kolejne lata. Biorąc pod uwagę, że już przed wybuchem pandemii statystyki dotyczące problemów ze zdrowiem psychicznym były dramatyczne, a obecna sytuacja może je znacznie pogorszyć. Istnieje więc pilna potrzeba podejmowania szerokich działań w tym zakresie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

OBSZARY PROBLEMOWE

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych zastanych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie problemem wykluczenia społecznego w wymiarze społecznym i zawodowym mieszkańców zmagających się z chorobą psychiczną lub przeżywają okresowe stany obniżonej kondycji psychicznej (np. stany depresyjne),
- niepodejmowanie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie zdrowia psychicznego oraz możliwych form wsparcia w Gminie wśród lokalnej społeczności,
- ograniczone zasoby w zakresie pomocy środowiskowej dla osób zmagających się z chorobą psychiczną oraz ich opiekunów, tj. brak asystentów, opiekunów, świetlicy integracyjnej na terenie Gminy,
- możliwość intensyfikacji problemów w zakresie zdrowia psychicznego w wyniku pandemii COVID-19.

PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH ORAZ UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH

Alkoholizm jest jednym z najpowszechniejszych problemów społecznych, który determinuje również szkody o charakterze zdrowotnym. Specjaliści z różnych profesji poszukują uniwersalnego sposobu rozwiązywania tej kwestii. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec zwiększeniu się skali tego negatywnego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze z nich dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia, czyli przyczyny jego powstania, natomiast jako trzeci wskaźnik choroby wskazuje się zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹². Posługując się wskaźnikami europejskimi oraz na podstawie danych szacunkowych PARPA, można przypuszczać, iż liczba osób uzależnionych od alkoholu w Polsce wynosi ponad 600 tys., z czego 80% stanowią mężczyźni. Z kolei populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest na około 2-3 mln osób, a dorośli członkowie rodzin alkoholowych tj. takich gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne, stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób, natomiast dzieci i młodzież w rodzinach alkoholowych to około 1,5-2 mln osób.

Głównym podmiotem funkcjonującym na terenie gminy Kościelec w zakresie motywowania do leczenia osób uzależnionych oraz wspierania członków ich rodzin jest **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kościelcu**. Zadania członków Komisji wynikają między innymi z Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a także *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Kościelec* oraz *Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Kościelec*, które mają na celu ograniczenie skali problemu uzależnień, zarówno od alkoholu, jak i substancji odurzających, a także zminimalizowanie szkód społecznych i zdrowotnych wynikających z nadużywania tych substancji. Działania zaplanowane w programach mają charakter interwencyjny oraz edukacyjno-profilaktyczny i polegają m.in. na podnoszeniu poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy na temat szkodliwości tych środków oraz zapobieganiu nowym problemom uzależnień.

¹² Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

Pomoc w przypadku uzależnień

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Zespół Interdyscyplinarny

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

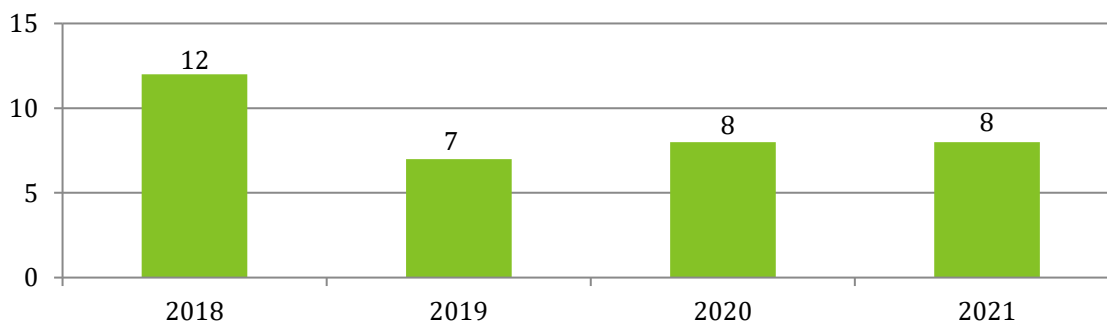
Punkt Konsultacyjny

placówki ochrony zdrowia

jednostki oświatowe

Problem uzależnienia od alkoholu jest jednym z powodów udzielenia pomocy i wsparcia z pomocy społecznej. W 2018 roku pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej objęli kompleksową pomocą 12 rodzin zmagających się z tym problemem, w roku kolejnym świadczenia przyznano mniejszej licznie rodzin, tj. 7, natomiast w 2020 i 2021 roku ich liczba nieznacznie się zwiększyła i wyniosła 8. Na przestrzeni ostatnich lat skala problemu uzależnienia od alkoholu ulegała wahaniom, jednakże w 2021 roku w stosunku do 2018 roku liczba rodzin zmagających się z tym problemem zmniejszyła się o 4, czyli o 33%. W 2020 roku łączna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wyniosła 187, zatem te, które otrzymały wsparcie z powodu uzależnienia od alkoholu stanowiły 6% wszystkich rodzin objętych pomocą GOPS. Zarówno w 2021 roku, jak w latach poprzednich, **żadna z rodzin mieszkających na terenie gminy Kościelec nie skorzystała z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu uzależnienia od narkotyków**, co wskazuje na wysoką świadomość mieszkańców w zakresie zagrożeń wynikających z uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz niskie predyspozycje do podejmowania zachowań ryzykownych.

Wykres 17. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu alkoholizmu w latach 2018-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019, 2020 rok Sprawozdanie MRiPS-03 za 2021 rok

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Kluczową rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom pełnią działania podejmowane przez członków **Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kościelcu** w ramach przysługujących im uprawnień. Komisja w 2020 roku liczyła 10 członków i podjęła szereg czynności wobec osób uzależnionych i członków ich rodzin, w celu wyeliminowania ich problemu alkoholowego.

W 2020 roku członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowę z 1 osobą uzależnioną od alkoholu. Dodatkowo, Komisja przeprowadziła rozmowę z 1 członkiem rodziny osoby uzależnionej. W 2020 roku w stosunku do 2018 roku odnotowany został znaczący spadek liczby osób uzależnionych oraz członków ich rodzin, z którymi przeprowadzono rozmowy. Jednocześnie na przestrzeni omawianego okresu nie wystąpiła konieczność podjęcia przez Komisję czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia wobec żadnej osoby, ani nie wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego, które wynikają z ustawowych uprawnień GKRPA.

Ze sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 wynika, że osoby uzależnione nie dopuszczają się zachowań przemocowych wobec członków swoich rodzin, które byłyby podstawą do podejmowania dalszych kroków jak np. uruchomienia procedury „Niebieskie Karty”. Na przestrzeni 2018-2020 roku nie wystąpiła konieczność podjęcia kontaktu przez członków Komisji z osobami stosującymi przemoc na skutek nadużywania alkoholu, ani z osobami, które bezpośrednio doświadczały tego problemu w swojej rodzinie.

Tabela 20. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Kościelec wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
osoby uzależnione, z którymi przeprowadzono rozmowy	4	3	1
członkowie rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	2	2	1

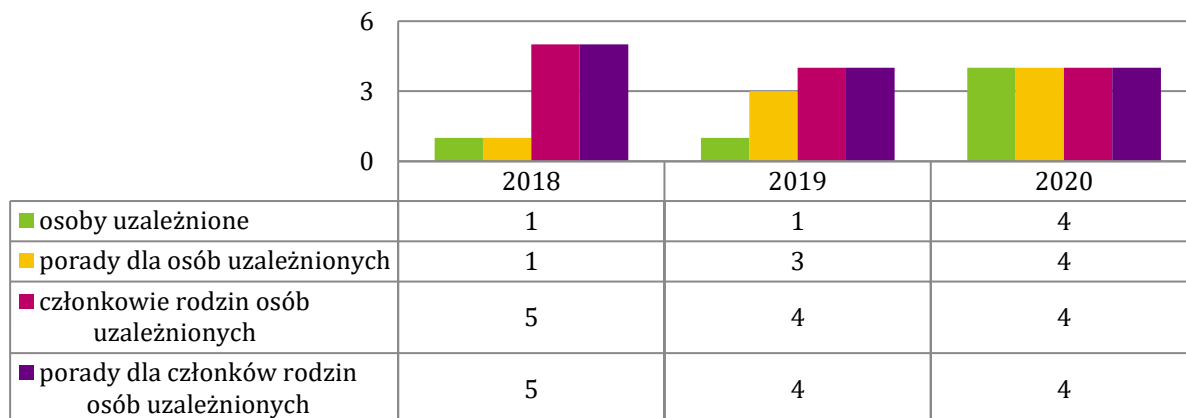
Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Na terenie gminy Kościelec osoby doświadczające sytuacji kryzysowych mogą uzyskać pomoc i wsparcie w **Punkcie Konsultacyjnym**, który mieści się w siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelcu. W 2020 roku, podobnie jak w latach poprzednich, w Punkcie pomoc świadczona była przez pracownika socjalnego, który pełnił dyżury i udzielał profesjonalnego wsparcia również w Urzędzie Gminy. Punkt czynny był średnio przez 8 godzin w miesiącu, czyli w każdy czwartek w godzinach 17.00-19.00.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

W 2020 roku w Punkcie udzielono łącznie 4 porad dla 4 osób uzależnionych od alkoholu zamieszkujących Gminę. Z profesjonalnego wsparcia skorzystało również 4 dorosłych członków rodziny osoby z problemem uzależnienia, którym udzielono 4 porad. Jak wynika z danych GKRPA, w latach 2018-2020 na terenie Gminy występowała konieczność udzielenia pomocy w ramach Punktu Konsultacyjnego mieszkańcom z problemem uzależnienia oraz członkom ich rodzin, przy czym liczba osób uzależnionych uległa zwiększeniu, a w przypadku osób współuzależnionych nieznacznie się zmniejszyła. Odnotowany w 2020 roku wzrost w zakresie poradnictwa świadczonego dla osób sięgających po alkohol w stosunku do lat poprzednich może być jedną z negatywnych konsekwencji wystąpienia pandemii koronawirusa SARS-CoV-2, która spowodowała konieczność izolacji społecznej, a zatem spędzanie większości czasu w tym samym środowisku, co osoby dopuszczające się zachowań ryzykownych, w tym nadużywające alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Ponadto, pandemia utrudniła mieszkańcom kontakt ze specjalistami, zatem można przypuszczać, że liczba osób uzależnionych oraz współuzależnionych, które chciałyby skorzystać z porad świadczonych w Punkcie jest wyższa.

Wykres 18. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Zasoby własne gminy Kościelec w zakresie wsparcia mieszkańców zmagających się z problemem uzależnienia są ograniczone. Pozytywnym rozwiązaniem, które znacząco wpłynęłoby na poprawę sytuacji osób uzależnionych, współuzależnionych lub zmagających się z problemem przemocy w rodzinie oraz zmotywowałoby je do skorzystania ze specjalistycznego wsparcia i przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej, byłoby rozszerzenie działalności Punktu, w szczególności poprzez zwiększenie wymiaru czasu pracy dyżurującego w nim specjalisty, zatrudnienie w Punkcie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

instruktora terapii uzależnień, psychologa, czy też specjalisty psychoterapii. Umożliwienie osobom w kryzysie skorzystania z profesjonalnej, wieloaspektowej pomocy w lokalnym środowisku, miałyby niebagatelny wpływ na motywację osób z problemem uzależnienia lub współuzależnienia do podjęcia terapii oraz zmiany dotychczasowego sposobu życia.

W celu poprawy sytuacji osób zmagających się z problemem uzależnień Gmina podejmuje liczne działania oparte na współpracy międzyinstytucjonalnej, a specjalistyczne leczenie tych mieszkańców odbywa się m.in. w NZOZ Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnień w Kole, Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień „Wikamed” w Kole oraz Centrum Medyczne „Multimed” w Kole – Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, Poradnia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych.

Na terenie gminy Kościelec nie funkcjonują stowarzyszenia ani kluby abstynenckie, a także nie odbywają się spotkania samopomocowych grup wsparcia dla osób z problemem alkoholowym (grupa AA). Ponadto nie działają samopomocowe grupy wsparcia dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym (Al-Anon), grupy wsparcia dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym (Al.-Ateen) oraz grupy wsparcia dla dorosłych dzieci alkoholików (DDA). Osoby chcące skorzystać z takiej formy wsparcia muszą dołączyć do grup działających w powiecie.

GKRPA zajmuje się również profilaktyką zachowań ryzykownych. Na przestrzeni lat 2018-2020 nie były jednak realizowane żadne programy rekomendowane w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonych przez PARPA, KBdsPN, ORE, IPiN. Niezbędnym działaniem jest zatem wdrożenie programów o sprawdzonej, wysokiej skuteczności, które w sposób kompleksowy objęłyby zarówno uczniów, nauczycieli, jak i rodziców profilaktyką uniwersalną, selektywną oraz wskazującą.

Na terenie Gminy w 2020 roku organizowane były natomiast inne działania o charakterze profilaktycznym, jak prelekcje i pogadanki, w których uczestniczyło 60 uczniów, pozalekcyjne zajęcia sportowe, które objęły swoim zasięgiem 100 dzieci, a także przeprowadzono szkolenia dla 50 rodziców z zakresu profilaktyki. W latach poprzednich Gmina była realizatorem również innych działań, wśród których należy wskazać festyny i imprezy plenerowe, imprezy sportowe, a także szkolenia dla nauczycieli. Niemniej, w wyniku wystąpienia pandemii SARS-CoV-2 konieczne było ograniczenie działalności kierowanej do szerszego grona odbiorców.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Tabela 21. Liczba osób biorących udział w działaniach profilaktycznych w Gminie na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
prelekcje i pogadanki	200	150	60
festyny i imprezy plenerowe	200	100	0
imprezy sportowe	100	80	0
szkolenia dla rodziców	0	50	50
szkolenia dla nauczycieli	45	40	0
pozalekcyjne zajęcia sportowe	200	200	100

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Kolejną analizowaną kwestią są działania podejmowane przez funkcjonariuszy Policji w celu przeciwdziałania problemowi uzależnienia oraz minimalizowania skali problemu spożywania alkoholu w miejscach publicznych. W 2020 roku w stosunku do 2018 roku można zauważyć znaczący spadek liczby osób zatrzymanych w pomieszczeniach policyjnych w celu wytrzeźwienia, co może być efektem wdrożonych obostrzeń w dobie pandemii COVID-19. W przedmiotowym roku liczba zatrzymanych osób wyniosła 7 i zmniejszyła się o 1 w porównaniu do 2019 roku (13%), z kolei w stosunku do 2018 roku o 6 osób (46%). Należy zwrócić uwagę na pozytywne zjawiska w Gminie, w szczególności w zakresie osób niepełnoletnich, gdyż na przestrzeni ostatnich lat nie wystąpiła konieczność zatrzymania w policyjnej izbie dziecka lub odwiezienia do domu rodzinnego żadnej osoby niepełnoletniej, która znajdowałaby się pod wpływem alkoholu.

Tabela 22. Dane dotyczące osób zatrzymanych w pomieszczeniach policyjnych w celu wytrzeźwienia w latach 2018-2020

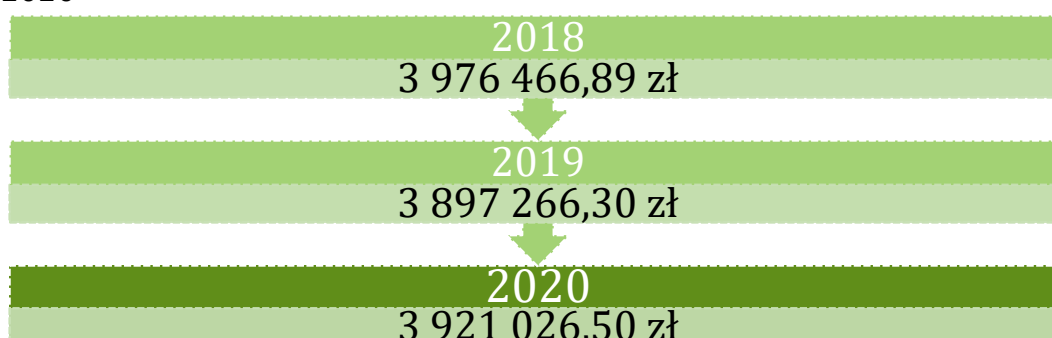
wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba osób	13	8	7

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

W 2020 roku **wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Kościelec** wyniosła łącznie 3 921 026,50 zł, z czego największą część tej wartości stanowiły napoje powyżej 18% – 2 075 097,80 zł. Sprzedaż napojów o stężeniu alkoholu poniżej 4,5% (oraz piwa) wyniosła niewiele mniej, bo 1 580 501,46 zł, natomiast od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) – 265 427,24 zł. Na przestrzeni lat 2018-2020 wartość sprzedanego alkoholu ulegała niewielkim wahaniom. Niemniej, w 2020 roku w stosunku do 2018 roku jego wartość zwiększyła się o 23 760,20 zł, czyli o 1%.

Rysunek 3. Łączna wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku wartość sprzedanego alkoholu przypadająca na 1 pełnoletniego mieszkańca Gminy wyniosła 730 zł, a na przestrzeni lat 2018-2020 ulegała niewielkim wahaniom. W porównaniu do całego województwa wielkopolskiego zauważyć można, iż w Gminie wartość sprzedanego alkoholu zawsze była na niższym poziomie, a różnica w 2020 roku wyniosła 585 zł. Ponadto dostrzec można stale rosnącą wartość podaży alkoholu w województwie.

Tabela 23. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 pełnoletnią osobę w Gminie i w województwie wielkopolskim w latach 2018-2020

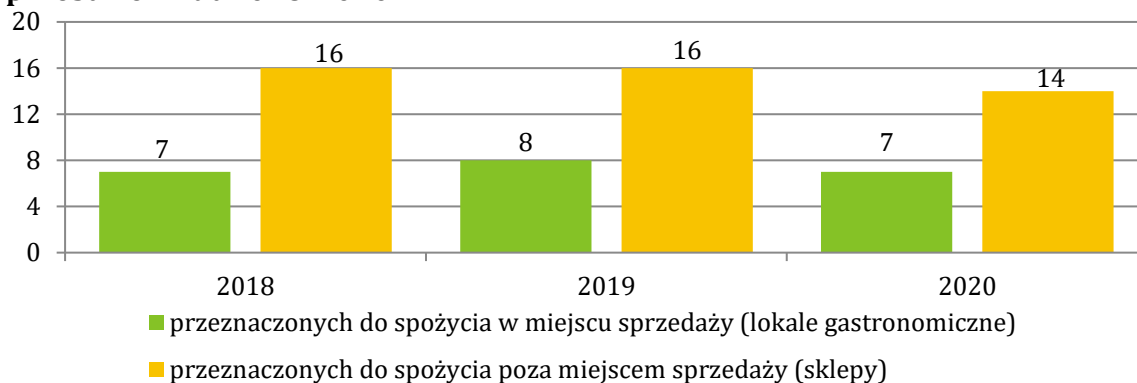
wyszczególnienie	2018	2019	2020
wartość sprzedanego alkoholu na 1 pełnoletnią osobę w województwie wielkopolskim	1 205	1 261	1 315
wartość sprzedanego alkoholu na 1 pełnoletnią osobę w gminie Kościelec	737	724	730

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 oraz Profilaktyka i Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych w Polsce w Samorządach Gminnych w 2018, 2019 i 2020 roku, zestawienie statystyczne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

W 2020 roku na terenie gminy Kościelec działalność prowadziło łącznie 21 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 14 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) i 7 przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne). Na przestrzeni lat 2018-2020 liczba punktów sprzedaży alkoholu ulegała wahaniu, niemniej w 2020 roku ich liczba zmniejszyła się o 3 w stosunku do 2019 roku, a zarazem o 2 w porównaniu do 2018 roku.

Wykres 19. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Kościelec na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku w porównaniu do 2018 roku w województwie wielkopolskim odnotowany został wzrost liczby dorosłych mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu, co świadczy o podejmowaniu działań ograniczających podaż i dostępność napojów alkoholowych na terenie województwa. Niemniej, w gminie Kościelec zauważalne było wahanie tego wskaźnika, przy czym należy zauważyć, że w 2020 roku odnotowana została najwyższa liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży w całym omawianym okresie. W 2020 roku w województwie na 1 punkt sprzedaży przypadało 296 osób, natomiast w Gminie były to 322 osoby, co świadczy o korzystniejszej sytuacji w Gminie, względem województwa.

Tabela 24. Dane statystyczne w zakresie rynku alkoholowego w Gminie i w województwie wielkopolskim w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba pełnoletnich mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu w województwie wielkopolskim	285	294	296
liczba pełnoletnich mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży alkoholu w gminie Kościelec	293	281	322

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 oraz Profilaktyka i Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych w Polsce w Samorządach Gminnych w 2018, 2019 i 2020 roku, zestawienie statystyczne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Pandemia COVID-19 oraz związane z nią ograniczenia aktywności społecznej, izolacji, niepokoju o zdrowie swoje i najbliższych, a także bezpieczeństwo ekonomiczne, w istotny sposób zwiększy obciążenie zdrowotne i społeczne związane z uzależnieniami. Konsekwencją pandemii może być wzrost liczby osób uzależnionych zarówno od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, jak i urządzeń elektronicznych.

OBSZARY PROBLEMOWE

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy oraz diagnozy społecznej, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- prowadzenie działalności profilaktycznej dla uczniów, rodziców oraz nauczycieli nieuwzględniającej rekomendowanych programów profilaktycznych,
- brak możliwości skorzystania z samopomocowych form wsparcia na terenie Gminy (grupa AA, Klub Abstynencki) oraz brak specjalistów w zakresie uzależnień świadczących profesjonalne wsparcie w kryzysie (np. terapeuta uzależnień),
- zagrożenie wystąpienia problemu ubóstwa oraz wykluczenia społecznego wśród osób zmagających się z uzależnieniami, a także członków ich rodzin,
- występowanie problemu alkoholizmu wśród mieszkańców Gminy i wynikająca z tego konieczność udzielania im pomocy i wsparcia z pomocy społecznej,
- możliwość intensyfikacji skali uzależnień w wyniku pandemii koronawirusa SARS-CoV-2,
- konieczność podejmowania czynności przez funkcjonariuszy Policji w związku ze spożywaniem alkoholu w miejscach użyteczności publicznej, m.in. umieszczania osób w pomieszczeniach policyjnych w celu wytrzeźwienia,
- sięganie po alkohol i papierosy przez znaczny odsetek mieszkańców Gminy, a także częste spożywanie dużych ilości alkoholu przez część z nich,
- eksperymentowanie z alkoholem, nikotyną i substancjami psychotropowymi przez dzieci i młodzież, w tym osoby w bardzo młodym wieku,
- umożliwianie dzieciom spożycia alkoholu przez rodziców i opiekunów,
- zauważalny problem prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz podejmowanie się czynności zawodowych w stanie nietrzeźwości,
- brak wiedzy na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych wśród części uczniów oraz uznawanie ich za stosunkowo łatwe do pozyskania w Gminie,

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

- brak wiedzy na temat szkodliwości alkoholu, papierosów i substancji psychoaktywnych przez część mieszkańców,
- brak wiedzy części mieszkańców na temat wpływu alkoholu w czasie ciąży na rozwój dziecka,
- nieatrakcyjność prowadzonych działań profilaktycznych dla uczniów,
- brak wiedzy wśród części mieszkańców w zakresie działalności podmiotów publicznych w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom oraz możliwościach do uzyskania w Gminie form wsparcia dla osób uzależnionych.

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: „przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narażające je na szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Przemoc to jedno ze zjawisk, które ściśle korelują z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest konieczne jest podejmowanie interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości działań prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Kościelec zajmuje się **Gminny Zespół Interdyscyplinarny**, w skład którego wchodzi przedstawiciele:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespołu Dzielnicowych w Kościelcu KPP w Kole,
- placówek ochrony zdrowia,
- placówek oświaty,
- Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej,
- organizacji pozarządowych.

Celem działania Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań różnych jednostek, podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, upowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym, a także inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w Kościelcu odbywa się w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Poniżej wskazano miejsca i instytucje, w których mieszkańcy gminy Kościelec mają możliwość uzyskania profesjonalnej pomocy i wsparcia w przypadku doświadczania lub stosowania przemocy w rodzinie. Są to również podmioty biorące aktywny udział w lokalnej polityce przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie.

Pomoc w przypadku problemu przemocy

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Zespół Interdyscyplinarny

całodobowy telefon interwencyjno-informacyjny

Punkt Konsultacyjny

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zespół Dzielnicowych w Kościelcu KPP w Kole

placówki ochrony zdrowia

jednostki oświatowe

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kole

Działania podejmowane przez Zespół mają na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar tej przemocy. Zadania obejmują m.in.:

- prowadzenie działalności edukacyjnej wśród ogółu mieszkańców w celu podniesienia ich świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie;
- prowadzenie działań profilaktycznych m.in. w szkołach, zarówno do dzieci i młodzieży, ale również rodziców oraz nauczycieli;
- zapewnienie osobom i rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie wieloaspektowego wsparcia (psychologicznego, terapeutycznego, socjalnego, materialnego, zdrowotnego i prawnego);
- promowanie pozytywnych postaw w stosunkach międzyludzkich;
- udzielanie schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

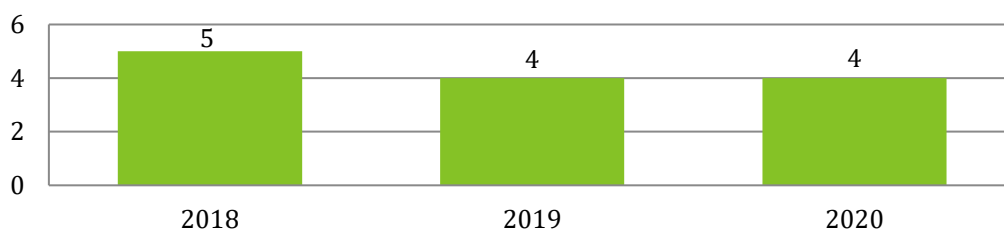
Problem przemocy w rodzinie jest jedną z przesłanek objęcia rodzin wsparciem w ramach pomocy społecznej świadczonej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Pozytywną refleksją w tym zakresie jest fakt, iż na przestrzeni ostatnich lat na terenie gminy Kościelec nie występowała konieczność objęcia pomocą i wsparciem rodzin przeżywających trudności w związku z przemocą. Niemniej w 2021 roku 1 spośród 132 rodzin będących beneficjentami działań GOPS zmagająca się z problemem przemocy w rodzinie i skorzystała z tego tytułu z profesjonalnej pomocy pracowników Ośrodka.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

W związku z wystąpieniem pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 oraz wdrożonych obostrzeń i izolacji społecznej, która determinuje konieczność stałego pobytu ofiar przemocy z jej sprawcami w domu, istnieje zagrożenie, iż problem przemocy w rodzinie może nasilić się w niedługiej przyszłości. Co więcej, izolacja jest znaczącym utrudnieniem dla osób doznających przemocy w poszukiwaniu pomocy i wsparcia, gdyż o wiele trudniejsze niż dotychczas jest dla nich dotarcie do pracowników GOPS, czy też poinformowanie o tym fakcie drogą elektroniczną, gdyż przebywają pod stałą obserwacją członka rodziny dopuszczającego się przemocy.

Kolejną analizowaną kwestią są dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych na przestrzeni lat 2018-2020. W 2020 roku Zespół Interdyscyplinarny spotkał się 4 razy, czyli raz na kwartał, do czego zobowiązany jest prawnie. W 2019 roku Zespół również spotkał się 4 razy, natomiast w roku poprzednim posiedzenia odbyły się 5 razy. W celu bezpośredniej pracy z rodzinami, w których dochodzi do zachowań przemocowych w ramach Zespołu powoływane są grupy robocze, których członkowie spotykają się w celu omówienia indywidualnych przypadków przemocy w zależności od potrzeb

Wykres 20. Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2018-2020

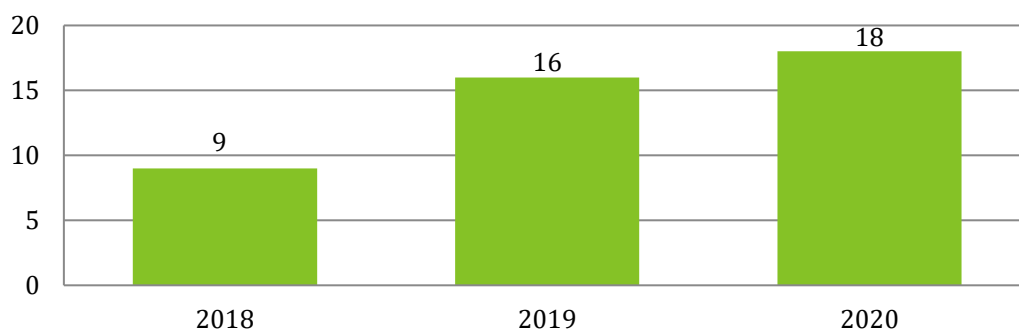
Źródło: Sprawozdanie z prac Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Kościelec za 2018, 2019 i 2020 rok

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. W przypadku uzyskania w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie następuje wszczęcie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Procedury poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A”. Na przestrzeni analizowanych lat liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”, z którymi członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego prowadzili pracę, ulegała systematycznemu wzrostowi. W 2020 roku odnotowano dwukrotnie większą liczbę rodzin, wobec których prowadzone były działania niż w 2018 roku.

Wykres 21. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

Źródło: Sprawozdanie z prac Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Kościelec za 2018, 2019 i 2020 rok

W 2020 roku do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło łącznie 12 formularzy „Niebieska Karta – A” wszczynających procedurę „Niebieskie Karty”. W stosunku do 2018 roku nieznacznie zmniejszyła się liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę oraz liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – A”. Do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” uprawnieni są odbywający służbę policjanci, pracownicy socjalni zatrudnieni w jednostce pomocy społecznej, przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pracownicy ochrony zdrowia i systemu oświaty. W 2020 roku, podobnie jak w latach poprzednich, zdecydowana większość, bo 11 procedur (92%) zostało uruchomionych przez funkcjonariuszy Policji na skutek przeprowadzonych interwencji domowych oraz złożonych zawiadomień. Pozostała część działań wobec rodzin z problemem przemocy została zainicjowana przez pracowników socjalnych.

Tabela 25. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – A”	13	15	12
przez funkcjonariuszy Policji	12	14	11
przez pracowników pomocy społecznej	1	1	1

Źródło: Sprawozdanie z prac Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Kościelec za 2018, 2019 i 2020 rok

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

W latach 2018-2020 liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ulegała wahaniom. Niemniej w 2020 roku w Gminie zakończono 8 procedur, zatem ich liczba była mniejsza niż w roku poprzednim, a wartość spadkowa w tym okresie wyniosła 39%. W 2020 roku zdecydowana większość procedur została zakończona w wyniku działań prowadzonych w środowisku w celu ustania przemocy, w tym poradnictwa i edukacji osób stosujących przemoc wobec członków rodzin.

Tabela 26. Dane statystyczne dotyczące zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	5	13	8
w tym: z powodu ustania przemocy	bd	bd	7
w tym: z powodu braku zasadności podejmowanych działań	bd	bd	1

Źródło: Sprawozdanie z prac Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Kościelec za 2018, 2019 i 2020 rok

Mieszkańcy Gminy w przypadku doświadczania lub stosowania przemocy wobec swoich bliskich mają możliwość skorzystania ze specjalistycznego wsparcia socjalnego, rodzinnego i psychologicznego świadczonego przez kadrę Urzędu Gminy oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelcu. Ponadto, osoby stosujące przemoc kierowane są do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kole oraz organizacji pozarządowych, które świadczą profesjonalną pomoc terapeutyczną i organizują programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie.

Istotną rolę w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i wsparcia ofiar przemocy pełni Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, której kompetencje umożliwiają kontaktowanie się z osobami nadużywającymi alkoholu w związku ze stosowaniem przez nie przemocy wobec swoich bliskich oraz podejmowanie odpowiednich działań. Ponadto członkowie GKRPA upoważnieni są do prowadzenia rozmów z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie oraz świadkami tych działań. W wyniku prowadzonych rozmów możliwe jest rozpoznanie sytuacji w rodzinie osób doznających przemocy oraz motywowanie ich do zgłoszenia się do miejsc specjalistycznej pomocy. Na przestrzeni ostatnich lat nie zaistniała potrzeba podejmowania takich działań w rodzinach z problemem alkoholowym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Profesjonalna pomoc dla osób zmagających się z problemem przemocy w rodzinie jest świadczona w Gminie również w ramach działalności **Punktu Konsultacyjnego**, gdzie porady udzielane są przez pracownika socjalnego w każdy czwartek od 17.00 do 19.00. W 2019 roku nie zaistniała potrzeba objęcia wsparciem osób z tym problemem, jednakże w 2020 roku w Punkcie udzielono 1 porady osobie doznającej przemocy w swojej rodzinie. W porównaniu do 2018 roku nastąpił znaczący spadek liczby osób korzystających z Punktu, ponieważ wówczas wsparciem objęto 5 osób doznających przemocy i udzielono im 5 porad.

Tabela 27. Dane statystyczne dotyczące Punktu Konsultacyjnego w latach 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba osób doznających przemocy w rodzinie	5	0	1
liczba porad dla osób doznających przemocy w rodzinie	5	0	1
liczba osób stosujących przemoc w rodzinie	0	0	0
liczba porad dla osób stosujących przemoc w rodzinie	0	0	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok

Dodatkowo, działania prewencyjne wśród rodzin podejmowane są przez funkcjonariuszy Policji, gdyż prowadzą interwencje domowe, a w przypadku rozpoznania przejawów przemocy uruchamiają procedurę „Niebieskie Karty”.

Mieszkańcy Gminy, podobnie jak całej Polski mają możliwość korzystania z telefonicznego pogotowia dla osób doznających przemocy w rodzinie „Niebieska Linia”. Po pomoc w formie wsparcia psychologicznego oraz interwencji, osoby dotknięte tym problemem mogą dzwonić codziennie, a szczegółowe informacje na ten temat są upowszechniane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej za pomocą stron internetowych Gminy oraz podczas spotkań i pogadarek dla uczniów oraz dorosłych mieszkańców.

Ważnym elementem lokalnego systemu wsparcia jest również całodobowy telefon interwencyjno-informacyjny, za obsługę którego odpowiadają pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelcu. Telefon umożliwia mieszkańcom potrzebującym wsparcia otrzymanie niezbędnych informacji na temat form wsparcia, placówek udzielających kompleksowej pomocy, a także zgłoszenie potrzeby interwencji.

Działalność instytucji pomocy społecznej w zakresie wsparcia rodzin i osób z problemem przemocy świadczona jest wieloaspektowo na wysokim poziomie przez zatrudnionego w Punkcie Konsultacyjnym pracownika socjalnego. Niemniej, mając na

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

uwadze wielowatkowy charakter problemu konieczne jest stałe podnoszenie kompetencji osób odpowiedzialnych za wsparcie osób w kryzysie oraz poszerzanie lokalnego aparatu wsparcia. Co roku członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego uczestniczą w licznych szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i realizacji procedury „Niebieskie Karty”, a także w rozwijają swoje kompetencje w obszarze świadczenia profesjonalnej pomocy z wykorzystaniem urządzeń elektronicznych. Zauważa się, iż niewykorzystane pozostają możliwości w aspekcie udzielenia schronienia osobom doznającym przemocy, m.in. w ramach mieszkań chronionych tworzonych na kanwie porozumień międzygminnych. Innym działaniem umożliwiającym udzielanie wsparcia na wysokim poziomie byłoby zatrudnienie w Punkcie certyfikowanego specjalisty/konsultanta w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

OBSZARY PROBLEMOWE

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy oraz diagnozy społecznej wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- występowanie problemu przemocy w rodzinie,
- brak adekwatnych do potrzeb zasobów Gminy w zakresie pomocy osobom doświadczającym i stosujących przemoc,
- brak możliwości skorzystania ze specjalistycznej pomocy w Gminie, tj. brak psychologa lub certyfikowanego konsultanta w zakresie przeciwdziałania przemocy,
- konieczność intensyfikacji działań w zakresie edukacji publicznej oraz świadczenia poradnictwa prawnego, psychologicznego, socjalnego i terapeutycznego dla osób zmagających się z problemem przemocy,
- występowanie problemu przemocy w środowisku uczniowskim,
- brak możliwości lokalowych umożliwiających odizolowanie sprawcy przemocy w rodzinie od osoby doświadczającej tego problemu,
- doznawanie przemocy przez mieszkańców Gminy oraz stosowanie przez nich zachowań przemocowych w stosunku do innych osób,
- uznawanie stosowania kar cielesnych wobec dzieci jako dobrą metodę wychowawczą przez część mieszkańców.

AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA SPOŁECZNA SENIORÓW

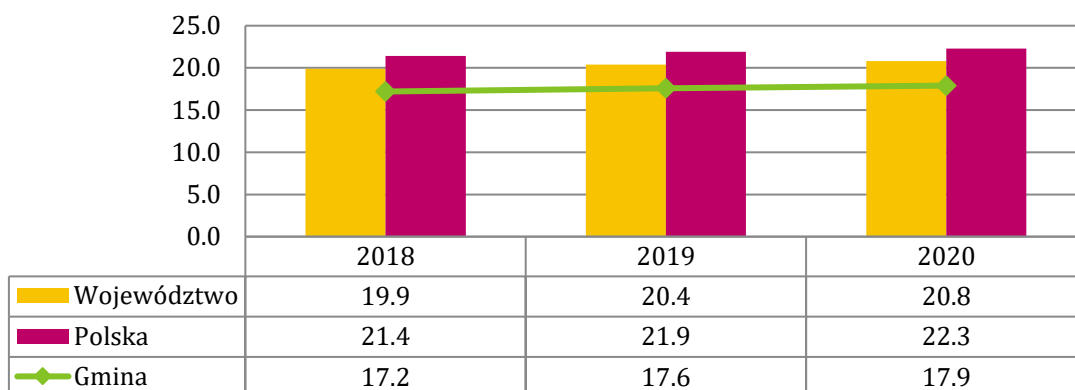
Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle istotny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla lokalnej społeczności, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Przed władzami lokalnymi stoi niezmiernie trudne zadanie jakim jest kreowanie zupełnie nowego wizerunku osoby starszej, czyli osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Gminy.

Na przestrzeni ostatnich kilku lat możemy zauważyć systematyczny wzrost udziału kobiet, które ukończyły 60 lat oraz mężczyzn po 65 roku życia w ogólnej populacji Gminy. Zjawisko to nazywane jest starzejącym się społeczeństwem i ma miejsce zarówno w gminach, powiatach jak i województwach w całej Polsce. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań ukierunkowanych na wsparcie i integrację seniorów oraz ich aktywizację w życiu społecznym i kulturalnym.

W 2020 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 17,9% wszystkich mieszkańców gminy Kościelec, a w porównaniu do 2018 roku ich udział zwiększył się o 0,7 pp. W tym okresie zauważalny był stopniowy i systematyczny wzrost udziału osób starszych, a podobna tendencja obecna była w całym województwie i w Polsce. Udział seniorów w ogólnej populacji w 2020 roku wyniósł w województwie 20,8%, a w Polsce – 22,3%. Wskazuje to zatem na znacznie korzystniejszą sytuację demograficzną w Gminie niż ma to miejsce w regionie i w całej Polsce, bowiem różnica wynosi kolejno 2,9 pp. oraz 4,4 pp. Obserwowane w Gminie zjawisko determinuje konieczność rozwijania lokalnej polityki senioralnej i kreowania nowych rozwiązań i działań na rzecz tej grupy mieszkańców w oparciu o potrzeby i oczekiwania starzejącego się społeczeństwa, które powinno zostać włączone w proces podejmowania strategicznych dla nich decyzji oraz działań.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Wykres 22. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Kościelec, województwie wielkopolskim i Polsce na przestrzeni lat 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Wśród mieszkańców gminy Kościelec znajdują się również osoby, które ukończyły 80 rok życia, czyli tzw. „sędziwi starcy”, a ich udział w ogóle lokalnej społeczności na przestrzeni ostatnich lat ulegał systematycznemu wzrostowi. W 2018 roku Gminę zamieszkiwało 212 osób mających więcej niż 80 lat, wśród których zdecydowaną przewagę miały kobiety, których było wówczas 154, natomiast mężczyzn – 85. W 2020 roku struktura grupy osób starszych pod względem płci nie uległa wielkim zmianom – wśród mieszkańców Gminy 224 osoby były sędziwymi starcami, w tym 155 kobiet i 69 mężczyzn. Grupa seniorów po 80 roku życia stanowiła w 2018 roku 3,1% ogólnej liczby ludności, w 2019 roku – 3,2%, natomiast w 2020 roku – 3,3%. Należy zwrócić szczególną uwagę na dysproporcję między liczbą kobiet i mężczyzn w tej grupie wiekowej – w omawianym okresie liczba kobiet była ponad dwukrotnie wyższa od liczby mężczyzn, a w 2020 roku stanowiły one 69% tej grupy mieszkańców. Starzenie się mieszkańców Gminy wskazuje na pilną potrzebę budowania systemu wsparcia i pomocy dla osób starszych, w szczególności w zakresie opieki medycznej i usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania w celu zachowania sprawności osób starszych w lokalnym środowisku.

Tabela 28. Liczba sędziwych starców, tj. osób powyżej 80 roku życia w gminie Kościelec na przestrzeni lat 2018-2020

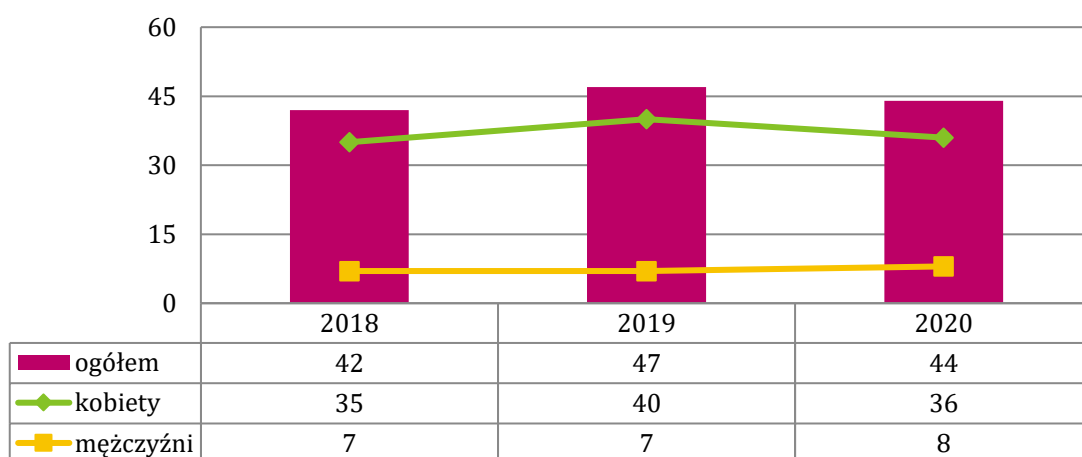
	2018	2019	2020
liczba kobiet	154	157	155
liczba mężczyzn	58	64	69
ogółem	212	221	224
udział w populacji Gminy	3,1%	3,2%	3,3%

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

W 2020 roku, podobnie jak w latach poprzednich, część beneficjentów pomocy społecznej stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba mężczyzn w wieku poprodukcyjnym, którym udzielono pomocy i wsparcia ulegała niewielkim wahaniom – w 2018 roku ich liczba wyniosła 42, w 2019 roku było ich 47, natomiast w 2020 roku – 44. Liczba osób w całym tym okresie zwiększyła się o 2 osoby, tj. 5%. W omawianym okresie zauważalna była znacząca dysproporcja pod względem płci beneficjentów GOPS w Kościelcu, ponieważ kobiety zawsze stanowiły zdecydowaną większość tej grupy, a w 2020 roku ich udział wyniósł 82%. W latach 2018-2020 liczba kobiet w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej ulegała wahaniom, jednakże w przypadku mężczyzn dostrzegany jest wzrost o 14%.

Wykres 23. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Na przestrzeni ostatnich trzech lat **liczba osób, które zostały objęte zasiłkami pielęgnacyjnymi dla osób po 75 roku życia** ulegała systematycznemu spadkowi. W 2018 roku zasiłki te przyznano 24 mieszkańcom gminy Kościelec i przekazano na ten cel 3 798 zł, w 2019 roku liczba beneficjentów zmniejszyła się o 33%, a świadczenia w kwocie 3 014 zł przyznano 16 osobom. W 2020 roku z tej formy wsparcia z pomocy społecznej skorzystało 13 osób i wydatkowano na to 2 806 zł.

Tabela 29. Zasiłek pielęgnacyjny dla osób po 75 roku życia na przestrzeni lat 2018-2020

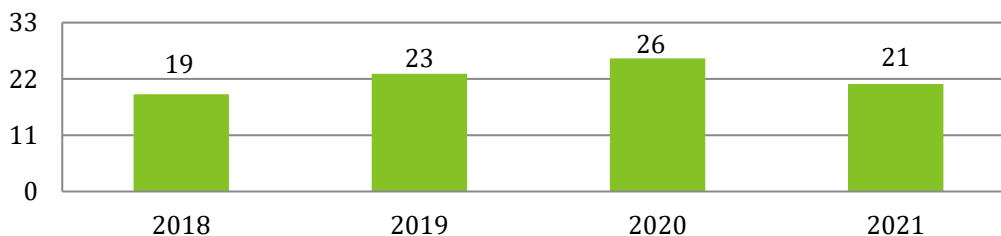
wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba świadczeń	24	16	13
kwota świadczeń (zł)	3 798	3 014	2 806

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

W ramach działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelcu osobom wymagającym wsparcia w codziennych czynnościach udzielane jest wsparcie w formie usług opiekuńczych, które świadczone są przez opiekunkę domową zatrudnioną w strukturze Ośrodka. Pomoc asystencka obejmuje wsparcie w wykonywaniu niezbędnych, codziennych czynności, które uwzględniają m.in. pomoc w przyrządzeniu posiłku, sprzątanie mieszkania, a także animowanie czasu i wzmacnianie kontaktów społecznych. W 2021 roku z pomocy w postaci usług opiekuńczych skorzystało 21 mieszkańców Gminy, czyli o 2 osoby (11% więcej) w stosunku do 2018 roku. Na przestrzeni lat 2018-2020 zapotrzebowanie na taki rodzaj wsparcia ulegało systematycznemu wzrostowi, natomiast w 2021 roku liczba beneficjentów zmniejszyła się. Mając na uwadze tendencje demograficzne niezbędnym działaniem Gminy w zakresie pomocy społecznej jest rozwijanie tej formy usług, m.in. poprzez zatrudnienie dodatkowych opiekunów w GOPS, zwiększenie wymiaru godzin przypadających na 1 beneficjenta, a także rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnościami oraz starszych, które posiadają odpowiednie upoważnienia do pracy z osobami zależnymi w ich miejscu zamieszkania.

Wykres 24. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2018-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok oraz Sprawozdanie MRiPS-03 za 2021 rok

Osobom starszym, które nie mają możliwości samodzielnego funkcjonowania w życiu codziennym, przysługuje prawo do opieki w **Domu Pomocy Społecznej**. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, koszty pobytu w DPS pokrywa zainteresowany w wysokości 70% swojego dochodu (najczęściej jest to renta bądź emerytura). Uzupełnienie kwoty do 100% całkowitych kosztów utrzymania to zadanie rodziny bądź gminy, gdy rodzina nie jest wydolna finansowo. Pobyt w Niepublicznym Domu Seniora opłacany jest przez samych jego pensjonariuszy ze środków własnych (rent, emerytur, oszczędności, dochodów z innych tytułów), bądź przez rodzinę osoby zamieszkującej. Istnieje również możliwość dofinansowań pobytu z budżetu publicznego, o ile Dom nie jest związany umową z GOPS. Zajmują się tym odpowiednie jednostki, np. PCPR¹³.

¹³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

W strukturze organizacyjnej PCPR w Kole działalność prowadzą 2 placówki wsparcia całodobowego, które umożliwiają osobom z niepełnosprawnościami, starszym lub somatycznie chorym korzystanie z profesjonalnej opieki. **Dom Pomocy Społecznej w Kole przy ul. Poniatowskiego 21** dedykowany jest kobietom i mężczyznom somatycznie chorym i przeznaczony jest dla 113 osób, z kolei **Dom Pomocy Społecznej w Kole przy ul. Bliznej 55** umożliwia pobyt 53 osób w podeszłym wieku.

Na przestrzeni lat 2018-2021 dostrzec można wahanie się liczby osób, których pobyt w DPS jest dofinansowany ze środków Gminy. W 2021 roku jednostka ponosiła odpłatność w wysokości 228 966 zł za pobyt 7 mieszkańców w całodobowych placówkach opieki, którym nie była w stanie zapewnić specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. W porównaniu do roku poprzedniego zauważalny jest nieznaczny spadek zapotrzebowania na taką formę wsparcia z pomocy społecznej, bowiem Gmina poniosła odpłatność za pobyt 8 mieszkańców w placówkach zapewniających kompleksową pomoc i wsparcie. Niemniej, koszty ponoszone przez Gminę w tytułu umieszczenia mieszkańca w DPS na przestrzeni lat ulegały systematycznemu wzrostowi.

Tabela 30. Odpłatność Gminy za pobyt mieszkańców w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2018-2020

	2018	2019	2020	2021
liczba osób	7	4	8	7
kwota świadczeń (zł)	126 508	126 836	141 803	228 966

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok oraz Sprawozdanie MRiPS-03 za 2021 rok

Gmina Kościelec posiada ograniczone zasoby w zakresie aktywizacji społecznej osób starszych, niemniej w ramach działalności Gminnej Biblioteki organizowane są różnorodne zajęcia, które umożliwiają mieszkańcom w wieku senioralnym integrację społeczną oraz aktywny udział w życiu kulturalnym. Ponadto, Gminny Dom Kultury, którego budowę zainicjowano w 2021 roku będzie dodatkowym miejscem, w którym osoby starsze odnajdą miejsce do wspólnych spotkań i aktywności.

Należy zauważyć, że gmina Kościelec od 2016 roku realizuje zainicjowany przez Urząd Gminy wraz z GOPS program „**Karta Seniora Gminy Kościelec**”, którego celem jest zwiększenie dostępności do dóbr kultury, sportu i rekreacji na terenie Gminy, a także umożliwienie osobom po 60 roku życia skorzystania z ulg i promocji przygotowanych przez 11 partnerów Programu. Na koniec 2020 roku posiadaczami Karty było 139 mieszkańców Gminy w wieku senioralnym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Działania na rzecz osób starszych inicjują w gminie Kościelec również organizacje pozarządowe, które wspierają aktywność i integrację międzypokoleniową mieszkańców Gminy, a także pomagają osobom samotnym w podstawowych, codziennych czynnościach.

Dodatkową formą aktywizacji osób starszych w Gminie oraz wzmocnienia ich potencjału w zakresie kreowania lokalnej polityki i warunków integracji społecznej byłoby utworzenie Gminnej Rady Seniorów przy Radzie Gminy, jako podmiotu opiniującego oraz doradczego, w którego kompetencjach pozostawałby również inicjowanie własnych działań na rzecz osób starszych.

OBSZARY PROBLEMOWE

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji społecznej, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- systematyczny wzrost udziału seniorów w lokalnej społeczności,
- wysokie zapotrzebowanie na wsparcie w formie finansowej, opiekuńczej, emocjonalnej oraz w ramach całodobowej opieki w placówce, a także w formie wolontariatu na rzecz osób starszych i samotnych umożliwiającej im uczestnictwo w życiu kulturalno-rekreacyjnym lokalnej społeczności i integrację ze środowiskiem,
- zagrożenie izolacją społeczną, samotnością oraz ubóstwem osób starszych, ze względu na brak lokalnych zasobów wsparcia, tj. placówek wsparcia dziennego, klubu seniora, itp.

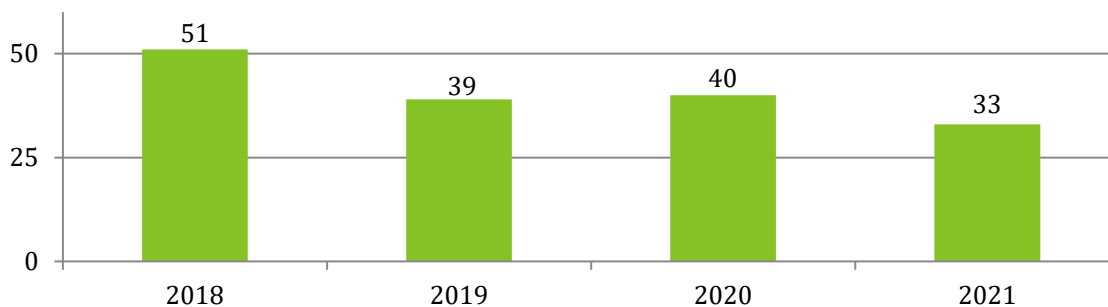
PROMOCJA ZATRUDNIENIA, REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB PODLEGAJĄCYCH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia odciskają również piętno na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci osoby bezrobotnej, które odczuwając własną sytuacją materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Bezrobocie jest również przyczyną zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

W 2021 roku, podobnie jak w latach poprzednich, bezrobocie było jednym z głównych powodów objęcia rodzin pomocą i wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelcu i udzielono wówczas pomocy 33 rodzinom. W latach 2018-2021 można zauważyć wahanie liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z tego powodu, natomiast w 2021 roku w porównaniu do roku poprzedniego odnotowany został spadek. **Bezrobocie od lat jest w Gminie trzecim spośród głównych powodów udzielania pomocy i wsparcia** pod względem liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej. Skalę problemu obrazuje również fakt, że **średnio co czwarta rodzina, która otrzymała pomoc z GOPS dotknięta była problemem bezrobocia (25%)**. Należy mieć na uwadze, iż w związku z wystąpieniem pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 i wdrożeniem ograniczeń oraz obostrzeń, w szczególności w sektorze usług i dostaw, w kolejnych latach może wystąpić konieczność wsparcia większej liczby rodzin zmagających się z brakiem zatrudnienia.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

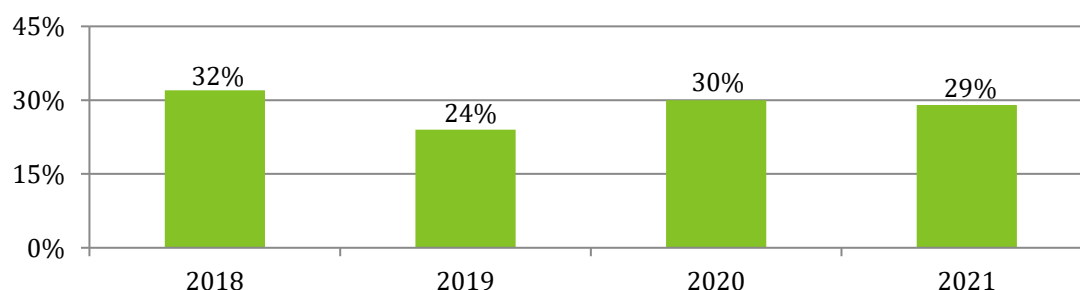
Wykres 25. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2018-2020

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019, 2020 rok oraz Sprawozdanie MRiPS-03 za 2021 rok

Wśród beneficjentów pomocy społecznej wskaźnik bezrobocia kształtuje się na stosunkowo wysokim poziomie. Wskaźnik ten obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. W roku 2018 wyniósł on 32%, w 2019 roku zmniejszył się do 24%, w 2020 uległ wzrostowi i wyniósł 30%, natomiast w 2021 roku nieznacznie się zmniejszył i uplasował się na poziomie 29%. Wskazuje to, że średnio co trzeci członek rodziny objętej pomocą GOPS dotknięty jest problemem bezrobocia.

Wykres 26. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2018-2020

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 rok oraz Sprawozdanie MRiPS-03 za 2021 rok

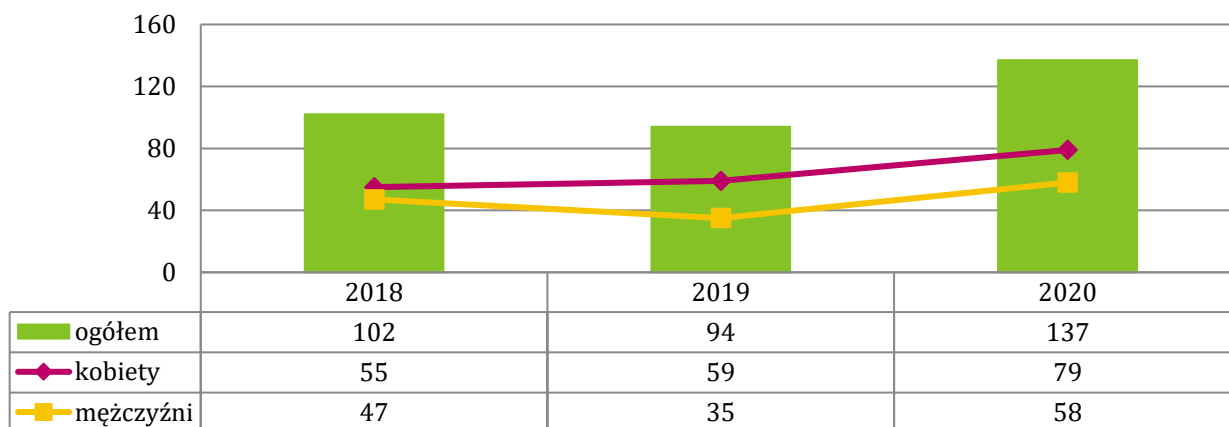
Instrumentem do przewycięzania trudnej sytuacji życiowej i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, jest **kontrakt socjalny**, czyli umowa zawarta przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Umowa ma mobilizować osobę korzystającą ze świadczeń z pomocy społecznej do podjęcia aktywności zawodowej np. zarejestrowania się w Powiatowym Urzędzie Pracy. Z danych źródłowych wynika, że w okresie ostatnich lat takie działania zostały podjęte jedynie w 2018 roku, kiedy 5 kontraktami objęto 5 mieszkańców Gminy. W latach 2019-2021 nie zostały zawarte umowy z osobami korzystającymi z pomocy społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Na koniec 2020 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kole zarejestrowanych było łącznie 137 mieszkańców Gminy. Na przełomie 2018 i 2019 roku liczba osób pozostających bez zatrudnienia zmniejszyła się o 8 osób (8%), natomiast z powodu wystąpienia pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 w 2020 roku, nastąpiły niekorzystne zmiany na rynku pracy. Liczba osób pozostających wówczas bez pracy w Gminie zwiększyła się w stosunku do roku 2019 o 43 osoby (46%).

Wzrost liczby zarejestrowanych w PUP w 2020 roku nastąpił zarówno w przypadku kobiet, jak i mężczyzn, przy czym należy zauważyć, że wzrost ten wśród kobiet był mniejszy, niż wśród mężczyzn. W 2020 roku w porównaniu do roku poprzedniego liczba bezrobotnych mężczyzn zwiększyła się o 23 osoby, tj. 66%, z kolei liczba kobiet pozostających bez zatrudnienia zwiększyła się o 20 (34%). Dysproporcja względem płci w Gminie jest zauważalna, gdyż w 2020 roku zarejestrowanych było więcej kobiet niż mężczyzn. Kobiety stanowiły 58% ogółu zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy, natomiast mężczyźni 42%.

Wykres 27. Mieszkańcy Gminy zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2018-2020 (stan na koniec roku)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2020 roku w gminie Kościelec na 1 000 mieszkańców pracowało 128 osób¹⁴, natomiast wszystkich pracujących było wówczas 883. W latach 2018-2019 zauważalny był ogólny wzrost liczby osób podejmujących pracę zarobkową (4%) – w przypadku kobiet wzrost ten ukształtował się na poziomie 6%, a wśród mężczyzn – 2%. W 2020 roku w stosunku do 2019 roku liczba pracujących mieszkańców zmniejszyła się o 11 osób, zatem spadek wyniósł 1%. Należy zauważyć, iż w całym analizowanym

¹⁴ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

okresie, tj. w latach 2018-2020 liczba pracujących mieszkańców zwiększyła się o 2%. W przypadku mężczyzn wzrost ukształtował się na poziomie 1%, a kobiet – 4%. W okresie ostatnich trzech lat nieznacznie większą aktywnością zawodową wykazywali się mężczyźni, którzy w 2020 roku stanowili 51% wszystkich osób pracujących w Gminie.

Tabela 31. Osoby pracujące w Gminie w latach 2018-2020 z podziałem na płeć

pracujący	2018	2019	2020
mężczyźni	449	456	454
kobiety	413	438	429
ogółem	862	894	883
na 1 000 ludności	127	130	128

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową możemy zauważyć, że na koniec 2020 roku osoby do 25 roku życia stanowiły 18% wszystkich bezrobotnych, osoby do 30 roku życia – 33%, a osoby powyżej 50 roku życia – 22%. W przypadku osób przed 25 oraz 30 rokiem życia można zauważyć, że ich udział w grupie osób pozostających bez zatrudnienia zwiększył się w stosunku do 2018 roku o 7 pp. Ponadto w latach 2018-2020 nastąpił systematyczny spadek udziału osób bezrobotnych, którzy przekroczyli 50 rok życia w ogóle bezrobotnych – w porównaniu do 2018 roku o 6 pp. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 32. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców Gminy w latach 2018-2020 z podziałem na wiek (stan na 31 grudnia danego roku)

kategoria wiekowa	2018		2019		2020	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
ogółem	102	100%	94	100%	137	100%
do 25 roku życia	11	11%	18	19%	25	18%
do 30 roku życia	26	26%	31	33%	45	33%
powyżej 50 roku życia	29	28%	24	26%	30	22%

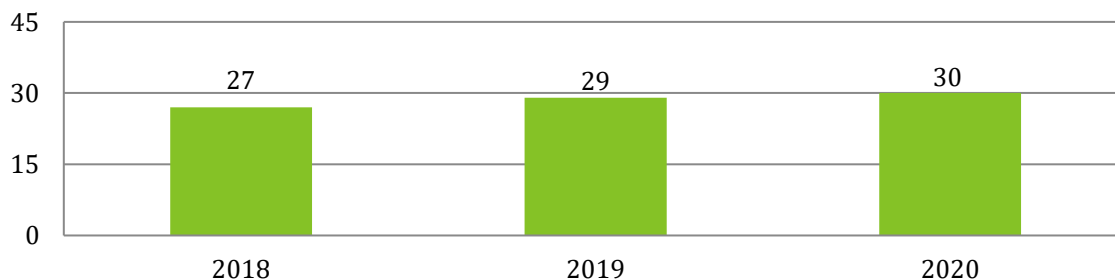
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy to takie, które ze względu na określone uwarunkowania mają znaczne trudności z wkroczeniem lub utrzymaniem się na rynku pracy. Są to m.in. osoby z niepełnosprawnościami, osoby wychowujące dziecko do 6 roku życia oraz osoby posiadające co najmniej 1 dziecko z niepełnosprawnością do 18 roku życia. Natomiast osoby zarejestrowane w urzędzie pracy jako bezrobotne przez okres powyżej 12 miesięcy określa się jako **długotrwale bezrobotne**. Jest to zjawisko niekorzystne, ponieważ świadczy albo o braku chęci podjęcia pracy albo o braku możliwości podjęcia zatrudnienia.

W 2020 roku spośród 137 osób bezrobotnych, część dotknięta była problemem długotrwałego bezrobocia, które dotyczyło wówczas 30 mieszkańców gminy Kościelec. Udział osób zamieszkujących Gminę, które zarejestrowane były długotrwale w PUP w Kole wyniósł wówczas 16%. Na przestrzeni ostatnich trzech lat zauważalny był systematyczny wzrost liczby osób długotrwale pozostających bez zatrudnienia – w porównaniu do roku 2018 ich liczba zwiększyła się o 3 mieszkańców, tj. 11%.

Wykres 28. Osoby długotrwale bezrobotne w Gminie w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Powiatowy Urząd Pracy w Kole systematycznie podejmuje kompleksowe działania na rzecz aktywizacji osób pozostających bez pracy w powiecie. Osoby bezrobotne mają możliwość skorzystania z szeregu instrumentów aktywizacji zawodowej oferowanych przez Urząd, wśród których znajduje się m.in. podjęcie zatrudnienia przy pracach interwencyjnych i robotach publicznych, odbycie szkolenia, stażu, prac społecznie użytecznych lub szkolenia.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

OBSZARY PROBLEMOWE

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyższej analizy danych ilościowych wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

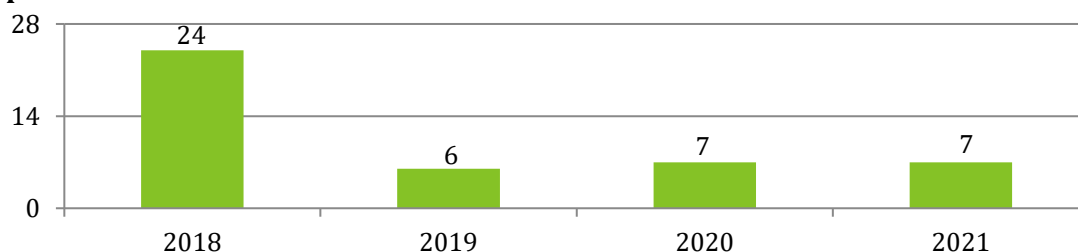
- problem bezrobocia jako jeden z głównych powodów korzystania przez rodziny z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelcu,
- stosunkowo wysoki wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej,
- wzrost skali bezrobocia wśród mieszkańców Gminy, w szczególności mężczyzn,
- ryzyko braku zainteresowania części mieszkańców możliwością podjęcia zatrudnienia, z powodu korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej oraz braku doświadczenia zawodowego,
- brak podmiotów ekonomii społecznej na terenie Gminy, które umożliwiłyby osobom z niepełnosprawnościami podjęcie zatrudnienia,
- zagrożenie ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym osób pozostających bez zatrudnienia,
- ryzyko pogorszenia się sytuacji na rynku pracy spowodowane pandemią.

WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA

Weryfikując dane statystyczne dotyczące liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej możliwa jest diagnoza poziomu ubóstwa. Ich analiza umożliwiła zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawniane były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

Jak wskazują dane źródłowe, na przestrzeni lat 2018-2021 nastąpiła pozytywna tendencja w zakresie liczby rodzin zamieszkujących Gminę, które skorzystały z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelcu z powodu ubóstwa. W 2018 roku na terenie Gminy 24 rodziny zmagaly się z tym problemem, a 2019 roku ich liczba zmniejszyła się do 6 (spadek o 75%). W roku kolejnym skala ubóstwa w gminie Kościelec uległa nieznacznemu nasileniu, gdyż pomoc i wsparcie z GOPS udzielono 7 rodzinom, a liczba ta utrzymywała się również w 2021 roku. Pozytywny jest fakt, iż **problem ubóstwa nie jest jednym z głównych powodów udzielania wsparcia z pomocy społecznej w Gminie**, a udział rodzin dotkniętych tym problemem w ogóle rodzin korzystających z pomocy GOPS to zaledwie 5%.

Wykres 29. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2018-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok oraz Sprawozdanie MRiPS-03 za 2021 rok

Na przestrzeni lat 2018-2021 zauważalne jest niewielkie wahanie liczby beneficjentów zasiłków stałych oraz okresowych, natomiast w przypadku świadczeń celowych występował systematyczny spadek. W 2021 roku zasiłki stałe pobierały 32 osoby, czyli o 2 mieszkańców mniej niż w 2018 roku (6%). Liczba świadczeniobiorców zasiłków okresowych wyniosła w przedmiotowym roku 31, co oznacza spadek o 10 osób w stosunku do 2018 roku (24%), natomiast beneficjentami zasiłków celowych było w 2021 roku 95 mieszkańców gminy Kościelec, zatem ich liczba zmniejszyła się o 48 w porównaniu do 2018 roku (34%).

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Tabela 33. Liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe na przestrzeni lat 2018-2021

rodzaj	2018		2019		2020		2021	
	osoby	kwota	osoby	kwota	osoby	kwota	osoby	kwota
zasiłek stały	34	165 271	38	181 535	32	179 987	32	185 041
zasiłek okresowy	41	44 363	40	45 613	30	48 696	31	35 316
zasiłek celowy	143	154 392	117	113 182	112	156 367	95	92 793
ogółem	218	364 026	195	340 330	174	385 050	158	313 015

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok oraz Sprawozdanie MRiPS-03 za 2021 rok

Mieszkańcy gminy Kościelec do 2018 roku byli również beneficjentami programu finansowego w zakresie dożywiania - „**Pomoc państwa w zakresie dożywiania**” na lata 2014-2020, którego celem było ograniczenie zjawiska niedożywienia wśród dzieci i młodzieży wychowujących się w rodzinach o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób z niepełnosprawnościami. Program był elementem polityki społecznej państwa w zakresie:

- wsparcia finansowego gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym,
- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych¹⁵.

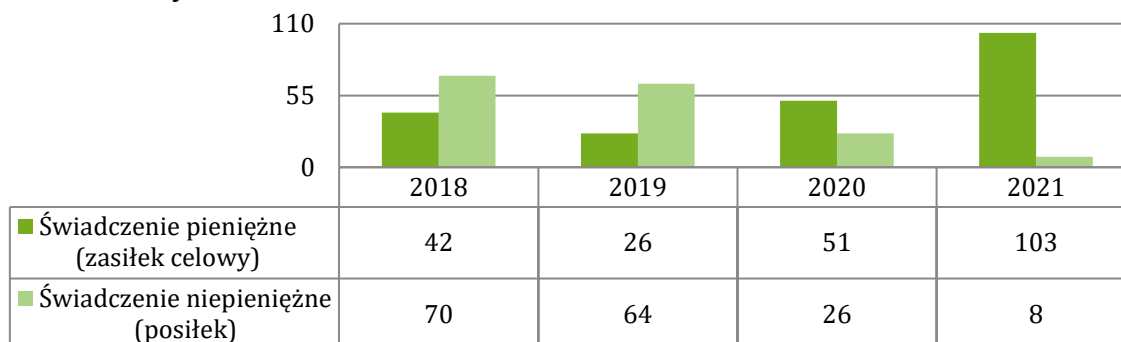
Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” został zastąpiony Wieloletnim Rządowym Programem „**Posiłek w szkole i w domu**” na lata 2019-2023, który został ustanowiony 15 października 2018 roku.

¹⁵ www.gov.pl/web/rodzina

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

W formie świadczenia niepieniężnego, czyli posiłku, pomoc otrzymało w 2018 roku – 70 osób, w roku następnym – 64 osoby, w 2020 roku – 26 mieszkańców, a w 2021 roku – 8 osób. W 2021 roku w porównaniu do roku 2018, liczba beneficjentów niepieniężnej formy zasiłku znacząco się zmniejszyła, tj. o 62 osoby (89%). W przypadku pieniężnej formy wsparcia, tj. zasiłku, odnotowany został znaczący wzrost, który w porównaniu do 2018 roku wyniósł 61 osób (145%).

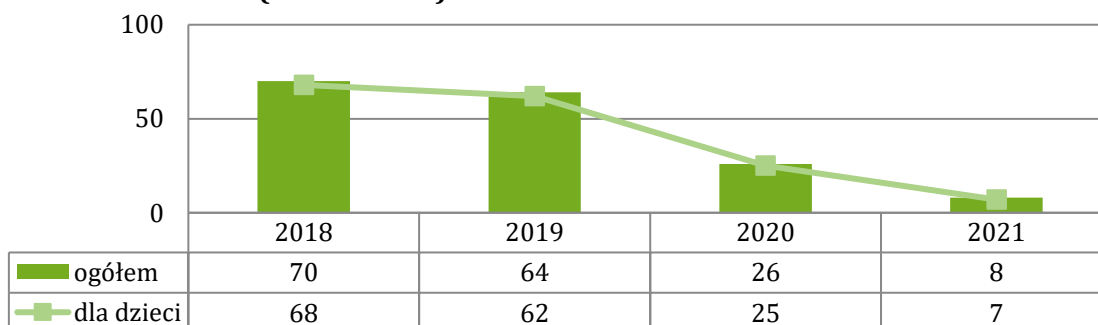
Wykres 30. Liczba osób objętych pomocą w ramach programów „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” oraz „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2018-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok oraz Sprawozdanie MRiPS-03 za 2021 rok

Należy zauważyć, że pomoc w zakresie dożywiania mieszkańców Gminy w formie posiłków jest w szczególności dedykowana dzieciom i młodzieży, które w ramach programu otrzymują ciepłe posiłki w 6 punktach żywieniowych, m.in. w świetlicy szkolnej i w żłobku. Na przestrzeni ostatnich lat zdecydowana większość świadczeń w formie posiłku przyznana była dzieciom do 18 roku życia, a w 2021 roku stanowiły one 88% ogółu beneficjentów.

Wykres 31. Liczba dzieci objętych wsparciem w formie posiłku w Gminie w latach 2018-2021 (liczba osób)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok oraz Sprawozdanie MRiPS-03 za 2021 rok

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

W świetle ustawy o systemie oświaty gmina Kościelec udziela również pomocy materialnej uczniom zamieszkującym jej obszar. Stypendia szkolne przyznaje się dzieciom z rodzin, w których dochód na osobę nie przekracza 528 zł na dane półrocze.

Wsparcie mieszkańców Gminy odbywa się również w ramach **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa na lata 2014-2020 (FEAD)** współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Pomoc mogą otrzymywać osoby/rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, a dystrybucja paczek żywnościowych odbywa się we współpracy z Bankiem Żywności w Koninie. W 2020 roku w ramach Programu wsparciem objęto 521 członków 213 rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. Beneficjentom przekazano 1 563 paczki o łącznej wartości 115 009 zł. Dodatkowo, w ramach Programu POPŻ podejmowane są działania ukierunkowane na wzmacnianie kompetencji z zakresu zarządzania budżetem i prowadzenia gospodarstwa domowego. W 2020 roku 70 mieszkańców objętych wsparciem uczestniczyło w warsztatach kulinarnych. Niniejsza forma wsparcia jest jednym z kluczowych działań kierowanych do mieszkańców Gminy zmagających się z problemem ubóstwa lub ograniczonych zasobów. W celu kompleksowego wspierania rodzin na terenie gminy Kościelec lokalne władze współpracują z Konińskim Bankiem Żywności również w zakresie organizowania zbiórek żywności i przekazywania jej dla m.in. beneficjentów GOPS. Należy zaznaczyć, że Ośrodek podejmuje także inne działania, jak zbiórki odzieży i sprzętu domowego.

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. Na przestrzeni ostatnich lat liczba gospodarstw domowych korzystających ze wsparcia w formie dodatków mieszkaniowych uległa zmniejszeniu i w 2020 roku zostały one przyznane 4 rodzinom. Ponadto w omawianym okresie żadna z rodzin zamieszkujących gminę Kościelec nie skorzystała z dodatków energetycznych.

Tabela 34. Liczba i koszt wypłaconych dodatków mieszkaniowych w Gminie w latach 2018-2020

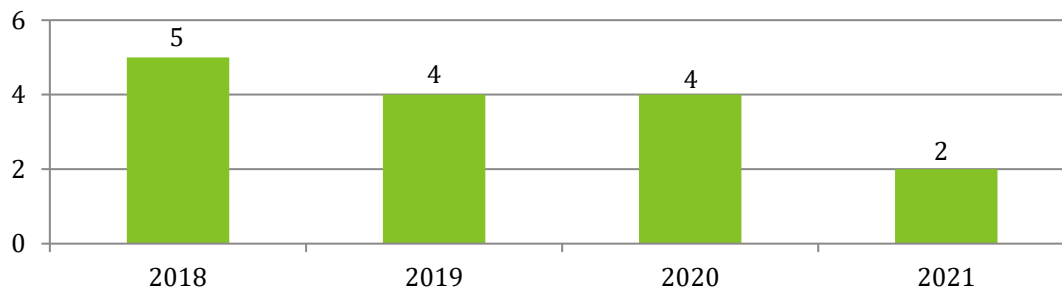
wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba dodatków	7	6	4
kwota dodatków	15 985	11 247	8 092

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się **problem bezdomności**, który jest zarówno przyczyną ubóstwa jak i jego skutkiem. W latach 2018-2021 liczba rodzin objętych wsparciem Ośrodka z tego powodu zmniejszyła się o 3, tj. 60%, a w 2021 roku pomocy udzielono 2 rodzinom zmagającym się z trudnościami wynikającymi z bezdomności.

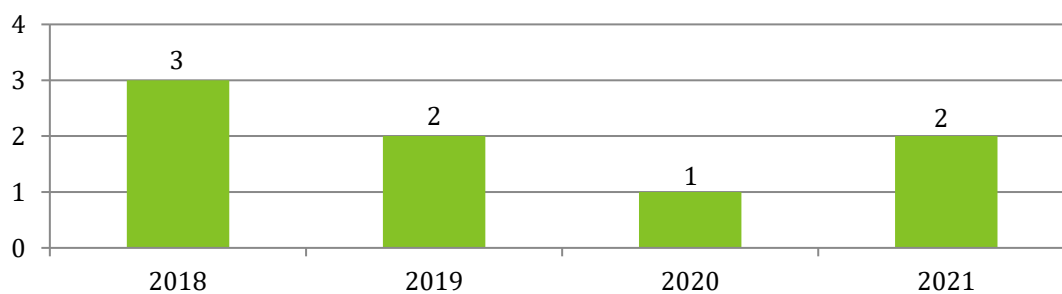
Wykres 32. Liczba osób korzystających z pomocy GOPS w Kościelcu z powodu bezdomności w latach 2018-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok oraz Sprawozdanie MRiPS-03 za 2021 rok

W przypadku zagrożenia bezdomnością lub sytuacji, gdy osoba pozbawiona jest stałego miejsca zamieszkania, GOPS udziela pomocy w formie schronienia. W latach 2018-2021 liczba osób, którym udzielono tej formy wsparcia systematycznie się zmniejszała, a w 2021 roku zaistniała potrzeba udzielenia schronienia 2 mieszkańcom. Na terenie Gminy nie ma placówek świadczących pomoc w zakresie schronienia dla osób bezdomnych, niemniej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach podpisanego porozumienia z Gminą Miejską Koło kieruje mieszkańców Gminy wymagających pomocy do Noclegowni dla Osób Bezdomnych MOPS w Kole.

Wykres 33. Liczba osób, którym udzielono schronienia w latach 2018-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok oraz Sprawozdanie MRiPS-03 za 2021 rok

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

OBSZARY PROBLEMOWE

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- występowanie problemu ubóstwa i bezdomności wśród mieszkańców,
- brak możliwości zaspokajania w pełni podstawowych potrzeb egzystencjonalnych, z powodu ograniczonych zasobów i środków finansowych, co może stworzyć warunki do rozwijania się innych problemów społecznych, w tym uzależnień i przemocy,
- ograniczona aktywność zawodowa i społeczna wśród osób dorosłych, wynikająca problemami na rynku pracy w okresie koronawirusa oraz z indywidualnego sposobu funkcjonowania, tj. przyjmowania pozycji „osoby ubogiej”, która prowadzi do zjawiska wyuczonej bezradności,
- występowanie problemu „dziedziczenia ubóstwa”,
- konieczność prowadzenia aktywnych działań z zakresu pomocy społecznej na rzecz osób ubogich, w tym tworzenia miejsc pracy, świadczenia poradnictwa, a także udzielania pomocy finansowej.

PROBLEM PRZESTĘPCZOŚCI

Funkcjonariusze Zespołu Dzielnicowych, który podlega Komendzie Powiatowej Policji w Kole prowadzą liczne działania z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych oraz prewencyjnych na rzecz poprawy bezpieczeństwa na terenie gminy Kościelec, w szczególności poprzez spotkania i pogadanki dla uczniów oraz mieszkańców na temat bezpiecznych wakacji, ferii, prowadzenia pojazdów oraz przemocy.

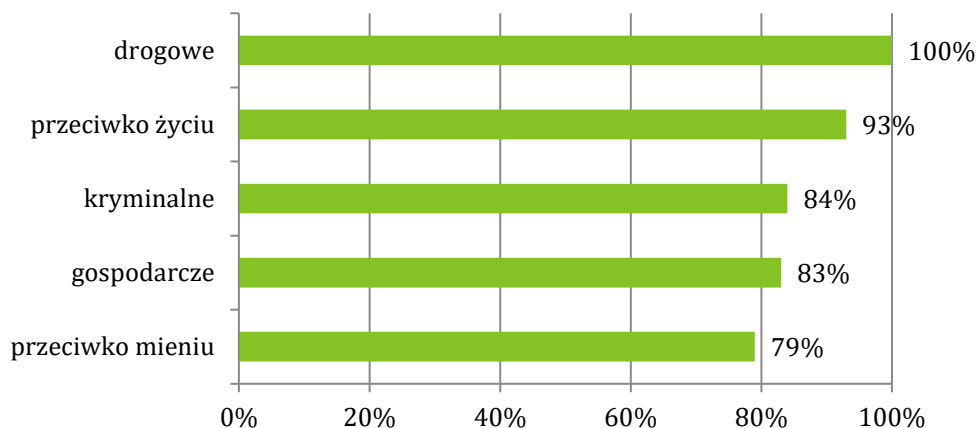
Służby bezpieczeństwa podejmują działania na rzecz ograniczenia zjawiska prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu, m. in. poprzez interwencje i kontrole kierowców na drodze, zatrzymania praw jazdy, a także umieszczanie osób nietrzeźwych w pomieszczeniach policyjnych. Należy zaznaczyć, iż funkcjonariusze Policji stanowią kluczowy podmiot w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, bowiem co roku zdecydowana większość procedur „Niebieskie Karty” jest wszczynana właśnie przez funkcjonariuszy KPP w Kole, których było 11 spośród 12 ogółem zainicjowanych. Policjanci mają możliwość również podejmowania interwencji domowych w związku z podejrzeniem stosowania przemocy przez członków rodzin zamieszkujących Gminę, jednakże nie jest prowadzona statystyka w tym zakresie. Na skutek wystąpienia pandemii i wdrożonych obostrzeń możliwe jest, iż podobnie jak w całej Polsce, zwiększyła się potrzeba podejmowania działań w rodzinach w związku ze stosowaniem przemocy.

Dane dotyczące liczby stwierdzonych przestępstw (oszacowanych na podstawie danych powiatowych) w 2020 roku wskazują, iż w Gminie doszło łącznie do 116 przestępstw, zatem na 1 000 mieszkańców było to 16,83 przestępstw. Wskaźnik ten wyniósł w przedmiotowym roku taką samą wartość co w województwie wielkopolskim, z kolei w porównaniu do całej Polski, Gmina cechuje się znacznie niższym poziomem przestępczości, gdyż wskaźnik ten wyniósł w całym kraju 19,96.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw ogółem w gminie Kościelec wyniósł w 2020 roku 86%, więc uplasował się na wyższym poziomie niż miało to miejsce w przypadku całego województwa oraz Polski, gdzie wyniósł kolejno 76% i 73%. Najwyższa wykrywalność sprawców przestępstw w Gminie ma miejsce w przypadku przestępstw drogowych, gdyż wskaźnik wykrywalności osiągnął poziom 100%, natomiast niewiele mniejszy odsetek sprawców przestępstw zostaje wykryty w przypadku tych przeciwko życiu (93%). Na niższym poziomie wykrywane są w Gminie przestępstwa kryminalne (84%) oraz gospodarcze (83%), natomiast najniższy wskaźnik wykrywalności przestępstw dotyczy tych w zakresie mienia i wyniósł w 2020 roku 79%.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Wykres 34. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w gminie Kościelec w 2020 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

OBSZARY PROBLEMOWE

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji społecznej wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- konieczność podejmowania działań interwencyjnych i prewencyjnych przez funkcjonariuszy Policji w związku z przemocą w rodzinie oraz spożywaniem alkoholu, a także inicjowania procedury „Niebieskie Karty”,
- stosunkowo niska wartość wskaźnika wykrywalności przestępstw przeciwko mieniu.

ANALIZA SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest Analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

Mocne strony

Są to pozytywne czynniki wewnętrzne, które wyróżniają Gminę na tle innych. Mocną stroną jednostki są również dziedziny działalności, które tworzą jej potencjał i pozytywny wizerunek.

Słabe strony

Negatywne czynniki wewnętrzne są aspektami, które zagrażają prawidłowemu funkcjonowaniu Gminy i które ograniczają jej sprawność oraz rozwój.

Szanse

Wskazują na procesy i wydarzenia, których zaistnienie może pozytywnie wpłynąć na sytuację Gminy i jej instytucji. Okoliczności sprzyjające rozwojowi społecznemu są pozytywnymi czynnikami zewnętrznymi.

Zagrożenia

Negatywne czynniki zewnętrzne, które mogą spowodować ograniczenie działalności Gminy i jej instytucji w aspekcie społecznym. Zagrożenia postrzegane są również jako bariery i niebezpieczeństwa uniemożliwiające prawidłową realizację lokalnych polityk.

MOCNE STRONY

1. Położenie Gminy w dogodnej lokalizacji pod względem komunikacyjnym oraz gospodarczym.
2. Obecność zabytków i atrakcyjnych rekreacyjnie form krajobrazu wpływających na możliwość rozwoju Gminy w obszarze turystyki i rekreacji.
3. Systematyczny wzrost liczby mieszkańców w ostatnich latach.
4. Dodatnie i rosnące saldo migracji wewnętrznych.
5. Wzrost udziału osób w wieku produkcyjnym w ogóle mieszkańców.
6. Funkcjonowanie samorządowego żłobka w Gminie.
7. Adekwatna do potrzeb infrastruktura jednostek oświatowych, w tym na obszarze sołectw.
8. Dostępność do podstawowej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej.
9. Działalność podmiotów zapewniających bezpieczeństwo w Gminie.
10. Spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.
11. Realizacja i popularyzacja programów i projektów rządowych na rzecz wsparcia rodzin i osób w trudnej sytuacji.
12. Inicjowanie lokalnych działań na rzecz wsparcia mieszkańców, w tym we współpracy z NGO (np. Bankiem Żywności w Koninie), w tym Karta Dużej Rodziny Gminy Kościelec, Karta Seniora Gminy Kościelec.
13. Prowadzenie działań wspierających w oparciu o pracę socjalną.
14. Wsparcie rodzin przez asystenta rodziny.
15. Spadek liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
16. Świadczenie usług opiekuńczych dla mieszkańców o ograniczonej samodzielności.

SŁABE STRONY

1. Ujemny przyrost naturalny w Gminie.
2. Wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności przy jednoczesnym spadku udziału osób w wieku przedprodukcyjnym.
3. Wysoka stopa bezrobocia w powiecie w porównaniu do województwa.
4. Wzrost udziału osób bezrobotnych w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym.
5. Znaczna dysproporcja w zakresie bezrobocia wśród kobiet i mężczyzn.
6. Brak dużych przedsiębiorstw w Gminie oferujących miejsca pracy.
7. Ograniczona liczba oraz aktywność organizacji lokalnych pozarządowych w obszarze wsparcia lokalnej społeczności, integracji społecznej i rozwiązywania problemów społecznych.
8. Brak rodzin wspierających na terenie Gminy.
9. Wzrost zapotrzebowania na wsparcie z funduszu alimentacyjnego.
10. Konieczność udzielania mieszkańcom wsparcia z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa oraz bezradności opiekuńczo-wychowawczej.
11. Problem niskich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych wśród rodziców skutkujący rozpadem więzi rodzinnych.
12. Brak specjalistów świadczących wsparcie w ramach terapii rodzinnej.
13. Problem niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby i ubóstwa jako główne powody udzielania pomocy i wsparcia.
14. Brak placówek wsparcia dziennego dla dzieci oraz osób o ograniczonej samodzielności.
15. Niewystarczająca do potrzeb oferta specjalistycznego wsparcia dla dzieci oraz rodzin.
16. Brak Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej w Gminie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

17. Funkcjonowanie jednostek działających w obszarze rozwiązywania problemów społecznych (GKRPA, ZI) i ich współpraca.
18. Funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego dla osób z problemem uzależnienia, współuzależnienia i dotkniętych przemocą w rodzinie oraz innymi trudnościami.
19. Brak konieczności udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej osobom uzależnionym od narkotyków.
20. Organizowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy poza katalogiem programów rekomendowanych.
21. Współpraca z placówkami leczenia uzależnień.
22. Stosunkowo stała wartość sprzedanego alkoholu w Gminie oraz liczby punktów sprzedaży alkoholu.
23. Wsparcie seniorów w postaci usług opiekuńczych i umieszczenia w DPS.
24. Spadek liczby rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu ubóstwa.
25. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie wspierania osób w kryzysie ubóstwa, m.in. poprzez dostarczanie żywności.
26. Zmniejszenie skali problemu bezdomności w Gminie.
27. Spadek liczby rodzin korzystających z dodatków mieszkaniowych.

17. Ograniczony katalog usług i form wsparcia dla osób starszych i z niepełnosprawnościami.
18. Brak specjalistycznego wsparcia terapeutycznego w przypadku problemu uzależnień oraz problemu przemocy (brak terapeuty ds. uzależnień oraz specjalisty/konsultanta w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie).
19. Obecność problemów natury psychicznej wśród mieszkańców Gminy.
20. Obecność problemu uzależnień w rodzinie w Gminie.
21. Brak grup samopomocowych dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz osób doznających przemocy na terenie Gminy.
22. Nieprowadzenie rekomendowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach z zakresu uzależnień i przemocy.
23. Niska świadomość mieszkańców w zakresie zagrożeń wynikających z sięgania po substancje psychoaktywne i podejmowanie przez nich zachowań ryzykownych, tj. prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu oraz picie alkoholu w czasie ciąży.
24. Brak świadomości mieszkańców na temat negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych wobec dzieci.
25. Wzrost liczby rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”.
26. Wysoki wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej.
27. Obecność problemu ubóstwa wśród mieszkańców Gminy warunkująca konieczność wspierania ich w ramach programów dożywiania.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

SZANSE

1. Rozwój gospodarczy i turystyczny Gminy.
2. Rozwój kapitału społecznego i przedsiębiorczości wśród mieszkańców, w tym utworzenie podmiotów ekonomii społecznej.
3. Utworzenie nowych miejsc pracy w Gminie.
4. Pozyskanie dodatkowych środków krajowych i unijnych na rozwój Gminy.
5. Promocja Gminy w całej Polsce.
6. Rozwijanie oferty Punktu Konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym, przemocy w rodzinie lub zmagających się z innymi trudnościami oraz świadczenie profesjonalnego wsparcia przez psychologa, terapeutę uzależnień oraz konsultanta ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
7. Utworzenie Gminnego Domu Kultury.
8. Utworzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, a także osób starszych i z niepełnosprawnościami.
9. Rozwijanie działalności Biblioteki.
10. Prowadzenie rekomendowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz włączenie w nie pedagogów oraz rodziców.
11. Wzrost aktywności i integracji osób starszych, w tym w kreowaniu polityki społecznej w Gminie poprzez utworzenie Gminnej Rady Seniorów i podejmowanie przez jej członków kluczowych działań w zakresie tworzenia dogodnych warunków dla osób starszych w Gminie.
12. Rozwijanie lokalnych programów wsparcia, m.in. poprzez zachęcanie przedsiębiorstw w Gminie do dołączenia do grona partnerów.
13. Podniesienie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych, w tym nauczycieli.

ZAGROŻENIA

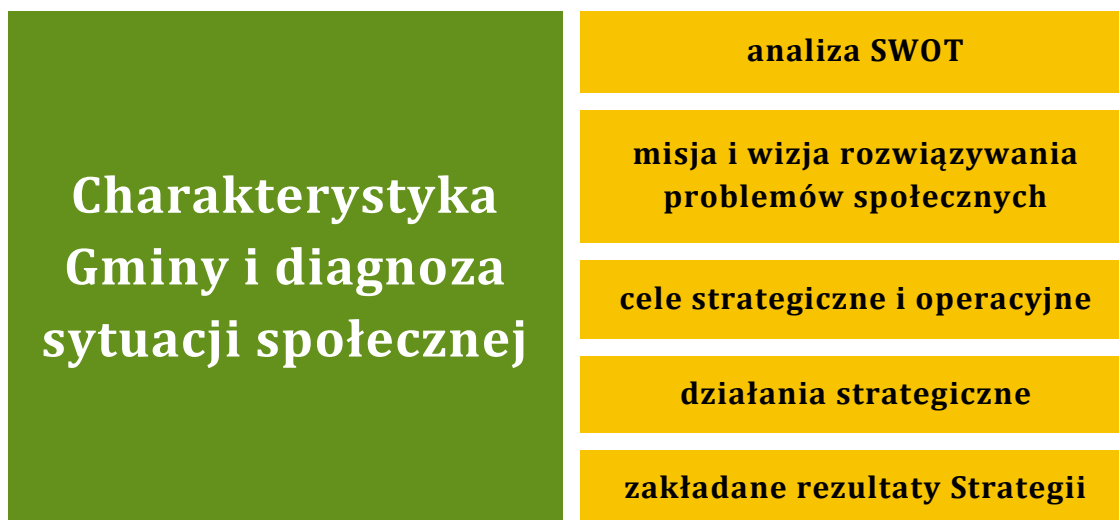
1. Odpływ ludzi młodych z terenu Gminy.
2. Migracje zarobkowe mieszkańców Gminy.
3. Starzejące się społeczeństwo.
4. Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych i z niepełnosprawnościami.
5. Zwiększenie się liczby mieszkańców potrzebujących pomocy społecznej.
6. Wzrost liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej.
7. Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.
8. Spadek aktywności zawodowej kobiet po urodzeniu dziecka.
9. Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych.
10. Wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych.
11. Zwiększenie skali problemu przemocy w stosunku do dzieci.
12. Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, zaburzenie więzi rodzinnych.
13. Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
14. Ryzyko zaburzeń psychicznych i zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży.
15. Wzrost zapotrzebowania na pracę subsydiowaną, roboty publiczne i staże wśród mieszkańców.
16. Wzrost problemu alkoholizmu w Gminie oraz idące za tym konsekwencje społeczno-gospodarcze.

- 14.** Rozwój organizacji pozarządowych oraz ich aktywne funkcjonowanie na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych i zmagających się z różnymi trudnościami i rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców we współpracy z nimi.
- 15.** Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy.
- 16.** Zwiększenie skuteczności w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej.
- 17.** Zmniejszenie skali przemocy w rodzinie.
- 18.** Utworzenie rodzin wspierających.

CZEŚĆ PROGRAMOWA

Część programowa Strategii składa się z następujących elementów: misji i wizji rozwiązywania problemów społecznych, celów strategicznych i operacyjnych, zaplanowanych do realizacji działań, zakładanych rezultatów Strategii, sposobów aktualizacji, monitorowania i ewaluacji, ram dotyczących finansowych oraz przepisów wdrażania. Punktem wyjściowym dla przedstawionych w tej części prognoz, jest diagnoza sytuacji społecznej oraz analiza SWOT, będąca skutecznym narzędziem oceny uwarunkowań strategicznych. Przeprowadzona analiza przyniosła informacje niezbędne do podjęcia decyzji planistycznych i sformułowania kierunków rozwiązywania problemów społecznych.

Rysunek 4. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wizja Strategii jest swoistym obrazem Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny. **Wizja** rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy Kościelec została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej, diagnozę problemów społecznych oraz identyfikację głównych obszarów problemowych wyodrębnionych w części diagnostycznej. Wizja umożliwia z kolei sformułowanie **misji**, czyli ogólnego celu, który pokazuje azymut, w którym zmierza Gmina.

WIZJA

Gmina Kościelec realizuje lokalną politykę społeczną zgodną z ideą integracji i solidarności wspólnoty zamieszkującej jej obszar.

Podjęmowane przez samorząd inicjatywy we współpracy z organizacjami pozarządowymi i mieszkańcami na rzecz wsparcia osób i rodzin zmagających się z różnymi trudnościami w skuteczny sposób niwelują nierówności społeczne oraz umożliwiają rozwój potencjału rodzin z dziećmi, osób starszych i z niepełnosprawnościami, a także młodych mieszkańców Gminy.

MISJA

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026 jest dostarczenie realizatorom lokalnej polityki społecznej narzędzi umożliwiających wdrażanie kompleksowych działań i form pomocy w zakresie wsparcia rodzin, dzieci, osób starszych i z niepełnosprawnościami, a także zagrożonych wykluczeniem lub marginalizacją społeczną.

CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformułowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania (kierunki działań). Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące, wskaźniki realizacji zadań, termin realizacji poszczególnych zadań, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania.

CELE STRATEGICZNE

- 1. Podniesienie poziomu integracji rodzin oraz wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców i opiekunów.**
- 2. Prowadzenie aktywnej polityki senioralnej oraz wobec osób z niepełnosprawnością umożliwiającą rozwijanie potencjału tych osób.**
- 3. Zredukowanie zasięgu problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz behawioralnych wśród ogółu mieszkańców Gminy oraz wzmocnienie pożądanych postaw wobec używek i zachowań zagrażających prawidłowemu życiu społecznemu.**
- 4. Wczesne rozpoznawanie i niwelowanie problemu przemocy wśród rodzin, a także świadczenie profesjonalnego wsparcia osobom zmagającym się z tym problemem w ramach lokalnego systemu wsparcia.**
- 5. Reintegracja społeczna i zawodowa osób mających trudności na lokalnym rynku pracy oraz zagrożonych marginalizacją lub wykluczeniem społecznym ze względu na trudną sytuację ekonomiczną rodziny.**
- 6. Udzielanie profesjonalnej pomocy osobom zmagającym się z zaburzeniami psychicznymi.**

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

CEL STRATEGICZNY NR 1

Podniesienie poziomu integracji rodzin oraz wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców i opiekunów.

Cel operacyjny nr 1				
Wzmacnianie opiekuńczo-wychowawczej funkcji rodziny i wsparcie ich w codziennym funkcjonowaniu.				
Zadania przewidziane do realizacji	Zakładane rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Świadczenie wsparcia rodzinom zmagającym się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi przez asystenta rodziny.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	2022-2026	GOPS, jednostki oświatowe	Budżet Gminy
Promowanie idei rodzin wspierających w celu podjęcia przez rodziny w Gminie takiej funkcji.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze dzięki pomocy rodziny wspierającej.	2022-2026	GOPS	Budżet Gminy
Inicjowanie działań w celu utworzenia „Szkoły dla rodziców” przy GBP.	Wzmocnienie kompetencji wychowawczych rodziców i zwiększenie ich zaangażowania w rozwój społeczny dzieci.	2022-2026	GOPS, GBP, jednostki oświatowe	Budżet Gminy
Upowszechnianie informacji na temat możliwości poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i prawnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	Wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy.	2022-2026	GOPS, UG, jednostki oświatowe, GBP	Budżet Gminy
Organizowanie w szkołach i instytucjach publicznych warsztatów dla rodziców z zakresu wzmacniania ich kompetencji wychowawczych.	Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców.	2022-2026	GOPS, UG, jednostki oświatowe, GBP	Budżet Gminy
Zabezpieczenie finansowe pobytu dzieci w pieczy zastępczej.	Poprawa sytuacji dzieci, które nie mogą mieć zapewnionej opieki w rodzinie naturalnej.	2022-2026	GOPS, UG, PCPR, Sąd	Budżet Gminy
Świadczenie wsparcia rodzinom niepełnym w ramach funduszu alimentacyjnego.	Poprawa sytuacji materialnej rodzin niepełnych.	2022-2026	GOPS, UG, PCPR, Sąd	Budżet Gminy Budżet Państwa

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Prowadzenie i rozwijanie działalności Żłobka Gminnego „Bączek”.	Zapewnienie opieki dzieciom do lat 3 oraz umożliwienie rodzicom, w szczególności kobietom podjęcie zatrudnienia.	2022-2026	UG	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie wsparcia finansowego rodzinom w przypadku bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz potrzeby ochrony macierzyństwa.	Poprawa sytuacji ekonomicznej rodzin zmagających się z trudnościami.	2022-2026	GOPS, UG, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizowanie świadczeń w ramach wdrażanych programów i inicjatyw rządowych, m.in. „Za życiem”.	Wsparcie finansowe rodzin i promocja diety.	2022-2026	GOPS, UG	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizowanie rządowych oraz lokalnych programów wspierających rodziny wielodzietne, tj. „Karta Dużej Rodziny” oraz „Karta Dużej Rodziny Gminy Kościelec” i promowanie ich wśród rodzin.	Wsparcie rodzin wielodzietnych w codziennym funkcjonowaniu.	2022-2026	GOPS, UG, GBP, NGO, prywatni partnerzy	Budżet Gminy Budżet Państwa
Inicjowanie działań w celu utworzenia grupy wsparcia dla rodziców/opiekunów z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności i zwiększenie ich wiedzy w zakresie prawidłowego wychowania dzieci.	2022-2026	GOPS, UG, jednostki oświatowe	Budżet Gminy
Cel operacyjny nr 2				
Wzmocnienie więzi rodzinnych oraz jakości życia i integracji społecznej dzieci.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Systematyczna diagnoza sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych w ramach współpracy z placówkami oświatowymi oraz Biblioteką.	Poprawa sytuacji życiowej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez pomoc ze strony instytucji publicznych.	2022-2026	GOPS, jednostki oświatowe, GBP	Bez kosztów
Współpracowanie z placówkami oświatowymi w celu dostosowywania podejmowanych działań profilaktycznych i edukacyjno-informacyjnych do problemów występujących wśród dzieci oraz ich rodzin.	Poprawa jakości i stopnia dostosowania działań skierowanych do dzieci i młodzieży.	2022-2026	GOPS, jednostki oświatowe	Bez kosztów

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Utworzenie placówki wsparcia dziennego przy Bibliotece.	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, a także zagospodarowanie ich czasu wolnego, zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego i profilaktyka zachowań ryzykownych.	2022-2026	GOPS, UG, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Systematyczne doposażanie placówek oświatowych w profesjonalny sprzęt oraz wdrożenie dodatkowych zajęć pozalekcyjnych w oparciu o rzeczywiste potrzeby i zainteresowania uczniów.	Wzrost poziomu edukacji w szkołach oraz rozwój zainteresowań naukowych młodych mieszkańców Gminy.	2022-2026	UG, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Utworzenie Gminnego Domu Kultury i realizowanie zajęć oraz warsztatów pozaszkolnych z zakresu kultury i rekreacji dla dzieci i młodzieży.	Umożliwienie dzieciom i młodzieży twórcze spędzanie czasu wolnego i wzmocnienie integracji rówieśniczej.	2022	UG, jednostki oświatowe	Budżet Gminy
Organizacja zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym w ramach działalności Biblioteki.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, rozwój ich zainteresowań oraz wzmocnienie integracji rówieśniczej.	2022-2026	UG, GOPS, GBP, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Organizowanie, wspieranie i promocja imprez/ wydarzeń adresowanych do osób dorosłych oraz rodzin z dziećmi (pikniki, festyny rodzinne, konkursy, wycieczki, warsztaty tematyczne itp.).	Animowanie czasu wolnego dla osób dorosłych oraz rodzin z dziećmi. Wzrost integracji mieszkańców Gminy oraz wzmocnienie więzi rodzinnych.	2022-2026	UM, GOPS, GBP, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, w szczególności na terenie sołectw o niskim stopniu zagospodarowania przestrzennego.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży.	2022-2026	UG, jednostki oświatowe, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Świadczenie pomocy materialnej uczniom w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Poprawa funkcjonowania dzieci z rodzin z trudną sytuacją materialną.	2022-2026	UG, GOPS, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Świadczenie wsparcia psychologicznego i pedagogicznego dla uczniów w szkołach na terenie Gminy.	Zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy dla uczniów w jednostkach oświatowych.	2022-2026	UG, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, jednostki oświatowe	Budżet Gminy
Organizowanie spotkań/warsztatów i poradnictwa w zakresie rozwoju zawodowego dla uczniów w placówkach oświatowych.	Wsparcie uczniów w podejmowaniu decyzji dotyczącej dalszej ścieżki edukacyjnej/zawodowej.	2022-2026	UG, PUP, jednostki oświatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Budżet Gminy Budżet Państwa
Prowadzenie zajęć wyrównawczych dla uczniów mających trudności w nauce, w tym w formie zdalnej.	Zapobieganie nasileniu się nierówności społecznych wśród dzieci ze względu na dostęp i jakość edukacji.	2022-2026	UG, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Organizowanie i finansowanie wycieczek oraz półkolonii dla dzieci z rodzin o ograniczonych możliwościach finansowych.	Wspieranie rozwoju i integracji społecznej dzieci,	2022-2026	GOPS, UG, GBP, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa

CEL STRATEGICZNY NR 2

Prowadzenie aktywnej polityki senioralnej oraz wobec osób z niepełnosprawnością umożliwiającą rozwijanie potencjału tych osób.

Cel operacyjny nr 1				
Rozwinięcie lokalnego systemu wsparcia i katalogu usług na rzecz osób z niepełnosprawnościami i starszych w celu poprawy ich codziennego życia.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Współpraca z NGO prowadzącymi działalność na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz wspieranie ich działalności.	Intensyfikacja działań podejmowanych przez NGO na rzecz osób zależnych.	2022-2026	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy PFRON Fundusze Europejskie
Kierowanie osób z niepełnosprawnościami ze wskazaniem do terapii na warsztaty terapii zajęciowej, przy współpracy międzygminnej.	Poprawa jakości życia i samodzielności osób z niepełnosprawnościami.	2022-2026	GOPS, UG	Budżet Gminy PFRON
Kreowanie warunków do integracji społecznej osób z niepełnosprawnościami oraz starszych poprzez realizację projektów socjalnych i programów.	Wzmocnienie integracji społecznej osób starszych i z niepełnosprawnościami.	2022-2026	GOPS, UG, NGO, GBP, PCPR	Budżet Gminy Budżet Państwa

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnościami i starszym.	Poprawa warunków bytowych osób niepełnosprawnych i starszych.	2022-2026	GOPS, UG, PCPR	Budżet Gminy Budżet Państwa
Podejmowanie działalności projektowej i pozyskiwanie środków zewnętrznych w celu rozwinięcia katalogu usług społecznych na rzecz osób zależnych i starszych, w szczególności w projekcie „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”.	Zwiększenie katalogu usług dla osób zależnych.	2022-2026	GOPS, UG, NGO, PCPR	Budżet Gminy PFRON FS Budżet Państwa
Rozwijanie opieki wytchnieniowej dla osób zależnych i ich opiekunów poprzez utworzenie świetlicy integracyjnej przy GOPS.	Poprawa jakości życia i codziennego funkcjonowania osób niesamodzielnych oraz ich opiekunów faktycznych.	2022-2026	GOPS, UG, NGO, PCPR, Sąd	Budżet Gminy PFRON FS Budżet Państwa
Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich rozpowszechnienia.	2022-2026	GOPS, placówki ochrony zdrowia, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Propagowanie i organizowanie wolontariatu oraz pomocy sąsiedzkiej w odpowiedzi na rozeznane potrzeby osób starszych i z niepełnosprawnościami.	Zapewnienie pomocy i towarzystwa osobom zależnym oraz wspieranie ich w codziennych czynnościach.	2022-2026	GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Kierowanie osób samotnych lub wymagających stałej opieki do Domu Pomocy Społecznej.	Poprawa warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki.	2022-2026	GOPS	Budżet Gminy
Organizowanie transportu dla osób z ograniczoną mobilnością, w tym do placówek ochrony zdrowia.	Zapewnienie osobom zależnym wsparcia w zakresie przemieszczania się.	2022-2026	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy
Informowanie mieszkańców o możliwych formach wsparcia w zakresie likwidacji barier architektonicznych, funkcjonalnych i technicznych.	Zwiększenie wiedzy mieszkańców w zakresie dostępnych form wsparcia.	2022-2026	GOPS, UG, NGO, PCPR, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Cel operacyjny nr 2				
Upowszechnianie działań aktywizacyjnych i integracyjnych wśród osób z niepełnosprawnościami oraz starszych.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Dostosowywanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób z ograniczoną mobilnością po obiektach w Gminie.	2022-2026	GOPS, UG	Budżet Gminy PFRON Fundusze Europejskie
Adaptacja małej architektury w Gminie do potrzeb i możliwości osób o ograniczonej mobilności.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób o ograniczonej mobilności w Gminie.	2022-2026	GOPS, UG	Budżet Gminy PFRON Fundusze Europejskie
Organizacja zajęć: rekreacyjno-sportowych, kulturalnych, promujących zdrowy i aktywny tryb życia oraz edukacyjnych, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności osób zależnych i starszych.	Poprawa dostępności do zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych dla osób zależnych i starszych poprzez wzrost ich aktywności społecznej oraz umiejętności.	2022-2026	GOPS, UG, GBP, CK, NGO	Budżet Gminy Fundusze Europejskie
Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej i z niepełnosprawnościami w społeczności lokalnej.	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.	2022-2026	GOPS, UG, GBP, NGO, jednostki oświatowe	Budżet Gminy
Prowadzenie akcji informacyjnych/warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych we współpracy z Zespołem Dzielnicowych.	Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród osób starszych, w szczególności w przestrzeni publicznej i przed kradzieżą.	2022 2024 2026	GOPS, UG, GBP, NGO, KPP	Budżet Gminy
Inicjowanie działań w celu utworzenia placówki wsparcia dziennego dla osób starszych, tj. Klubu Senior+ lub Domu Dziennego Pobytu.	Zagospodarowanie czasu wolnego dla osób starszych oraz ich integracja społeczna.	2022-2026	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Inicjowanie działań w celu utworzenia gminnego Uniwersytetu Trzeciego Wieku po podjęciu działalności przez Gminny Dom Kultury.	Zwiększenie dostępności miejsc integracji seniorów oraz wzmocnienie ich aktywności kulturalno-rekreacyjnej.	2022-2026	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Inicjowanie działań w celu utworzenia Gminnej Rady Seniorów.	Zwiększenie decyzyjności osób starszych w sprawach lokalnych i ich wpływu na kreowanie polityki społecznej.	2022-2026	UG	Budżet Gminy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Informowanie mieszkańców o możliwości korzystania z „Ogólnopolskiej Karty Seniora” oraz „Karty Seniora Gminy Kościelec”.	Zwiększenie dostępności do usług wśród osób starszych.	2022-2026	GOPS, UG, GBP	Budżet Gminy
--	--	-----------	---------------	--------------

CEL STRATEGICZNY NR 3

Zredukowanie zasięgu problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz behawioralnych wśród ogółu mieszkańców Gminy oraz wzmocnienie pożądaných postaw wobec używek i zachowań zagrażających prawidłowemu życiu społecznemu.

Cel operacyjny nr 1

Rozwijanie lokalnego systemu wsparcia dla osób dotkniętych problemem uzależnienia.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie wsparcia materialnego i niematerialnego rodzinom z problemem uzależnienia.	Poprawa warunków bytowych rodzin z problemem uzależnienia.	2022-2026	GOPS	Budżet Gminy
Rozwijanie działalności Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz z problemem przemocy w rodzinie, w szczególności w zakresie świadczenia profesjonalnego wsparcia terapeutycznego, socjalnego, psychologicznego i prawnego osobom w kryzysie uzależnienia, poprzez m.in. zatrudnienie terapeuty uzależnień.	Dostęp do pomocy i wsparcia rodzin z problemem uzależnienia.	2022-2026	UG, GOPS, GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Rozszerzenie działalności Punktu Konsultacyjnego poprzez utworzenie Telefonu Zaufania dla osób z problemem uzależnienia, w tym zaburzeniami behawioralnymi.	Rozwój lokalnych zasobów wsparcia.	2023	UG, GOPS, GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Utworzenie grupy samopomocowej dla osób uzależnionych (AA) oraz inicjowanie działań w celu powstania grupy dla osób współuzależnionych (Al-Anon) i dorosłych dzieci alkoholików (DDA).	Dostęp do pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz poprawa ich funkcjonowania.	2023	GOPS, GKRPA, NGO	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Wzrost liczby osób podejmujących terapię w placówkach leczenia odwykowego.	2022-2026	GKRPA, GOPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Wspieranie działań placówek leczenia odwykowego poprzez finansowanie programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych uzupełniających ofertę świadczeń zdrowotnych NFZ.	Zwiększenie dostępności do udziału w programach terapeutycznych.	2022-2026	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu; kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu.	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.	2022-2026	GKRPA, GOPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych grup zawodowych (m.in. pedagogów, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, funkcjonariuszy policji) z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, w tym szkolenie ich na realizatorów programów profilaktycznych.	Wzrost wiedzy specjalistów z zakresu profilaktyki uzależnień, zwiększenie skuteczności oddziaływań profilaktycznych.	2022-2026	UG, GKRPA, ZI, GOPS, KPP, jednostki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Umożliwienie specjalistom zaangażowanym w rozwiązywanie problemu uzależnień w Gminie udziału w konferencjach o tej tematyce.	Wzrost wiedzy specjalistów z zakresu profilaktyki uzależnień, zwiększenie skuteczności działań.	2022-2026	UG, GKRPA, ZI, GOPS, KPP, jednostki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Cel operacyjny nr 2 Opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej dzieci oraz wzrost wiedzy uczniów w zakresie szkodliwości substancji psychoaktywnych i konsekwencji uzależnień behawioralnych.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizowanie w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez KCPU, ORE, IPIŃ związanych z tematyką uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień, rozwój psychospołeczny uczniów.	2022-2026	GKRPA, GOPS, jednostki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja w szkołach warsztatów i innych form edukacyjnych uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień oraz pozalekcyjnych zajęć z elementami profilaktyki, w tym zajęć sportowych.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień, rozwój psychospołeczny uczniów.	2022-2026	GKRPA, jednostki oświatowe, NGO	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie wypoczynku z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień.	Ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży.	2022-2026	GOPS, GKRPA	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie półkolonii profilaktycznych dla dzieci i młodzieży (spektakle filmowe, gry profilaktyczne, warsztaty, spotkania ze specjalistami, zajęcia sportowo-rekreacyjne, wycieczki itp.).	Wzmocnienie pożądanych postaw zdrowotnych wśród dzieci i młodzieży.	2022-2026	UG, GKRPA, GOPS, jednostki oświatowe, GBP, NGO	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających ze sprzedaży alkoholu.	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży.	2022-2026	GKRPA, GOPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja warsztatów profilaktycznych dla rodziców dotyczących profilaktyki uzależnień wśród dzieci.	Podniesienie poziomu wiedzy rodziców na temat uzależnień.	2022-2026	GOPS, GKRPA, jednostki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Prowadzenie programów z zakresu profilaktyki uzależnień behawioralnych, w tym rekomendowanych przez Ministerstwo Zdrowia („Stawiam na siebie”, „Wspólne kroki w cyberświecie”).	Rozwijanie umiejętności psychospołecznych dzieci.	2022-2026	UG, GKRPA, GOPS, jednostki oświatowe, NGO	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów klas I-III szkół podstawowych pogadanek na temat niebezpieczeństw w sieci połączonych z pokazem serii filmików profilaktycznych np. „Owce w sieci”.	Wzrost świadomości uczniów w zakresie uzależnień behawioralnych.	2022-2026	UG, GKRPA, GOPS, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie warsztatów informacyjno-edukacyjnych dla rodziców i nauczycieli w zakresie profilaktyki uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży, w szczególności na temat wzmacniania czynników chroniących i eliminowania czynników ryzyka.	Wzmocnienie świadomości i kompetencji rodziców oraz nauczycieli na temat uzależnień behawioralnych.	2022-2026	UG, GKRPA, GOPS, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Cel operacyjny nr 3 Popularyzowanie idei wstrzemięźliwości od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych wśród mieszkańców.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców mających na celu uświadomienie konsekwencji spożywania alkoholu, szczególnie przez kobiety w ciąży oraz prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu.	Ograniczenie skali prowadzenia pojazdów przez osoby nietrzeźwe oraz spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży.	2022-2026	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń w celu promocji zdrowego stylu życia przy współpracy międzyinstytucjonalnej.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia.	2022-2026	GKRPA, GOPS, UG, KPP, NGO, GBP	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Upowszechnianie wiedzy na temat zagrożeń wynikających z uzależnień oraz miejsc, w których można znaleźć profesjonalną pomoc na terenie Gminy poprzez ulotkowanie, publikowanie cyklicznie artykułów na stronach internetowych Gminy.	Zwiększenie wiedzy mieszkańców na temat problemu uzależnień oraz miejsc wsparcia na terenie Gminy.	2022-2026	GKRPA, UG, GOPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień.	Zmiana postaw mieszkańców względem używania substancji psychoaktywnych.	2022-2026	GKRPA, GOPS, UG, KPP, NGO	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

CEL STRATEGICZNY NR 4

Wczesne rozpoznawanie i niwelowanie problemu przemocy wśród rodzin, a także świadczenie profesjonalnego wsparcia osobom zmagającym się z tym problemem w ramach lokalnego systemu wsparcia.

Cel operacyjny nr 1

Udzielanie specjalistycznej pomocy oraz wsparcia dla rodzin i osób zmagających się z problemem przemocy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Pomoc rodzinom doświadczającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Wzrost liczby rodzin, w których zakończył się problem przemocy.	2022-2026	GOPS, GKRPA, KPP, ZI, jednostki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, sąd	Budżet Gminy
Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w lokalnych mediach oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2022-2026	GOPS, UG, GKRPA, ZI	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Organizacja szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie prawa regulującego problem przemocy w rodzinie oraz procedurę „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	2022-2026	GOPS, GKRPA, ZI, KPP, jednostki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, sąd	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób doznających przemocy i dla osób stosujących przemoc i świadczenie wsparcia osobom dotkniętym tym problemem.	Poprawa dostępności do wsparcia dla osób doznających i stosujących przemoc.	2022-2026	GOPS, GKRPA, ZI	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Zatrudnienie specjalisty/konsultanta w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Punkcie.	Zwiększenie dostępności do wsparcia psychologicznego w Punkcie.	2023	GOPS, GKRPA, ZI	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą.	Poprawa funkcjonowania rodzin z problemem przemocy.	2022-2026	GOPS	Budżet Gminy
Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie schronienia.	Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy w rodzinie.	2022-2026	GOPS, ZI, PCPR	Budżet Gminy
Umieszczanie dzieci doznających przemocy w rodzinie w pieczy zastępczej.	Zapewnienie dzieciom doznającym przemocy bezpieczeństwa i schronienia.	2022-2026	GOPS, ZI, PCPR	Budżet Gminy
Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Dostosowanie oferty pomocowej do potrzeb mieszkańców i skali problemu.	2022-2026	GOPS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Cel operacyjny nr 2 Rozwijanie działalności profilaktycznej oraz edukacyjnej w zakresie przemocy w rodzinie.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Poszerzenie kompetencji wychowawczych, wzrost wiedzy rodziców na temat wychowania bez przemocy.	2022-2026	GOPS, KPP, GKRPA, ZI, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących przemocy w rodzinie, komunikacji, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Podniesienie umiejętności psychospołecznych uczniów, wzrost wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie przemocy.	2022-2026	GKRPA, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja działań edukacyjnych wśród mieszkańców wskazujących pożądane zachowania w przypadku zaobserwowania przemocy.	Wzrost wrażliwości społeczności lokalnej na przejawy przemocy w rodzinie.	2022-2026	GOPS, GKRPA, ZI, KPP, UG, PCPR, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Utworzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z programem socjoterapeutycznym.	Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz zwiększenie ich wiedzy na temat przemocy.	2022-2026	GOPS, UG, GKRPA, NGO	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach społecznych przeciw przemocy w rodzinie.	Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców na temat przemocy w rodzinie oraz możliwości pomocy.	2022-2026	GOPS, GKRPA, ZI, KPP, UG, PCPR, jednostki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

CEL STRATEGICZNY NR 5

Reintegracja społeczna i zawodowa osób mających trudności na lokalnym rynku pracy oraz zagrożonych marginalizacją lub wykluczeniem społecznym ze względu na trudną sytuację ekonomiczną rodziny.

Cel operacyjny nr 1				
Wzmocnienie kompetencji osób pozostających bez pracy na lokalnym rynku pracy.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Współpraca z PUP w zakresie: poradnictwa zawodowego, organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie zatrudnienia.	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych.	2022-2026	GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Współpraca z PUP w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Wzrost liczby bezrobotnych mieszkańców biorących udział w aktywnych formach aktywizacji zawodowej.	2022-2026	GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Wzrost wiedzy wśród osób bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia.	2022-2026	GOPS, PUP, UG	Budżet Gminy
Zawieranie kontraktów socjalnych w pracy socjalnej służących aktywizacji zawodowej i zwiększenia szans na zatrudnieniu, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Zwiększenie liczby kontraktów socjalnych w aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.	2022-2026	GOPS	Budżet Gminy
Podjęcie stałej współpracy z NGO i inicjowanie powstawania nowych organizacji prowadzących działalność na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Zwiększenie dostępności do pomocy dla osób zagrożonych wykluczeniem.	2022-2026	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Prowadzenie poradnictwa zawodowego i warsztatów z kreowania ścieżki kariery wśród uczniów.	Zwiększenie przedsiębiorczości i przyszłej aktywności zawodowej uczniów.	2022-2026	UG, PUP, jednostki oświatowe	Budżet Gminy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Cel operacyjny nr 2 Kreowanie warunków dogodnych do włączenia społecznego osób zmagających się z ubóstwem lub przeżywających inne trudności związane z ograniczonymi środkami finansowymi.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Podejmowanie działań w celu wyrównywania szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa, m.in. poprzez działalność świetlic szkolnych.	Objęcie dzieci kompleksową opieką i wsparciem oraz zmniejszenie nierówności społecznych między uczniami.	2022-2026	GOPS, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Kontynuowanie rządowych programów społecznych zmniejszających nierówności społeczne.	Zmniejszenie się nierówności społecznych wśród mieszkańców.	2022-2026	GOPS, UG, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Rozpowszechnianie wśród mieszkańców materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczania ubóstwa.	Zwiększenie wiedzy mieszkańców w zakresie dostępnych w Gminie form pomocy.	2022-2026	GOPS, UG	Budżet Gminy
Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie włączania społecznego i walki z ubóstwem.	Zmniejszenie się skali ubóstwa w Gminie i wzmocnienie lokalnego wolontariatu.	2022-2026	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy
Organizowanie i dofinansowywanie szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób z problemem ubóstwa.	Wzmocnienie pozycji osób z problemem ubóstwa na lokalnym rynku pracy.	2022-2026	GOPS, UG, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rozumianego jako dostęp do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej.	Poprawa sytuacji materialnej osób zmagających się z ograniczonymi środkami i możliwościami.	2022-2026	GOPS, UG	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie posiłków.	Poprawa warunków życia osób z problemem ubóstwa.	2022-2026	GOPS, UG	Budżet Gminy Budżet Państwa

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Udzielanie uczniom z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa pomocy w formie stypendiów, zasiłków szkolnych oraz posiłków w szkole.	Wsparcie dzieci i młodzieży wychowujących się w rodzinach o ograniczonych zasobach.	2022-2026	GOPS, UG	Budżet Gminy Budżet Państwa
Pomoc rodzinom dotkniętym problemem ubóstwa oraz związaną z tym bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, poprzez udzielanie zasiłków celowych i rzeczowych.	Zwiększenie możliwości finansowych rodzin zamieszkujących Gminę.	2022-2026	GOPS, UG	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie rodzinom z trudnościami finansowymi dodatków mieszkaniowych i energetycznych.	Zwiększenie możliwości finansowych rodzin zamieszkujących Gminę.	2022-2026	GOPS, UG	Budżet Gminy Budżet Państwa
Powadzenie pracy socjalnej w oparciu o Indywidualny Plan Wychodzenia z Bezdomności, polegający na motywowaniu osób bezdomnych do zmiany dotychczasowego życia.	Zmniejszenie skali bezdomności w Gminie.	2022-2026	GOPS, UG, PCPR	Budżet Gminy Budżet Państwa
Kierowanie osób bezdomnych, w tym wymagających specjalistycznego wsparcia do schronisk dla osób bezdomnych, z tym z usługami opiekuńczymi.	Zapewnienie bezpieczeństwa i wsparcia osobom dotkniętym bezdomnością.	2022-2026	GOPS, UG	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie wsparcia materialnego dla osób bezdomnych.	Poprawa sytuacji socjalnej osób bezdomnych.	2022-2026	GOPS, UG	Budżet Gminy Budżet Państwa
Przekazywanie osobom bezdomnym informacji w zakresie dostępnych dla nich form pomocy.	Wzrost świadomości osób bezdomnych w zakresie możliwych form wsparcia.	2022-2026	GOPS, UG	Budżet Gminy
Monitorowanie skali bezdomności oraz sytuacji osób bezdomnych.	Rozwijanie gminnych zasobów wsparcia w oparciu o rzeczywiste potrzeby.	2022-2026	GOPS, UG	Bez kosztów
Udzielanie osobom bezdomnym wsparcia w postaci paczek żywnościowych w ramach programu POPŻ.	Poprawa sytuacji osób bezdomnych.	2022-2026	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Organizowanie zbiórek żywności, odzieży i sprzętu dla beneficjentów pomocy społecznej.	Poprawa sytuacji osób zmagających się z ubóstwem.	2022-2026	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

CEL STRATEGICZNY NR 6

Udzielanie profesjonalnej pomocy osobom zmagającym się z zaburzeniami psychicznymi.

Cel operacyjny nr 1 Świadczenie osobom z zaburzeniami psychicznymi oraz w kryzysie emocjonalnym specjalistycznego wsparcia oraz zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie zdrowia psychicznego.				
Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Kierowanie osób z zaburzeniami psychicznymi do Środowiskowego Domu Samopomocy.	Zapewnienie wsparcia środowiskowego osobom z zaburzeniami psychicznymi.	2022-2026	GOPS, UG, PCPR, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Prowadzenie działań informacyjnych na temat dostępnych form pomocy dla osób mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Zwiększenie liczby mieszkańców mających problemem w zakresie zdrowia psychicznego zgłaszających się po pomoc.	2022-2026	GOPS, UG, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Prowadzenie kampanii profilaktycznych, wykładów, spotkań ze specjalistami na temat zdrowia psychicznego oraz higieny psychicznej w odniesieniu do uwarunkowań związanych z pandemią COVID-19.	Zwiększanie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego oraz higieny psychicznej.	2022 2024 2026	GOPS, UG	Budżet Gminy
Prowadzenie wczesnej profilaktyki szkolnej dotyczącej kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	2022-2026	GOPS, UG, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w szkołach.	Poprawa dobrostanu psychicznego dzieci i młodzieży.	2022-2026	GOPS, PPP, jednostki oświatowe	Budżet Gminy
Przeprowadzenie warsztatów dla uczniów dotyczących systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego.	Wzrost poczucia bezpieczeństwa w zakresie zdrowia psychicznego wśród uczniów.	2022 2024 2026	GOPS, PPP, jednostki oświatowe	Budżet Gminy
Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi.	Poprawa funkcjonowanie osób z zaburzeniami psychicznymi.	2022-2026	GOPS, PCPR, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa

RAMY FINANSOWE STRATEGII

Potrzeba określenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.). Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w strategii rozwiązywania problemów społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu gminy Kościelec. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- projekty konkursowe w ramach środków z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki z Funduszu Solidarnościowego,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych Gminy. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2019-2020, która została opracowana na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej.

W prognozie na lata 2021-2027 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelcu. Ramy finansowe na lata 2022-2026 zostały pomniejszone o wysokość środków wydatkowanych na realizację świadczenia wychowawczego „500+”, za który odpowiedzialność finansowa została przekazana do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Tabela 35. Finansowanie działań w obszarze polityki społecznej w latach 2019-2020 oraz prognoza na lata 2022-2026 w gminie Kościelec

rok	ochrona zdrowia (dział 851)	pomoc społeczna (dział 852)	edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	rodzina (dział 855)	ogółem
2019	89222	1243701	152559	3298352	4 783 834
2020	37338	1369068	109299	3786233	5 301 938
PROGNOZA					
2021	38 271	1 403 295	112 031	3 880 889	5 434 486
2022	39 228	1 438 377	114 832	3 977 911	5 570 349
2023	40 209	1 474 336	117 703	4 077 359	5 709 607
2024	41 214	1 511 195	120 646	4 179 293	5 852 348
2025	42 245	1 548 975	123 662	4 283 775	5 998 656
2026	43 301	1 587 699	126 753	4 390 869	6 148 623

Źródło: opracowanie własne

SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na fakt, że opracowana Strategia jest dokumentem długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne, musi być poddana okresowej weryfikacji, a także niezbędnym zmianom pojawiającym się w świetle zmian prawnych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych, które działają na polu polityki społecznej w Gminie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji, a także współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze zależeć będzie od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelcu.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026 obejmować będzie cztery etapy, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 36. Harmonogram wdrażania strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy w Kościelcu o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026”.	I kwartał 2022 r.
Etap II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią.	I kwartał 2022 r. – IV kwartał 2026 r.
Etap III	Monitoring Strategii oraz ewentualna aktualizacja zadań.	Na koniec każdego roku w okresie od 2022 r. do 2026 r.
Etap IV	Podsumowanie i ewaluacja Strategii.	I kwartał 2027 r.

Źródło: opracowanie własne

SYSTEM AKTUALIZACJI STRATEGII

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne, to jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Konsekwencje pojawienia się koronawirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez niego choroby COVID-19 mogą spowodować konieczność zredefiniowania zaplanowanych zadań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze i społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej. W związku z tym mogą pojawić się nowe wyzwania dla lokalnej polityki. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Kierownik GOPS przy wyborze zadań do realizacji będzie brać pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii kierownik GOPS powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ale również nowe, nie ujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest Wójt Gminy Kościelec. Zadaniem koordynatora jest ciągły nadzór nad pracami GOPS w zakresie wdrażania i aktualizacji Strategii.

KOMUNIKACJA SPOŁECZNA I PROMOCJA STRATEGII

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić baczną uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe muszą kontaktować się z jednej strony z otoczeniem wewnętrznym, obejmującym pracowników, którzy uczestniczą bezpośrednio w administrowaniu Gminą (ich wiedza, motywacja, umiejętności praktyczne, kompetencje interpersonalne), lecz także technologie i zasoby organizacji.

Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie Gminy, jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopństwowe. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej to:

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- informacja o postępach wdrażania Strategii;
- współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach lokalnych;
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie wzajemnej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

MONITORING I EWALUACJA

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą między innymi przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do monitoringu pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UG, Policji, PUP, ze sprawozdań GOPS, GKRPA, ZI, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii przygotowana będzie przez GOPS i zawarta w corocznie składanych sprawozdaniach z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelcu.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi gminy Kościelec do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej Gminy w kolejnych latach. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych celów strategicznych. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim zostały zrealizowane oraz ukáže realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Wartości bazowe oznaczają dane dla roku poprzedzającego wdrożenie Strategii, natomiast wartości docelowe wskazują pożądane wartości, oznaczające osiągnięcie poszczególnych celów.

Tabela 37. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Lp.	Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa (w 2020 roku)	Wartość docelowa (w 2026 roku)
1	Podniesienie poziomu integracji rodzin oraz wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców i opiekunów.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny.	15	do 30
		Liczba rodzin objętych pracą socjalną*.	82	do 150
		Liczba placówek wsparcia dziennego.	0	do 2
		Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.	10	do 8
		Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w Gminie (%).	5,4	do 4,0
		Liczba zorganizowanych warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	0	do 5
		Liczba rodzin wspierających.	0	do 2
		Udział rodzin korzystających z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy GOPS (%)*.	8	poniżej 7
		Udział rodzin korzystających z pomocy z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy GOPS (%)*.	4	poniżej 3
		Liczba osób w posiadaniu „Karty Dużej Rodziny Gminy Kościelec”.	169	powyżej 250

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

		Liczba rodzin korzystających ze wsparcia w ramach funduszu alimentacyjnego.	14	do 10
2	Prowadzenie inkluzyjnej polityki senioralnej oraz wobec osób z niepełnosprawnością umożliwiające rozwijanie potencjału tych osób.	Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych*.	21	powyżej 30
		Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (%).	17,9	do 18,0
		Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie beneficjentów GOPS (%).	20,0	do 18,0
		Udział rodzin korzystających z pomocy z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy GOPS (%)*.	34,9	poniżej 30,0
		Udział rodzin korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy GOPS (%)*.	57,6	poniżej 52,0
		Liczba klubów seniora.	0	do 1
		Liczba dziennych domów pobytu dla osób starszych.	0	do 1
		Liczba osób w posiadaniu „Karty Seniora Gminy Kościelec”.	139	powyżej 200
		Liczba partnerów programu „Karta Seniora Gminy Kościelec”.	11	powyżej 15

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

3	Zredukowanie zasięgu problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz behawioralnych wśród ogółu mieszkańców Gminy oraz wzmocnienie pożądanых postaw wobec używek i zachowań zagrażających prawidłowemu życiu społecznemu.	Udział rodzin korzystających z pomocy z powodu alkoholizmu/narkomanii w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy GOPS (%)*.	6,1/0	poniżej 4,5/0
		Liczba mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych.	322	powyżej 350
		Liczba sprzedawców napojów alkoholowych objętych szkoleniami.	0	do 15
		Liczba Punktów Konsultacyjnych dla osób uzależnionych i członków ich rodzin.	1	1
		Liczba osób dotkniętych uzależnieniem objętych pomocą Punktu Konsultacyjnego.	8	do 40
		Liczba uczniów uczestniczących w rekomendowanych programach profilaktycznych.	0	powyżej 200
		Liczba nauczycieli uczestniczących w rekomendowanych programach profilaktycznych.	0	powyżej 20
		Liczba rodziców uczestniczących w rekomendowanych programach profilaktycznych.	0	powyżej 100
		Średni dochód otrzymany z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przypadający na jednego mieszkańca (zł).	730	poniżej 800
		Liczba grup samopomocowych dla osób uzależnionych, ich rodzin, dorosłych członków rodziny z problemem alkoholowym.	0	do 1

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

4	Wczesne rozpoznawanie i niwelowanie problemu przemocy wśród rodzin, a także świadczenie profesjonalnego wsparcia osobom zmagającym się z tym problemem w ramach lokalnego systemu wsparcia.	Udział rodzin korzystających z pomocy z powodu przemocy w rodzinie w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy GOPS (%)*.	0,8	poniżej 2
		Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”.	18	do 15
		liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”.	8	powyżej 10
		Liczba kampanii społecznych dotyczących przemocy w rodzinie.	0	do 3
		Liczba certyfikowanych specjalistów/konsultantów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zatrudnionych w Punkcie Konsultacyjnym.	0	do 1
		Liczba osób dotkniętych problemem przemocy objętych pomocą Punktu Konsultacyjnego.	1	powyżej 10
5	Reintegracja społeczna i zawodowa osób mających trudności na lokalnym rynku pracy oraz zagrożonych marginalizacją lub wykluczeniem społecznym ze względu na trudną sytuację ekonomiczną rodziny.	Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców Gminy w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców (%).	16	poniżej 20
		Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (%)*.	29	do 25
		Udział bezrobotnych mieszkańców do 30 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców (%).	18	poniżej 20
		Liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP.	137	do 110

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

		Udział rodzin korzystających z pomocy z powodu bezrobocia w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy GOPS (%)*.	25	poniżej 20
		Liczba osób, którym udzielono pomocy w zakresie dożywiania w formie posiłku.	8	poniżej 10
		Liczba osób, którym udzielono pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłku.	103	poniżej 90
		Udział rodzin korzystających z pomocy z powodu ubóstwa w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy GOPS (%)*.	5,3%	poniżej 5,0
		Liczba rodzin korzystających z dodatków mieszkaniowych/energetycznych.	4/0	do 5/2
		Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności.	2	do 1
6	Udzielanie profesjonalnej i pomocy osobom zmagającym się z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba działań informacyjno-edukacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	0	do 3
		Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	2	do 6
		Liczba uczestników zajęć/warsztatów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży.	0	do 250

* Wartość bazowa ustanowiona na podstawie danych za 2021 rok

Źródło: opracowanie własne

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest odpowiedzią gminy Kościelec na zidentyfikowane problemy i potrzeby społeczne. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania.

Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, ale także wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania. Cele strategiczne i cele operacyjne sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, sytuacji rodzin, osób z niepełnosprawnościami, seniorów, systemu ochrony zdrowia oraz problemu bezrobocia.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, rozwinięcie infrastruktury wsparcia, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. W ramach wypracowanej Strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych, wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej, partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych. Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych, jak też w efekcie panującej pandemii koronawirusa SARS-CoV-2.

Realizacja Strategii powinna przyczynić się do znaczącej poprawy jakości życia mieszkańców Gminy, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

BIBLIOGRAFIA

1. <https://bdl.stat.gov.pl/>
2. <http://sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/BASLeksykon.xsp?id=06F226039DB0C772C1257A80003297FE&litera=C>
3. <https://poradnik.ngo.pl/>
4. <https://psychiatriapolska.pl>
5. <https://www.google.com/maps/>
6. Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
7. Gryffin, R. W., Podstawy zarządzania organizacjami, Warszawa 2004.
8. Oniszczyk, J., Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy.
9. Staręga-Piasek, J., Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, Warszawa 2013.
10. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
11. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
12. M. Yaziji, J. Doh, Organizacje pozarządowe a korporacje.
13. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2018, 2019 i 2020 rok.
14. Profilaktyka i Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych w Polsce w Samorządach Gminnych w 2018, 2019 i 2020 roku, zestawienie statystyczne.
15. Raport o stanie Gminy za 2018, 2019 i 2020 rok.
16. Sprawozdanie MRiPS-03 za 2021 rok.
17. Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościelcu za 2018, 2019 i 2020 rok.
18. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2018, 2019 i 2020 rok.
19. Sprawozdanie z prac Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Kościelec za 2018, 2019 i 2020 rok.
20. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
21. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.).

SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie gminy Kościelec na tle powiatu kolskiego	16
Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Kościelec według klas wielkości (stan na koniec 2020 roku).....	23
Rysunek 3. Łączna wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu w latach 2018-2020.....	61
Rysunek 4. Elementy procesu planowania strategicznego	97

SPIS TABEL

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	7
Tabela 2. Saldo migracji w Gminie w latach 2018-2020	18
Tabela 3. Przyrost naturalny w gminie Kościelec i w powiecie kolskim w latach 2018-2020.....	18
Tabela 4. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w gminie Kościelec w latach 2018-2020	19
Tabela 5. Stan księgozbioru oraz liczba czytelników w Gminnej Bibliotece Publicznej w Kościelcu na przestrzeni lat 2018-2020	25
Tabela 6. Liczba udzielonych porad zdrowotnych na terenie Gminy w latach 2018-2020.....	26
Tabela 7. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2018-2020	34
Tabela 8. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2018-2021 w gminie Kościelec	34
Tabela 9. Powody udzielania pomocy i wsparcia w 2021 roku – liczba rodzin	35
Tabela 10. Liczba osób i rodzin, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2018-2020	36
Tabela 11. Typy rodzin, którym udzielono świadczeń w 2020 roku	40
Tabela 12. Liczba przyznanych świadczeń wychowawczych na przestrzeni lat 2018-2020.....	42
Tabela 13. Liczba przyznanych świadczeń „Dobry start” na przestrzeni lat 2018-2020	42
Tabela 14. Realizacja Karty Dużej Rodziny w Gminie w latach 2018-2020	43
Tabela 15. Wsparcie w ramach świadczenia alimentacyjnego w Gminie w latach 2018-2020....	43
Tabela 16. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej i odpłatność Gminy za ich pobyt dziecka w latach 2018-2020.....	45
Tabela 17. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2018-2020	48
Tabela 18. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2018-2020	48
Tabela 19. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2018-2020	49
Tabela 20. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Kościelec wobec osób uzależnionych w latach 2018-2020	57
Tabela 21. Liczba osób biorących udział w działaniach profilaktycznych w Gminie na przestrzeni lat 2018-2020	60
Tabela 22. Dane dotyczące osób zatrzymanych w pomieszczeniach policyjnych w celu wytrzeźwienia w latach 2018-2020	60
Tabela 23. Wartość sprzedanego alkoholu na 1 pełnoletnią osobę w Gminie i w województwie wielkopolskim w latach 2018-2020	61
Tabela 24. Dane statystyczne w zakresie rynku alkoholowego w Gminie i w województwie wielkopolskim w latach 2018-2020	62

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Tabela 25. Dane statystyczne dotyczące procedury „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020	68
Tabela 26. Dane statystyczne dotyczące zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020.....	69
Tabela 27. Dane statystyczne dotyczące Punktu Konsultacyjnego w latach 2018-2020.....	70
Tabela 28. Liczba sędziwych starców, tj. osób powyżej 80 roku życia w gminie Kościelec na przestrzeni lat 2018-2020	73
Tabela 29. Zasiłek pielęgnacyjny dla osób po 75 roku życia na przestrzeni lat 2018-2020	74
Tabela 30. Odpłatność Gminy za pobyt mieszkańców w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2018-2020.....	76
Tabela 31. Osoby pracujące w Gminie w latach 2018-2020 z podziałem na płeć	81
Tabela 32. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców Gminy w latach 2018-2020 z podziałem na wiek (stan na 31 grudnia danego roku)	81
Tabela 33. Liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe na przestrzeni lat 2018-2021.....	85
Tabela 34. Liczba i koszt wypłaconych dodatków mieszkaniowych w Gminie w latach 2018-2020.....	87
Tabela 35. Finansowanie działań w obszarze polityki społecznej w latach 2019-2020 oraz prognoza na lata 2022-2026 w gminie Kościelec	118
Tabela 36. Harmonogram wdrażania strategii	119
Tabela 37. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych	122

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Kościelec z podziałem na płeć w latach 2018-2020.....	17
Wykres 2. Stopa bezrobocia w powiecie kolskim w porównaniu do województwa wielkopolskiego i całej Polski na przestrzeni lat 2018-2020 (stan na koniec roku)	20
Wykres 3. Liczba osób pracujących w gminie Kościelec w latach 2018-2020	21
Wykres 4. Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie w latach 2018-2020	22
Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2018-2020..	22
Wykres 6. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane w latach 2018-2020	23
Wykres 7. Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2020 roku	24
Wykres 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Kościelec w latach 2018-2021	33
Wykres 9. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2018-2020 w podziale na płeć.....	35
Wykres 10. Wskaźnik pracy socjalnej w Gminie na przestrzeni lat 2018-2021	36
Wykres 11. Liczba małżeństw na 1 000 ludności w gminie Kościelec w porównaniu do powiatu kolskiego i województwa wielkopolskiego w latach 2018-2020.....	40
Wykres 12. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2018-2020	41
Wykres 13. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2018-2021.....	44
Wykres 14. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2018-2020.....	45
Wykres 15. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2021	48

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kościelec na lata 2022-2026

Wykres 16. Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2018-2021.....	53
Wykres 17. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu alkoholizmu w latach 2018-2021.....	56
Wykres 18. Liczba osób, którym udzielono porad w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2018-2020.....	58
Wykres 19. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Kościelec na przestrzeni lat 2018-2020.....	62
Wykres 20. Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2018-2020.....	67
Wykres 21. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020.....	68
Wykres 22. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Kościelec, województwie wielkopolskim i Polsce na przestrzeni lat 2018-2020.....	73
Wykres 23. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2018-2020.....	74
Wykres 24. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2018-2021.....	75
Wykres 25. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2018-2020.....	79
Wykres 26. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2018-2020.....	79
Wykres 27. Mieszkańcy Gminy zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2018-2020 (stan na koniec roku).....	80
Wykres 28. Osoby długotrwale bezrobotne w Gminie w latach 2018-2020.....	82
Wykres 29. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2018-2021.....	84
Wykres 30. Liczba osób objętych pomocą w ramach programów „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” oraz „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2018-2021.....	86
Wykres 31. Liczba dzieci objętych wsparciem w formie posiłku w Gminie w latach 2018-2021 (liczba osób).....	86
Wykres 32. Liczba osób korzystających z pomocy GOPS w Kościelcu z powodu bezdomności w latach 2018-2021.....	88
Wykres 33. Liczba osób, którym udzielono schronienia w latach 2018-2021.....	88
Wykres 34. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w gminie Kościelec w 2020 roku.....	91